

MINISTARSTVO FINANSIJA CRNE GORE

april-jun 2013.

Bilten XXIX

Ministarstvo finansija Crne Gore
Bilten XXIX
april – jun 2013.

POTRAŽITE NA

Oficijelni kanal Ministarstva finansija
<http://www.youtube.com/user/MinFinansijaCrneGore>

<https://www.facebook.com/pages/Ministarstvo-finansija>

<https://twitter.com/minifinme>

<http://minifin.wordpress.com>

UPRAVE

PORESKA UPRAVA:	WWW.PORESKAUPRAVA.GOV.ME
UPRAVA CARINA:	WWW.UPRAVACARINA.GOV.ME
UPRAVA ZA ANTIKORUPCIJSKU INICIJATIVU:	WWW.ANTIKORUPCIJA.ME
UPRAVA ZA SPREČAVANJE PRANJA NOVCA:	WWW.ASPN.GOV.ME
UPRAVA ZA NEKRETNINE:	WWW.NEKRETNINE.CO.ME
DIREKCIJA ZA JAVNE NABAVKE:	WWW.DJN.GOV.ME
UPRAVA ZA IMOVINU	WWW.UZL.GOV.ME

SADRŽAJ

UVODNIK: UNAPREĐENJE FISKALNE DISCIPLINE

I PODSTICANJE EKONOMSKOG RASTA - U FOKUSU NAŠIH AKTIVNOSTI4-5

- Dr Radoje Žugić, ministar

STRUKTURNE REFORME U CRNOJ GORI6-8

- Jasna Janjić, načelnica Direkcije za strukturne politike u Direktoratu za ekonomsku politiku i razvoj

ANALIZA POSLOVANJA PRAVNIH LICA, AKCIONARSKIH DRUŠTAVA I DRUŠTAVA SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU U KOJIMA DRŽAVA IMA VEĆINSKO UČEŠĆE

U VLASNIŠTVU U 2012. GODINI 9-14

- Mr Snežana Mugoša, načelnica Direkcije za praćenje budžeta lokalnih samouprava, regulatornih agencija i javnih preduzeća i drugih implicitnih budžetskih obaveza u Direktoratu za budžet

MAKROEKONOMSKI I FISKALNI TRENDOVI ZA PRVIH ŠEST MJESECI 2013. GODINE 15-17

- Iva Vuković, v.d. direktora Direktorata za ekonomsku politiku i razvoj

SARADNJA SA MEĐUNARODNIM MONETARNIM FONDOM

I PRIPREMA PREGOVORA SA EVROPSKOM UNIJOM 18-19

- Bojan Paunović, načelnik Direkcije za koordinaciju sopstvenih sredstava EU u Direktoratu za budžet

SAGLEĐAVANJE KVALITETA FINANSIJSKOG UPRAVLJANJA

I KONTROLA U JAVNOM SEKTORU20-21

- Nina Blečić, viša unutrašnja revizorka u Direkciji za centralnu harmonizaciju

ANALIZA JAVNIH FINANSIJA, II KVARTAL 2013.....22-28

- Iva Vuković, v.d. direktora Direktorata za ekonomsku politiku i razvoj

- Dr Stanko Jeknić, načelnik Direkcije za fiskalnu politiku u Direktoratu za ekonomsku politiku i razvoj

- Mr Snežana Mugoša, načelnica Direkcije za praćenje budžeta lokalnih samouprava, regulatornih agencija i javnih preduzeća i drugih implicitnih budžetskih obaveza (Direktorat za budžet)

AKTIVNOSTI MINISTRA U II KVARTALU 2013. GODINE29-46

- Marija Radenović, portparol i Ivona Mihajlović, asistent portparola

ANALIZA JAVNE POTROŠNJE NA LOKALNOM NIVOU U 2012. GODINI47-52

- Mr Snežana Mugoša, načelnica Direkcije za praćenje budžeta lokalnih samouprava, regulatornih agencija i javnih preduzeća i drugih implicitnih budžetskih obaveza u Direktoratu za budžet

INFO WEB AKTIVNOSTI MINISTARSTVA FINANSIJA

U II KVARTALU 2013. GODINE53-65

- Ivona Mihajlović, asistent portparola

SAGLEDAVANJE KVALITETA UNUTRAŠNJE

REVIZIJE U JAVNOM SEKTORU66-68

- Nataša Simonović, viša unutrašnja revizorka u Direkciji za centralnu harmonizaciju

Ministarstvo finansija Crne Gore

Bilten Ministarstva finansija
april - jun 2013. godine

BROJ: XXIX

IZLAZI:
kvartalno

IZDAVAČ:
Ministarstvo finansija Crne Gore

ZA IZDAVAČA:
Dr Radoje Žugić

UREDNIK:
Marija Radenović

UREĐIVAČKI ODBOR:

Dr Radoje Žugić
Mr Bojana Bošković
Mr Ana Krsmanović
Mr Nikola Vukićević
Marina Perović
Ana Ivanović
Mr Nataša Kovačević
Miodrag Radonjić
Damir Rašketić
Iva Vuković

DIZAJN:
Adil Tuzović

KONTAKT:

PR SLUŽBA MINISTARSTVA FINANSIJA

TEL: +382 20 224 581

FAX: +382 20 224 450

E-MAIL: mf@mif.gov.me

WEB: www.mf.gov.me

ADRESA:
Stanka Dragojevića br 2, Podgorica

UVODNIK:

Unapređenje fiskalne discipline i podsticanje ekonomskog rasta - u fokusu naših aktivnosti

Dr Radoje ŽUGIĆ

Početak mandata Vlade obilježilo je uvođenje paketa hitnih mjera fiskalnog prilagođavanja, koje je bilo uslovljeno neodložnom potrebom zaustavljanja trenda pogoršanja fiskalnih parametara, u prvom redu budžetskog deficita i, njime generisanim, nivoom javnog duga. U pitanju je bio set nepopularnih mjera i teških odluka, od čije se implementacije nikako nijesu očekivali politički poeni, niti bolji rejting Vlade, ali jesu efekti u vidu doprinosa fiskalnoj konsolidaciji i stabilizaciji javnih finansija i oni, kako podaci pokazuju, nijesu izostali.

Implementacijom pomenutih mjera, uz intenzivne aktivnosti na borbi protiv sive ekonomije, obezbjeđujemo stabilnost javnih finansija, što će, postepeno, smanjivati neravnotežu između prihoda i rashoda i, time, potrebu za zaduživanjem. Paralelno, ekonomska politika Vlade fokusirana je na podsticanje ekonomskog rasta, što je glavni instrument u borbi sa krizom i jedini dugoročni put do oporavka naše ekonomije. Stoga smo posvećeni definisanju i implementaciji mjera koje treba da podstaknu stvaranje nove vrijednosti i obezbijede snažniji rast

BDP-a. U tom dijelu, ohrabruje značajan broj investicija koje su inicirane ili su već u toku, a odnose na infrastrukturu, turizam, energetiku (prva dionica autoputa Bar–Boljare, Porto Montenegro - Adriatic Marinas, Luštica bay resort - Orascom, Kumbor - Socar, Plavi horizonti – Qatari Diar, Sveti Marko - Metropol Group, zatim izgradnja malih hidroelektrana, rudnik uglja “Maoče”, TE Pljevlja, podmorski kabal Terna).

Kao rezultat svih, do sada, preduzetih mjera, na kraju prve polovine 2013. godine, možemo konstatovati da su prvih šest mjeseci tekuće godine karakterisala, većim dijelom, pozitivna ekonomska kretanja. Prema posljednjim raspoloživim podacima, makroekonomski i, posljedično, fiskalni indikatori kretali su se u pozitivnom smjeru. Poslije pada BDP-a u 2012. godini od 0,5%, ekonomija je u prvom kvartalu 2013. godine ostvarila realni rast BDP-a od 4,3%, u odnosu na isti kvartal prošle godine, dok preliminirani podaci za drugi kvartal pokazuju da je došlo do rasta BDP-a od oko 1,7%. Ova stopa rasta je dominantno opredijeljena rastom industrijske proizvodnje, trgovine na malo i boljom

naplatom poreza, što je pozitivna posljedica borbe protiv sive ekonomije. Inflacija je na nivou projektovane i zabilježen je rekordan nivo zaposlenosti u posljednjih nekoliko godina.

Što se fiskalnih trendova tiče, prvu polovinu 2013. godine obilježila je stabilizacija prihoda budžeta i ostvarenje naplate iznad planiranog nivoa. Ostvareni su prihodi budžeta u iznosu od 516,1 miliona eura ili 1,43 % iznad planiranog nivoa i 8,8% iznad naplate za isti period 2012.godine. U istom periodu, kao rezultat primjene mjera fiskalne konsolidacije, došlo je do ušteda na rashodnoj strani budžeta. Rashodi budžeta su iznosili 595,6 miliona eura, što predstavlja smanjenje u odnosu na planirane rashode za 30,7 miliona eura ili za 4,9%. Deficit budžeta za prvih pola godine pokazuje tendenciju smanjenja, kako u odnosu na prethodnu godinu, tako i u odnosu na plan za 2013. godinu. Deficit budžeta u ovom periodu iznosio je 79,6 miliona eura ili 2,3% procijenjenog BDP-a za 2013. godinu. U maju i junu ostvaren je neznatan deficit, što je posljedica dobre naplate prihoda i pozitivnih efekata ljetnje turističke sezone.

Ostvareni pomaci ne smiju, međutim, usporiti niti oslabiti naše napore na jačanju finansijske i fiskalne stabilnosti, čemu efekti u vidu povećanih prihoda kratkoročno doprinose. Dugoročno, stabilnost se postiže kroz generisanje nove vrijednosti i snažnije stope ekonomskog rasta. U tom kontekstu, zadatak države je da sprovede strukturne i regulatorne reforme, uz poštovanje principa fiskalne odgovornosti, za šta smo stvorili regulatorne pretpostavke, donošenjem Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. I u narednom periodu ćemo, iz ugla naše nadležnosti, insistirati na daljem jačanju fiskalne discipline, a u cilju održivog sistema zarada, iniciraćemo izmjenu regulatornog okvira koji definiše zarade u javnom sektoru, u pravcu definisanja načina utvrđivanja zarada za sve zaposlene u javnom sektora koji će biti uslovljen trendom ekonomskih i fiskalnih parametara.

*Dr Radoje Žugić,
ministar*

Strukturne reforme u Crnoj Gori

Jasna Janjić

Proces evroatlanskih integracija nametnuo je ozbiljan pristup strukturnim reformama, koje je Crna Gora prepoznala kao uslov za prevazilaženje posljedica krize, a, na dugi rok, stvaranje konkurentnog sistema koji će obezbijediti održiv ekonomski rast i razvoj. Ekonomska kriza je usporila, ali nije zaustavila njihovo sprovođenje. S tim u vezi, kao odgovor na razvojni imperativ, sprovode se makroekonomske politike u pravcu jačanja konkurentnosti ekonomskog sistema, razvoja preduzetništva, sektora malog i srednjeg biznisa i njegove ravnomjernije regionalne alokacije. Istovremeno, strukturne transformacije su od ključnog značaja za alokaciju resursa u privredne grane koje Crnoj Gori obezbjeđuju komparativnu prednost (turizam, poljoprivreda, energetika i sl.), a koje, s druge strane, imaju značajan multiplikativni efekat na društveno-ekonomski razvoj u cjelini.

Crna Gora ima ogroman, prije svega, prirodni potencijal koji je potrebno valorizovati, između ostalog, i uz privlačenje stranih ulaganja. Međutim, nepovoljna kretanja na globalnom nivou i, s tim u vezi, nedovoljno interesovanje stranih investitora rezultirali su smanjenjem priliva stranih direktnih investicija, što se, u proteklom periodu, negativno odrazilo na **korporativna i finansijska tržišta**.

Kako je razvojna šansa za crnogorsku ekonomiju, pored domaćih pokretača rasta, realizacija većih infrastrukturnih projekata uz angažovanje inostranog kapitala, kao što je izgradnja prioritetne dionice auto-puta Bar-Boljare, te projekata u oblasti energetike, na polju strukturnih politika implementi-

raju se sistemski rješenja u pravcu jačanja konkurentnosti ekonomskog sistema. S tim u vezi, radi se na unapređenju poslovnog ambijenta, podsticanju razvoja preduzetništva, sektora malih i srednjih preduzeća, unapređenju radnog zakonodavstva, penzijskog sistema, zdravstva, obrazovanja, te postizanju veće efikasnosti i produktivnosti državne uprave. Istovremeno, značajne aktivnosti su usmjerene na oblikovanje i usklađivanje sektorskih politika sa visokim i strogim standardima EU. Između ostalog, sprovode se aktivnosti usmjerene na usklađivanje agrarne politike sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije kroz primjenu pravila i zahtjeva koji se odnose na tržišne mjere, direktna plaćanja i politiku ruralnog razvoja. Politika zaštite životne sredine realizuje se u uslovima rastućih obaveza, kako u kontekstu EU integracija, tako i u kontekstu ispunjenja nacionalnih ciljeva i prioriteta.

Proces privatizacije, iako nije tekao planiranom dinamikom, u završnoj je fazi. Akcenat je na realizaciji neuspjelih privatizacionih projekata i projekata za koje nije objavljivan javni poziv. Preispitivanjem statusa ugovora sa nerealizovanim investicionim obavezama u oblasti turizma i predlozima za njihovo rješenje omogućeno je da se paralisani resursi stave u funkciju razvoja.

Aktivnosti na polju unapređenja poslovnog ambijenta, i pored ostvarenog značajnog napretka, i dalje su jedan su od prioriteta, a realizuju se u skladu sa preporukama «Giljotine propisa» i relevantnim međunarodnim „rating“ izvještajima. U tom smislu, utvrđene su prioritetne oblasti djelovanja, i to:

izdavanje građevinskih dozvola; reforma fiskalитета na lokalnom nivou; registracija preduzeća i izvršenje ugovora. Ovakav ambijent biće podsticajan za dalji razvoj preduzetništva, poslovnu i tehnološku inovativnost, te konkurentnost privrednih subjekata.

Razvoj preduzetništva, odnosno sektora malih i srednjih preduzeća se podstiče kroz aktivnost Investiciono razvojnog fonda (IRF). Polazeći od značaja MSP za dugoročni razvoj domaće ekonomije, pored obezbjeđivanja finansijske i institucionalne podrške, jačanja konkurentnosti i stimulisanja izvoza, podrške start-up preduzećima i unapređenja biznis znanja, promovišu se evropske vrijednosti i principi u ovoj oblasti.

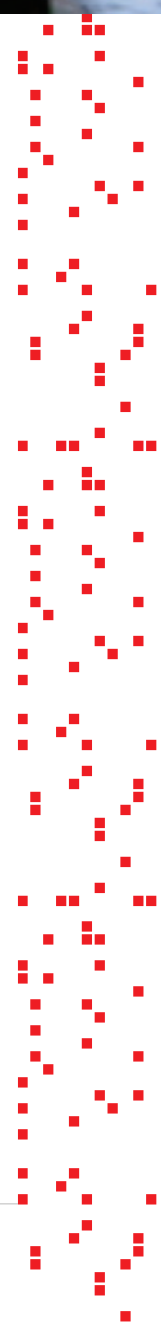
Bankarski sektor je stabilan, što se ogleda, prije svega, kroz parametre likvidnosti i solventnosti banaka, koji su znatno iznad propisanog nivoa. Umjereni kreditni rizik je i dalje prisutan, i pored napora koje banke preduzimaju na restrukturiranju kreditnog portfolija. Uporedo sa fiskalnom konsolidacijom, radi se na kreiranju modela finansijskog restrukturiranja korporativnog sektora ("Podgorički model"), kojim će se, dugoročno, riješiti jedan od najvećih problema bankarskog sistema-visok nivo nekvalitetnih kredita. U tom cilju, neophodno je sagledati i potrebu izmjene pravne regulative (najvjerovatnije uvođenje «lex specialis-a»), čime će se doprinijeti smanjenju loših kredita, povećanju likvidnosti i očuvanju stabilnosti finansijskog sektora.

Tržište osiguranja, po nivou i strukturi ostvarene premije, značajno zaostaje za evropskim prosjekom. U tom smislu,

neophodan je razvoj tržišta osiguranja, koji se bazira na kreiranju kvalitetnog regulatornog okvira, koji će omogućiti sigurnost građana u pogledu ispunjavanja ugovorenih obaveza od strane osiguravajućih kuća, poboljšanje kvaliteta proizvoda i jačanje konkurencije. Jedan od glavnih izazova biće dalje usaglašavanje sa direktivama EU, posebno kada je u pitanju Solventnost II, kojom se nadzor i aktivnosti u osiguranju usmjeravaju na adekvatno upravljanje rizicima.

Negativna kretanja na tržištu kapitala ispoljila su se kroz pad interesovanja za ulaganje kapitala, kao i smanjenje ostvarenog prometa i broja realizovanih transakcija. U skladu sa novim Zakonom o investicionim fondovima, došlo je do transformacije pet od ukupno šest investicionih fondova, koji su dio imovine prenijeli na otvoreni fond. Na smanjenu likvidnost tržišta kapitala, pored transformacije investicionih fondova, uticalo je i to što je u posjedu banaka značajan dio najlikvidnijih hartija od vrijednosti u vidu kolateralna za kredite, a koje se ne nalaze u prometu. U narednom periodu, intenziviraće se aktivnosti na daljoj harmonizaciji propisa sa praksom EU, u cilju podsticanja i stvaranja složenije tržišne strukture i povećanja likvidnosti tržišta kapitala, kao i čvršće povezanosti sa regionalnim i evropskim tržištima.

Tržište rada i dalje karakterišu disproporcije ponude i tražnje radne snage, neravnomjerna regionalna nezaposlenost, visoka dugoročna nezaposlenost i visoka stopa nezaposlenosti mladih, a naročito visokoškolaca. Pored toga, dešavanja u realnom sektoru i, s tim u vezi, teškoće u poslovanju velikih

sistema (KAP, Željezara), predstavljaju prijatnu tržištu rada, prije svega, zbog strukture radne snage koja bi, potencijalno, mogla doći u kategoriju nezaposlenih lica. Istovremeno, zbog restriktivnog budžetskog okvira i, s tim u vezi, potrebe smanjivanja javne potrošnje, štednje i finansijske konsolidacije, ograničena je mogućnost zapošljavanja u javnom sektoru i mogućnost usmjeravanja više sredstava za realizaciju mjera kojima se podstiče zapošljavanje. U cilju ublažavanja i eliminisanja problema sa kojima se suočava sektor tržišta rada, u toku je realizacija niza projekata, kao što su: "Stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem", "Zaposlimo naše mlade na sezonskim poslovima" i dr. U cilju usklađivanja obrazovnog sistema sa potrebama tržišta rada realizuju se, između ostalog, i intenzivne reformske aktivnosti u oblasti obrazovanja. S tim u vezi, donesen je set zakona kojim će se unaprijediti znanje svih segmenata društva i, u krajnjem, poboljšati obrazovna i kvalifikaciona struktura stanovništva.

Znanje je, u savremenim uslovima, osnovni pokretač ekonomskog rasta, zapošljavanja i poboljšanja kvaliteta života. Svijest o značaju i uticaju nauke i tehnologije na svakodnevni život sve je razvijenija. Cijeni se važnost istraživanja i novih tehnologija, što je u visokoj korelaciji sa konkurentnošću preduzeća.

Osnovni cilj reforme sektora države jeste smanjenje njegove uloge u ekonomiji i povećanje efikasnosti u ostvarivanju opštih interesa društva, čime će se smanjiti tekući budžetski rashodi, a povećati javne kapitalne investicije. Mjere fiskalne politike se sprovode u pravcu povećanja poreskih prihoda, smanjenja rashoda i sive ekonomije i unapređenje poreske kulture obveznika kroz, između ostalog, uvođenje novih zakonskih rješenja, primjenu privremenih mjera fiskalne konsolidacije i sprovođenje oštrije kaznene politike. U tom cilju, implementira se set fiskalnih mjera (povećana gornja poreska stopa PDV-a sa 17% na 19%, koja je i dalje najkonkurentnija u Evropi; uveden tzv. „krizni porez“ sa stopom od 15% na zarade iznad prosječne zarade u državi; privremeno „zamrznut“ rast penzija; uvedene takse na SIM kartice, pušačke zone, električna brojila i kablovsku televiziju; povećane minimalne zarade sa 30% na 40% prosječne zarade i dr.), koje su usmjerene na stvaranje preduslova za održivost sistema javnih finansija, a koji, dugoročno posmatrano, neće proizvesti negativne efekte na investicioni ambijent i ekonomiju Crne Gore.

Penzije, kao najveći pojedinačni državni rashodi, u aktuelnim uslovima, zadržaće se na nivou iz prethodne godine, što je kratkoročno održiva mjera. Dugoročna održivost dr-

žavnog penzionog fonda zahtijeva smanjenje izdataka za penzije, koji su visoki usljed mehanizama koji su omogućili prijevremeno penzionisanje, niske prosječne starosti lica koja uživaju penzije, manjeg broja godina u kojima su se uplaćivali doprinosi i, u krajnjem, nepovoljne demografske strukture stanovništva.

Reforma sistema zdravstvene zaštite usmjerena je na povezivanje i integraciju primarnog, sekundarnog i tercijalnog nivoa zdravstvene zaštite u jednu funkcionalnu cjelinu, čime će se obezbijediti kvalitetan i efikasan zdravstveni sistem i, posljedično, viši kvalitet zdravlja stanovništva.

Implementacijom Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti stvoreni su uslovi za unapređenje dječjih i ljudskih prava u Crnoj Gori. Rješenjima iz navedenog Zakona obezbjeđuje se unapređenje usmjeravanja socijalnih davanja, angažovanje radno sposobnih korisnika socijalne pomoći i ukidanje podsticaja za neaktivnost, te unapređenje oblasti usluga socijalne zaštite, posebno dugoročne zaštite (long-term care). Takođe, predviđa se propisivanje minimalnih standarda za pružanje socijalne usluge i osnivanje Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu za obavljanje razvojnih, savjetodavnih, istraživačkih i drugih stručnih poslova u socijalnoj i dječjoj zaštiti.

U cilju stvaranja efikasne, ekonomične i efektivne javne uprave, koja počiva na najboljim međunarodnim standardima i praksi, reformske aktivnosti su usmjerene na reorganizaciju javne uprave, stabilizaciju javnih finansija, unapređenje službeničkog i inspekciskog sistema, unapređenje sistema e-uprave, te dostizanje većeg kvaliteta propisa i strateških dokumenata.

Ambiciozne strukturne reforme su usklađene sa zahtjevima proisteklim iz procesa evropskih integracija i, s tim u vezi, usmjeravanja razvoja u pravcu Strategije EU 2020. U cilju ispunjavanja Kopenhaških ekonomskih kriterijuma, pred Crnom Gorom stoji uspostavljanje funkcionalne tržišne ekonomije koja je u stanju da izdrži pritisak konkurencije na EU tržištu, poveća produktivnost iz domaćih resursa i ojača konkurentnost u pravcu uspostavljanja održive eksterne pozicije.

Jasna JANJIĆ
načelnica Direkcije za strukturne politike
u Direktoratu za ekonomsku politiku i razvoj

Analiza poslovanja pravnih lica, akcionarskih društava i društava sa ograničenom odgovornošću u kojima država ima većinsko učešće u vlasništvu u 2012. godini

Mr Snežana Mugoša

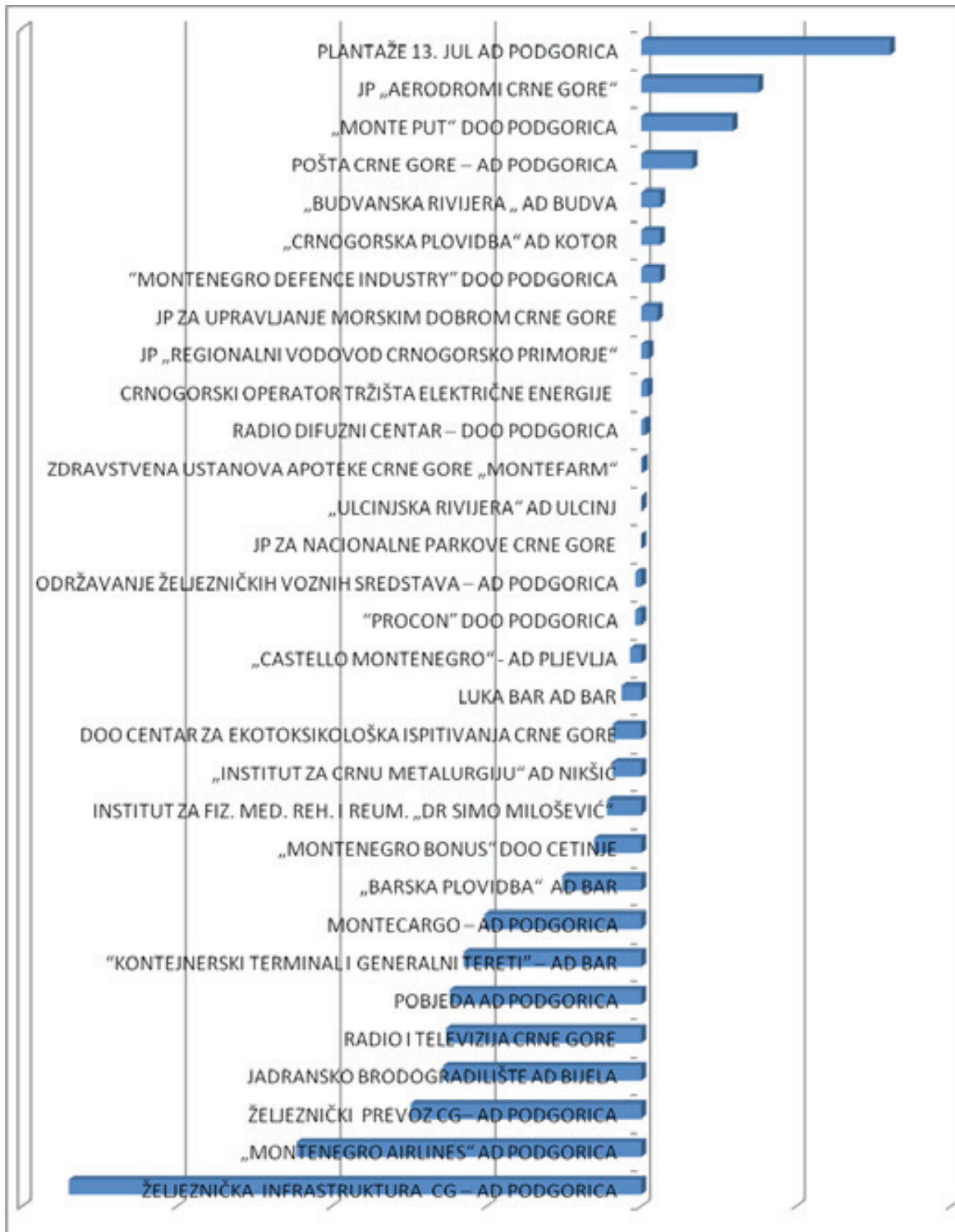
Shodno Zaključcima Skupštine Crne Gore broj 33/12-2/47 ("Službeni list Crne Gore", broj 04/13), Ministarstvo finansija je pripremio analizu poslovanja javnih preduzeća i akcionarskih društava u kojima je većinski vlasnik Država u cilju racionalizacije potrošnje.

Analiza obuhvata 30 državnih preduzeća i bazira se na pojedinačnim godišnjim finansijskim izvještajima preduzeća odnosno iskazanim podacima iz bilansa stanja i bilansa uspjeha, kao i podacima koje su preduzeća dostavila na zahtjev Ministarstva finansija.

Prema podacima iz godišnjih finansijskih izvještaja za 2012. godinu javne ustanove i preduzeća u većinskom vlasništvu Države su poslovnu 2012. godinu završile sa sljedećim rezultatima:

ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA CG – AD PODGORICA	(7.393.477,00)
„MONTENEGRO AIRLINES“ AD PODGORICA	(4.452.137,00)
ŽELJEZNIČKI PREVOZ CG– AD PODGORICA	(2.978.895,00)
JADRANSKO BRODOGRADILIŠTE AD BIJELA	(2.562.166,00)
RADIO I TELEVIZIJA CRNE GORE	(2.520.891,00)
POBJEDA AD PODGORICA	(2.472.805,00)
“KONTEJNERSKI TERMINAL I GENERALNI TERETI” – AD BAR	(2.293.797,00)
MONTECARGO – AD PODGORICA	(2.025.702,00)
„BARSKA PLOVIDBA“ AD BAR	(1.018.840,00)
„MONTENEGRO BONUS“ DOO CETINJE	(608.000,00)
INSTITUT ZA FIZ. MED. REH. I REUM. „DR SIMO MILOŠEVIĆ“	(439.609,00)
„INSTITUT ZA CRNU METALURGIJU“ AD NIKŠIĆ	(371.845,00)
DOO CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA CRNE GORE	(369.159,00)
LUKA BAR AD BAR	(253.712,00)
„CASTELLO MONTENEGRO“ – AD PLJEVLJA	(144.069,00)
“PROCON” DOO PODGORICA	(77.843,00)
ODRŽAVANJE ŽELJEZNIČKIH VOZNIH SREDSTAVA – AD PODGORICA	(73.841,00)
JP ZA NACIONALNE PARKOVE CRNE GORE	1.039,00
„ULCINJSKA RIVJERA“ AD ULCINJ	8.147,00
ZDRAVSTVENA USTANOVA APOTEKE CRNE GORE „MONTEFARM“	20.270,00
RADIO DIFUZNI CENTAR – DOO PODGORICA	55.415,11
CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE	84.370,00
JP „REGIONALNI VODOVOD CRNOGORSKO PRIMORJE“	93.031,00
JP ZA UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM CRNE GORE	212.887,00
“MONTENEGRO DEFENCE INDUSTRY” DOO PODGORICA	241.946,00
„CRNOGORSKA PLOVIDBA“ AD KOTOR	243.869,00
„BUDVANSKA RIVJERA „ AD BUDVA	246.248,00
POŠTA CRNE GORE – AD PODGORICA	664.075,00
„MONTE PUT“ DOO PODGORICA	1.182.234,00
JP „AERODROMI CRNE GORE“	1.512.255,00
PLANTAŽE 13. JUL AD PODGORICA	3.214.376,00

U sljedećoj tabeli dat je pregled broja zaposlenih u analiziranim preduzećima na dan 31.12.2012. godine:

	Broj zaposlenih
ZDRAVSTVENA USTANOVA APOTEKE CRNE GORE „MONTEFARM“	404
DOO CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA CRNE GORE	66
JP „AERODROMI CRNE GORE“	525
JP ZA NACIONALNE PARKOVE CRNE GORE	160
JP „REGIONALNI VODOVOD CRNOGORSKO PRIMORJE“	50
JP ZA UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM CRNE GORE	43
JADRANSKO BRODOGRADILIŠTE AD BIJELA	518
PLANTAŽE 13. JUL AD PODGORICA	753
ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA CG – AD PODGORICA	824
ŽELJEZNIČKI PREVOZ CG– AD PODGORICA	309
MONTECARGO – AD PODGORICA	227
ODRŽAVANJE ŽELJEZNIČKIH VOZNIH SREDSTAVA – AD PODGORICA	209
„MONTENEGRO AIRLINES“ AD PODGORICA	390
„INSTITUT ZA CRNU METALURGIJU“ AD NIKŠIĆ	70
LUKA BAR – AD BAR	422
NIG POBJEDA AD PODGORICA	245
„KONTEJNERSKI TERMINAL I GENERALNI TERETI“ – AD BAR	601
„BARSKA PLOVIDBA“ AD BAR	60
„CASTELLO MONTENEGRO“ – AD PLJEVLJA	22
„BUDVANSKA RIVIJERA „ AD BUDVA	272
„CRNOGORSKA PLOVIDBA“ AD KOTOR	10
INSTITUT ZA FIZ. MED. REH. I REUM. „DR SIMO MILOŠEVIĆ“	738
„ULCINJSKA RIVIJERA“ AD ULCINJ	220
POŠTA CRNE GORE – AD PODGORICA	889
RADIO DIFUZNI CENTAR – DOO PODGORICA	120
„MONTEPUT“ DOO PODGORICA	75
„CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE“ DOO	7
„MONTENEGRO BONUS“ DOO CETINJE	29
„PROCON“ DOO PODGORICA	18
„MONTENEGRO DEFENCE INDUSTRY“ DOO PODGORICA	16
RADIO I TELEVIZIJA CRNE GORE	699
Ukupan broj zaposlenih	8991

Prema podacima iz finansijskih izvještaja za 2012. godinu, ukupni troškovi poslovanja navedenih preduzeća i ustanova u 2012. godini iznosili su 358,36 miliona eura, od čega se na troškove zaposlenih (koji obuhvataju troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode) odnosi 115,47 miliona eura.

	UKUPNI TROŠKOVI POSLOVANJA U 2012. GODINI	TROŠKOVI ZAPOSLENIH U 2012. GODINI	% UČEŠĆA TR.ZAPOSLJENIH U UKUPNIM TR. POSLOVANJA
ZDRAVSTVENA USTANOVA APOTEKE CRNE GORE „MONTEFARM“	42.882.883,00	4.199.699,00	9,79
DOO CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA CRNE GORE	1.542.950,00	844.829,00	54,75
JP „AERODROMI CRNE GORE“	16.921.909,00	10.092.211,00	59,64
JP ZA NACIONALNE PARKOVE CRNE GORE	1.819.600,00	1.272.701,00	69,94
JP „REGIONALNI VODOVOD CRNOGORSKO PRIMORJE“	4.739.903,00	1.000.813,00	21,11
JP ZA UPRAVLJANJE MORSKIM DOBROM CRNE GORE	3.934.332,00	837.705,00	21,29
JADRANSKO BRODOGRADILIŠTE AD BIJELA	14.807.397,00	6.351.060,00	42,89
PLANTAŽE 13. JUL AD PODGORICA	33.336.014,00	15.692.487,00	47,07
ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA CG – AD PODGORICA	16.511.832,00	7.942.719,00	48,10
ŽELJEZNIČKI PREVOZ CG – AD PODGORICA	9.318.923,00	3.542.863,00	38,02
MONTECARGO – AD PODGORICA	6.589.487,00	3.124.638,00	47,42
ODRŽAVANJE ŽELJEZNIČKIH VOZNIH SREDSTAVA – AD PODGORICA	2.688.576,00	2.142.733,00	79,70
„MONTENEGRO AIRLINES“ AD PODGORICA	77.309.529,00	8.761.651,00	11,33
„INSTITUT ZA CRNU METALURGIJU“ AD NIKŠIĆ	1.667.371,00	895.507,00	53,71
LUKA BAR – AD BAR	8.319.287,00	3.552.929,00	42,71
“KONTEJNERSKI TERMINAL I GENERALNI TERETI” – AD BAR	8.342.884,00	5.882.430,00	70,51
„BARSKA PLOVIDBA“ AD BAR	8.823.077,00	1.758.562,00	19,93
„CASTELLO MONTENEGRO“ – AD PLJEVLJA	267.882,00	122.299,00	45,65
„BUDVANSKA RIVIJERA „ AD BUDVA	13.086.391,00	5.319.346,00	40,65
„CRNOGORSKA PLOVIDBA“ AD KOTOR	2.996.751,00	301.281,00	10,05
INSTITUT ZA FIZ. MED. REH. I REUM. „DR SIMO MILOŠEVIĆ“	9.892.061,00	5.508.922,00	55,69
„ULCINJSKA RIVIJERA“ AD ULCINJ	2.774.164,00	1.279.596,00	46,13
POŠTA CRNE GORE – AD PODGORICA	13.249.561,00	9.712.472,00	73,30
RADIO DIFUZIONI CENTAR – DOO PODGORICA	4.466.590,44	1.993.557,45	44,63
„MONTEPUT“ DOO PODGORICA	5.027.197,00	1.512.323,00	30,08
“CRNOGORSKI OPERATOR TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE“	350.155,00	227.983,00	65,11
„MONTENEGRO BONUS“ DOO CETINJE	22.317.000,00	691.000,00	3,10
“PROCON“ DOO PODGORICA	324.553,00	275.092,00	84,76
“MONTENEGRO DEFENCE INDUSTRY“ DOO PODGORICA	7.633.800,00	351.032,00	4,60
RADIO I TELEVIZIJA CRNE GORE	11.853.761,00	7.712.618,00	65,06
NIG POBJEDA AD PODGORICA	4.564.277,00	2.566.607,00	56,23
U K U P N O	358.360.097,44	115.469.665,45	32,22

Vlada Crne Gore je na sjednici od 25. aprila 2012. godine usvojila Informaciju o utvrđivanju najvišeg iznosa zarada rukovodećim licima u javnim ustanovama i preduzećima u kojima Država ima većinsko vlasništvo. Zaključcima je utvrđen najviši iznos zarade za rukovodeća lica do tri prosječne zarade u Državi, a zaposlenima koji su u rangu nižem od izvršnog direktora do dvije i po prosječne zarade u Državi.

Analizom podataka koje su preduzeća dostavila Ministarstvu finansija utvrđeno je da pomenute Zaključke Vlade nijesu ispoštovala sva preduzeća, da je kod većine izvršeno ograničenje zarada samo za izvršne direktore, dok se zarade ostalih članova menadžmenta nijesu mijenjale, kao i da su zarade rukovodećih kadrova i dalje značajno visoke u odnosu na prosječnu zaradu u Državi.

Imajući u vidu navedeno, kao i Zaključke Skupštine Crne Gore, Vlada Crne Gore je na sjednici od 16. maja 2013. godine usvojila Informaciju o visini zarada zaposlenih u pravnim licima, akcionarskim društvima i društvima sa ograničenom odgovornošću u kojima Država ima većinsko učešće u vlasništvu. Zaključcima Vlade sa pomenute sjednice zadužene su javne ustanove i preduzeća u kojima Država ima većinsko učešće u vlasništvu da, do 15. juna 2013. godine, promijene opšta akta o utvrđivanju zarada rukovodećim licima i zaposlenima, da izvrše racionalizaciju svih diskrecionih rashoda i da višak prihoda nad rashodima transferišu u budžet države Crne Gore, u iznosu koji je preciziran zaključcima i da o njihovoj realizaciji informišu Ministarstvo finansija. Takođe, predstavnici Vlade u upravljačkim tijelima u pravnim licima, akcionarskim društvima i društvima sa ograničenom odgovornošću u kojima Država ima većinsko učešće u vlasništvu su zaduženi da pripreme analizu stanja u ovim preduzećima, u pogledu broja zaposlenih, visine zarada i materijalnih troškova, kao osnov za sprovođenje dalje racionalizacije.

Mr Snežana MUGOŠA

Načelnica Direkcije za praćenje budžeta lokalnih samouprava,
regulatornih agencija i javnih preduzeća i drugih implicitnih budžetskih obaveza

Makroekonomski i fiskalni trendovi za prvih šest mjeseci 2013. godine

Iva Vuković

Ekonomska kretanja u Crnoj Gori u prvih šest mjeseci su većim dijelom pozitivna. Prema posljednjim raspoloživim podacima, makroekonomski i, posljedično, fiskalni indikatori kretali su se u pozitivnom smjeru. Inflacija je na nivou projektovane, zabilježen je rast ekonomske aktivnosti, rekordan nivo zaposlenosti u posljednjih nekoliko godina, pad stope nezaposlenosti, rast kredita i rast naplate prihoda - samo su neki od pokazatelja oporavka crnogorske ekonomije. Međutim, u junu je došlo do aktiviranja garancija za KAP, što je od strane Ministarstva finansija i bilo prepoznato kao jedan od potencijanih fiskalnih rizika. Sa ciljem obezbjeđenja dodatnih sredstava za pokriće troškova garancija i razrješenja dužničko povjerilačkih odnosa između KAP-a i drugih kompanija i Države, pripremljen je i prijedlog rebalansa budžeta za 2013, koji će se razmatrati na Skupštini 1. avgusta 2013. godine. Zaključen je kreditni aranžman sa Deutsche i Erste bankom u iznosu od 60 miliona eura u cilju obezbjeđenja nedostajućih sredstava za pokriće aktiviranih državnih garancija za KAP. Sredstva su obezbijeđena na period od tri godine, sa grace periodom od 18 mjeseci i fiksnom kamatnom stopom od 6,42%.

MAKROEKONOMSKI TRENDOVI

Ekonomska kretanja u EU i Eurozoni u prvoj polovini godine bila su na nivou projektovanih. Ekonomije EU u

prvom kvartalu zabilježile su pad od 0,1% BDP-a, dok su zemlje Eurozone zabilježile pad od 0,2%. Zemlje iz najbližeg okruženja Crne Gore takođe su pod uticajem negativnih kretanja iz šireg okruženja. Podaci o kvartalnom BDP-u pokazuju da su sve zemlje, izuzev Hrvatske, nadoknadile zaostatak iz prvog kvartala 2012.

Poslije pada BDP-a u 2012. godini od 0,5%, crnogorska ekonomija je u I kvartalu 2013. godine ostvarila realni rast BDP-a od 4,3%, u odnosu na isti kvartal prošle godine. Ova stopa rasta je dominantno opredijeljena rastom industrijske proizvodnje, trgovine na malo i boljom naplatom poreza.

Makroekonomske trendove u crnogorskoj ekonomiji, u periodu januar-maj, karakteriše:

- **Rast industrijske proizvodnje.** Industrijska proizvodnja u ovom periodu bilježi rast od 9,1%, usljed visokog rasta u sektoru "snabdijevanja električnom energ, gasom i parom" od 82%. Kretanje ukupne industrijske proizvodnje do kraja godine zavisice, prvenstveno, od pronalazjenja održivog rješenja za KAP, koje bi podrazumijevalo stabilno snabdijevanje električnom energijom i aktiviranje prerađivačkih kapaciteta.

- **Rast turističkog prometa.** Crnu Goru je u ovom periodu posjetilo 7,6% više turista i ostvareno je 3,8% više noćenja, nego u istom periodu prošle godine. Prihod od turizma za pet mjeseci je za 4,5% veći nego u istom peri-

odu prošle godine, što potvrđuje da turizam i dalje ostaje generator rasta crnogorske ekonomije.

- **Rast prometa u maloprodaji.** Trgovina na malo u ovom periodu bilježi značajan rast (8,6%, tekuće cijene), ali je ovakav rast posljedica reklasifikacije jedne velike trgovinske kompanije iz sektora veleprodaje u maloprodaju, tako da očekujemo da će ukupan godišnji indeks rasta trgovine, koja pokriva i veleprodaju, biti niži.

- **Blagi oporavak u sektoru građevinarstva.** Prema pokazateljima za prvi kvartal 2013. godine, sektor građevinarstva bilježi blagi rast aktivnosti. Vrijednost izvedenih građevinskih radova veća je za 5,7%, izvršenih efektivnih časova za 33%, novih ugovora na zgradama za 121,8%, dok je vrijednost novih ugovora na ostalim građevinama veća za 491,7%, u odnosu na prvi kvartal prošle godine.

- **Negativne stope rasta u većini vidova saobraćaja (podaci za I kvartal 2013. godine).** Pad je zabilježen kod prevoza robe i putnika u drumskom saobraćaju, prevoza putnika u vazdušnom saobraćaju, potrošenih minuta fiksne i mobilne telefonije, dok je rast ostvaren kod prevoza robe i putnika u željezničkom saobraćaju.

- **Pad inflacije u odnosu na prošlu godinu.** Godišnja stopa inflacije, mjerena indeksom potrošačkih cijena, bilježi pad sa 4,2% u januaru na 3% u maju, što je na nivou inflacije projektovane za tekuću godinu. Kretanje inflacije do kraja 2013. godine biće dominantno opredijeljeno rastom cijena proizvoda i usluga usljed povećanja osnovne stope PDV-a sa 17 na 19% (početak primjene u julu), rastom cijena električne energije (najava povećanja cijena u avgustu) i rastom cijena nekih od proizvoda iz kategorije "alkoholna pića i duvan" (cigarete) usljed povećanja akciza (početak primjene u julu). Od faktora prenesenih sa eksternog tržišta, najznačajniji uticaj na kretanje cijena imaju promjene cijena nafte na svjetskom tržištu na osnovu kojih se formiraju cijene goriva i maziva u Crnoj Gori, ali se do kraja godine ne očekuje da to bude faktor rasta inflacije.

- **Rast broja zaposlenih.** Prosječan broj zaposlenih u maju 2013. je iznosio 174.369, što je najveći nivo u posljednjih nekoliko godina, dok je broj nezaposlenih iznosio 31363. Tokom petomjesečnog perioda zabilježen je pad stope nezaposlenosti, koja je smanjena sa 13,7% u januaru na 13,5% u maju 2013. U maju 2013. prosječna bruto zarada iznosila je 728€, pri čemu su zarade sma-

njene za 1,1% u periodu januar-maj 2013. u odnosu na uporedni period 2012, dok je prosječna neto zarada iznosila 480€, a smanjena je istovremeno za 2,2%. Minimalna potrošačka korpa je u maju 2013. u odnosu na isti mjesec 2012. povećana za 2,4%, dok je u odnosu na decembar 2012. povećana 1,1%.

- **Monetarna kretanja u maju ove godine karakteriše rast ukupnih kredita i depozita na mjesečnom i godišnjem nivou.** Ukupni krediti i ostala potraživanja povećani su za 6,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Kreditno zaduženje sektora privrede, kao najznačajnijeg korisnika kredita, čini 41% ukupnih kredita. Ukupni depoziti u maju su povećani za 8,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Likvidna aktiva je u maju povećana je za 11,5% u odnosu na prethodni mjesec. Krajem maja 2013. godine, od ukupno 53.490 pravnih i fizičkih lica, koja obavljaju neku djelatnost, skoro četvrtina (23,4%), odnosno 12.516, je bilo u blokadi.

- **Pad spoljnotrgovinske razmjene i deficita u robnoj razmjeni.** Ukupna spoljnotrgovinska razmjena u periodu januar-maj 2013. godine iznosila je 841,8 miliona eura, što je za 2,9% niže u odnosu na isti period prethodne godine. Deficit u robnoj razmjeni iznosio je 510,9 miliona eura ili 9,8% manje, zbog značajno veće vrijednosti izvoza i relativno niske vrijednosti uvoza. Na povećanje izvoza roba uticao je rast izvoza električne energije od 295% (32,8% ukupnog izvoza). Nastavljen je trend smanjenja izvoza aluminijuma i gvožđa i čelika. Na pad uvoza roba najviše je uticalo smanjenje uvoza električne energije i nafte i naftnih derivata, čiji je uvoz smanjen za 60% i 19%, respektivno.

- **Pad SDI.** Neto priliv SDI u periodu januar-maj 2013. godine iznosio je 112,12 miliona eura, što je za 5,5% manje u odnosu na uporedni period 2012. godine (118,7 miliona eura). U poređenju sa periodom januar-maj 2012. godine, evidentna je promjena strukture investicija, tj. blagi pad ulaganja u nekretnine i značajan pad investicija u preduzeća i banke, uz rast interkompanijskog duga.

FISKALNA POLITIKA I TRENDVI U 2013. GODINI

- **Povećanje naplate prihoda i smanjenje sive ekonomije bili su ključni elementi koji su obilježili prvu polovinu 2013. godine.** Početak 2013. obilježilo je

uvođenje paketa mjera fiskalnog prilagođavanja, kako bi se poboljšala naplata prihoda i obezbijedila stabilnost budžeta. Privremene fiskalne mjere odnosile su se na uvođenje kriznog poreza od 15% na zarade iznad prosječne zarade u Crnoj Gori, privremenu obustavu usklađivanja rasta penzija sa rastom zarada i inflacije, uz kontinuirane aktivnosti na suzbijanju sive ekonomije i poštovanju regularnog poslovanja. U oblasti fiskalne politike došlo je do izmjene više zakona, od kojih najvažnije: izmjena Zakona o porezu na dodatu vrijednost, Zakona o akcizama i seta zakona koji ima za cilj obezbjeđenje višeg stepena regularnog poslovanja. **Izmjenom Zakona o PDV-u** došlo je do povećanja više poreske stope sa 17 na 19%. Procjenjuje se da će efekat primjene više stope uticati na jednokratno povećanje cijena, dok će finansijski efekat biti dodatni nivo prihoda po ovom osnovu između 35-40 miliona eura na godišnjem nivou. Imajući u vidu da se mjerama fiskalne politike utiče na cjelokupni ekonomski ambijent, procijenjeno je da bi ovakva, iako nepopularna, mjera imala više pozitivnih efekata, jer obezbjeđuje stabilnost u funkcionisanju budžeta i ne ugrožava vodeću poziciju Crne Gore kao zemlje sa najkonkurentnijim poreskim stopama u Evropi. **Izmjena Zakona o akcizama** odnosi se na primjenu više stope na duvan i duvanske proizvode, što je dio redovnog procesa usklađivanja za pravnom regulativom EU. Fiskalni efekat ovog zakona procijenjen je na oko 4-5 miliona eura godišnje. Takođe, ovim zakonom se unapređuje kaznena politika i stvaraju uslovi za bolju poresku disciplinu. Rezultati u borbi protiv sive ekonomije su vidljivi kroz bolju naplatu prihoda budžeta.

- **Period januar-jun 2013. godine karakteriše stabilizacija prihoda budžeta i ostvarenje naplate iznad planiranog nivoa.** Ostvareni su prihodi budžeta u iznosu od 516,1 miliona eura ili 1,43 % iznad planiranog nivoa i 8,8% iznad naplate za isti period 2012.godine. U istom periodu, kao rezultat primjene mjera fiskalne konsolidacije, došlo je do ušteda na rashodnoj strani budžeta. Rashodi budžeta su iznosili 595,6 miliona eura, što predstavlja smanjenje u odnosu na planirane rashode za 30,7 miliona eura ili za 4,9%.

- **Deficit budžeta za prvih pola godine pokazuje tendenciju smanjenja, kako u odnosu na prethodnu godinu, tako i na plan za 2013. godinu.** Deficit budžeta u ovom periodu iznosio je 79,6 miliona eura ili 2,3% procijenjenog BDP-a za 2013. godinu. U maju i junu ostvaren je neznatan deficit, što je posljedica dobre naplate prihoda i pozitivnih efekata ljetnje turističke sezone.

jenjenog BDP-a za 2013. godinu. U maju i junu ostvaren je neznatan deficit, što je posljedica dobre naplate prihoda i pozitivnih efekata ljetnje turističke sezone.

- **Državni dug na kraju juna 2013. godine iznosio je 1.767,1 miliona eura ili 50,1 % procijenjenog BDP-a** i neznatno je smanjen u odnosu na prethodni mjesec. Unutrašnji dug iznosio je 442,0 miliona eura (12,6 % BDP-a), a dug prema nerezidentima 1.318,2 miliona eura (37,5 % BDP-a).

Projektovana realna stopa rasta za 2013. godinu je 2,5% i ona će biti ostvarena uz povoljnu turističku sezonu, nastavak realizacije započetih investicija, dobru naplatu prihoda i rješavanje situacije u KAP-u.

Najvažnije očekivane investicije se odnose na dalje investicije u saobraćaju, prva dionica autoputa („Bar – Boljare“), investicije u turizmu („Porto Montenegro“- „Adriatic Marinas“, „Luštica bay resort“-„Orascom“, „Kumbor“- „Socar“, „Plavi horizonti – Beyond the Horizon“-„Qatari Diar“, „Sveti Marko“-„Metropol Group“), energetici (izgradnja malih hidroelektrana, Rudnik uglja „Maoče“, TE Pljevlja, podmorski kabal „Terna“) i industriji („Toščelik“ Nikšić).

Izgradnja autoputa Bar-Boljare biće u narednom periodu pokretač ukupnog rasta i razvoja Crne Gore. Realizacija prve dionice autoputa uticaće na snažniji ekonomski rast, zaposlenost, spoljnu i unutrašnju trgovinu, turizam, poljoprivredu, transport i daće doprinos jačanju konkurentnosti domaćih proizvođača. Ovakav projekat će pozitivno uticati i na regionalni razvoj, kroz rast ekonomske aktivnosti i zaposlenosti sjevernog regiona.

Iva VUKOVIĆ

v.d. direktora Direktorata za ekonomsku politiku i razvoj

Saradnja sa Međunarodnim monetarnim fondom i priprema pregovora sa Evropskom unijom

Bojan Paunović

Misija tehničke podrške MMF-a

U aprilu mjesecu, na zahtjev Ministarstva finansija, organizovana je tehnička misija od strane MMF-a, u periodu od 2. do 12. aprila 2013. godine koja se odnosila na pružanje tehničke podrške po pitanju implementacije elemenata fiskalne odgovornosti, upravljanja dugom i fiskalnog izvještavanja.

Na osnovu obavljenih razgovora sa predstavnicima Ministarstva finansija, Centralne banke Crne Gore, Državne revizorske institucije, Skupštine Crne Gore i drugih institucija, sačinjen je izvještaj u kojem su prezentovani zaključci misije. Osnovni zaključak misije sastojao se u konstataciji da su vlasti preduzele korake na unapređenju upravljanja budžetom i dugom, pri čemu je posebno istaknut značaj uvođenja pravila fiskalne odgovornosti i srednjeročnog budžetskog okvira u budžetski proces Crne Gore, kroz pripremu Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kao i ostvareni napredak u oblasti upravljanja dugom i fiskalnom izvještavanju.

Tokom misije, kao i u izvještaju, iznijete su sugestije vezane za razmatranje mogućnosti uvođenja tzv. proceduralnih pravila, koja bi, prije svega, služila kao smjernice Vladi u definisanju fiskalne politike, uporedo sa precizno utvrđenim numeričkim fiskalnim pravilima, imajući u vidu

ispunjavanje zahtjeva definisanih pravnom tekovinom EU i primjenom mastrihtških kriterijuma. Izvještaj razmatra i niz drugih pitanja koja se odnose na unapređenje kapaciteta makroekonomskih projekcija i projekcija novčanih tokova, sofisticiranih tehnika zaduživanja i pitanje refinansiranja. Konačno, konstatovano je da bi bilo potrebno dalje raditi na unapređenju kapaciteta za upravljanje dugom, kroz unapređenje kadrovskih kapaciteta sprovođenjem obuka i uvođenje novog sistema za podršku.

Misija MMF-a u skladu sa članom 4 Statuta fonda

Kao i u dosadašnjem periodu, održana je misija Međunarodnog monetarnog fonda u skladu sa članom 4 Statuta fonda. Naime, MMF održava bilateralne sastanke i diskusije sa njenim članicama svake godine, čiji je cilj prikupljanje ekonomskih i finansijskih informacija na osnovu razgovora sa predstavnicima monetarnih i fiskalnih vlasti, nakon kojih se priprema izvještaj (Staff report) koji predstavlja polaznu osnovu za dalje razgovore na Izvršnom odboru MMF-a.

Od 9. do 20. maja 2013. godine, u periodu u kome je tim MMF-a boravio u Crnoj Gori, održano je više sastanaka sa predstavnicima Vlade, lokalnih samouprava i Centralne banke Crne Gore, kao i sa predstavnicima privatnog sektora, fokusirajući se prije svega na ključne investitore i bankarski sektor.

Sa predstavnicima Ministarstva finansija u više navrata su organizovani sastanci primarno na temu regulisanja finansijskog sektora i spremnosti suočavanja sa krizom, planiranja i izvršenja budžeta i upravljanja dugom, poreske politike, kao i makroekonomskih i fiskalnih trendova i projekcija za budući period. Takođe, tema razgovora bila je implementacija elemenata fiskalne odgovornosti, koji su predmet novog Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Generalni zaključak misije je da se ekonomija oporavlja, ali eksterne i domaće okolnosti mogle bi da imaju efekat ublažavanja tempa rasta, te da je na rast javnog duga i povezane rizike potrebno obratiti posebnu pažnju. Iako je nedavno došlo do napretka u pravcu fiskalne konsolidacije, potrebni su dalji naponi da bi se postigli ovogodišnji fiskalni ciljevi, a potrebna su i dodatna usklađivanja u 2014. da bi se javni dug vratio na silaznu putanju, zaključci su misije.

Izražena su očekivanja da će se ekonomija oporaviti u 2013. godini, ali da bi problemi u sektoru industrije metala i neizvjesno eksterno okruženje mogli ograničiti nivo rasta BDP-a. Sa druge strane, dodatno unapređenje u poslovnom okruženju doprinijelo bi povećanju stranih direktnih investicija (SDI), čime bi se povećali izgledi za rast ekonomije, posebno imajući u vidu značajan neiskorišćeni potencijal u turizmu i energetici.

Priprema pregovora za poglavlje 33 - Finansijske i budžetske odredbe

Na osnovu Odluke o uspostavljanju strukture o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji, Vlada je u aprilu 2013. godine obrazovala radnu grupu za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine EU koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 33 – Finansijske i budžetske odredbe.

Prvu fazu u pripremi pregovora predstavljao je analitički pregled i ocjena usklađenosti nacionalnog zakonodavstva Crne Gore s pravnom tekovinom Evropske unije, tzv. „skrining“. Ekplanatorni skrining, kao prvi dio analitičkog pregleda pravne tekovine, održan je 15. maja 2013. godine,

tokom kojeg su predstavnici Evropske komisije prezentovali pravnu tekovinu u ovoj oblasti, fokusirajući se na budžet Evropske unije, pravila o finansiranju, kao i izvršenje budžeta. Nakon održanih prezentacija date su smjernice za pripremu predstojećeg bilateralnog skrininga i dostavljen je radni materijal, odnosno ček-lista administrativnih uslova u oblasti sopstvenih sredstava Evropske unije koje je neophodno ispuniti u procesu pristupanja.

U skladu sa smjericama sa ekplanatornog skrininga, 26. juna održan je bilateralni skrining tokom koga je predstavljen pravni okir Crne Gore koji se odnosi na oblast tradicionalnih sopstvenih izvora finansiranja i izvor finansiranja po osnovu PDV-a i obračuna GNI (bruto nacionalnog dohotka). Nakon završenih prezentacija i diskusija, predstavnici Evropske komisije su ukratko prezentovali dalje korake u okviru poglavlja 33. Naime, imajući u vidu da ne postoji poseban zahtjev pravne tekovine Evropske unije u prilagođavanju nacionalnog zakonodavstva, naredni korak predstavljao pružanje tehničke pomoći u cilju razvoja i unapređenja tehničkih i ljudskih kapaciteta institucijama koje su direktno uključene u naplatu državnih prihoda, koordinaciju i izvještavanje.

Nakon pripremljenog izvještaja o održanim skriningima, kao i nakon formalnog otvaranja poglavlja 33, dalja saradnja će biti bliže definisana u direktnoj komunikaciji sa Evropskom komisijom.

Bojan PAUNOVIĆ

Načelnik Direkcije za koordinaciju sopstvenih sredstava EU

Sagledavanje kvaliteta finansijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru

Nina Blečić

Zdravo finansijsko upravljanje je od suštinskog značaja za poboljšanje kvaliteta usluga javnog sektora. Rukovodioci na svim nivoima moraju biti svjesni da upravljanjem, odnosno donošenjem odluka impliciraju finansijske učinke i da su za njih odgovorni, a time su odgovorni i za finansijsko upravljanje i kontrolu.

Komiteet međunarodne federacije računovođa (IFAC), u saradnji sa organizacijom profesionalnih računovođa (PAIB), uradio je 2010. godine globalno istraživanje u cilju stvaranja svijesti o koristima unutrašnje finansijske kontrole i primjene upravljanja rizicima. Istraživanje je pokazalo da su subjekti u Crnoj Gori zadovoljni uvođenjem sistema unutrašnjih kontrola i razlika je neznatna u poređenju sa zadovoljstvom na svjetskom nivou.

Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola propisano je da Centralna jedinica za harmonizaciju Ministarstva finansija koordinira uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrola i sagledava kvalitet sistema finansijskog upravljanja i kontrola, u cilju poboljšanja metodologije i standarda rada.

Kao indikatore uspjeha Centralne jedinice za harmonizaciju Ministarstva finansija u svom nastojanju da uspostavi sistem finansijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru, možemo navesti sljedeće podatke:

- Do sada je određeno 70 FMC lica na centralnom nivou i 14 FMC lica na lokalnom nivou,
- Donešeno je 28 akcionih planova na centralnom nivou i 2 na lokalnom nivou,
- Donešena je 41 knjiga procedura na centralnom nivou i 5 na lokalnom nivou.

Sagledavanje kvaliteta finansijskog upravljanja i kontrola vrši se na dva načina: kroz upitnik o samoprocjeni finansijskog upravljanja i kontrola, koji sami popunjavaju subjekti, i sagledavanje kvaliteta koje sprovodi CHU.

Na osnovu dostavljenih godišnjih izvještaja, CHU ima uvid u kvalitet finansijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru Crne Gore. Može se zaključiti da subjekti u javnom sektoru, tj. rukovodstvo i zaposleni, još uvijek ne razumiju osnovne koncepte dobrog upravljanja, kao i potrebu da se prate efekti aktivnosti kako na budžet, tako i na ostvarivanje ciljeva subjekta i strateških prioriteta Vlade. Takođe, potrebno je uspostaviti sistem upravljanja rizicima, a samim tim i povećati stepen odgovornosti rukovodilaca za postizanje rezultata i ciljeva subjekata. Razvoj finansijskog upravljanja i kontrola zahtijeva i razvoj administrativnih kapaciteta organizacionih jedinica za računovodstvo i finansije, u smislu njihovog broja i kvalifikacione strukture, jer ukoliko se računovodstveno finansijski sistemi zadrže samo na nivou onoga što je zakonom propisano neće se osigurati dovoljno informacija za potrebe unutrašnjeg finansijskog upravljanja.

Pravilnik o metodologiji sagledavanja kvaliteta sistema finansijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru ("Službeni list CG", br. 26/13) pripremila je CHU uz stručnu pomoć SIGME i DG Budgeta.

Metodologija za sagledavanje kvaliteta zasnovana je na COSO modelu, koji obuhvata pet međusobno povezanih komponenti unutrašnjih kontrola: kontrolno okruženje, upravljanje rizicima, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije i praćenje i procjena.

Sagledavanje kvaliteta uspostavljenih elemenata finansijskog upravljanja i kontrola sprovodi se neposrednim uviđom u:

- utvrđenu misiju i ciljeve subjekta, kao i etički kodeks, radi utvrđivanja stava rukovodioca subjekta i zaposlenih prema unutrašnjim kontrolama;
- registar rizika, radi utvrđivanja da li su rizici identifikovani, procijenjeni i način na koji se upravlja rizicima;
- interna pisana pravila, radi utvrđivanja uslova za funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrola;
- izvještaje koji obezbjeđuju informacije neophodne za donošenje odluka;
- izvještaje radi praćenja uspostavljenih unutrašnjih kontrola.

Za razvoj finansijskog upravljanja i kontrola važno je da subjekti javnog sektora razumiju značenje ovih komponenti, da ih prepoznaju kao svoje svakodnevne aktivnosti u poslovanju i da shvate njihov učinak na kvalitet finansijskog upravljanja i kontrola.

Na osnovu popunjenog upitnika i razgovora, zaposleni u Centralnoj jedinici za harmonizaciju, koji je obavio sagledavanje kvaliteta sistema finansijskog upravljanja i kontrola na osnovu metodologije, sačinjava izvještaj. Izvještaj se dostavlja rukovodiocu subjekta i licu zaduženom za uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrola, kako bi se sprovele date preporuke.

Putem sagledavanja kvaliteta sistema finansijskog upravljanja i kontrola, Centralna jedinica za harmonizaciju dobija informacije o razvijenosti sistema finansijskog upravljanja i kontrola kod subjekta javnog sektora, koje ujedno služe kao osnova za utvrđivanje mjera za dalji razvoj finansijskog upravljanja i kontrola.

Nina BLEČIĆ

Viša unutrašnja revizorka
Direkcija za centralnu harmonizaciju

Analiza javnih finansija – januar- jun 2013

Iva Vuković

Dr Stanko Jeknić

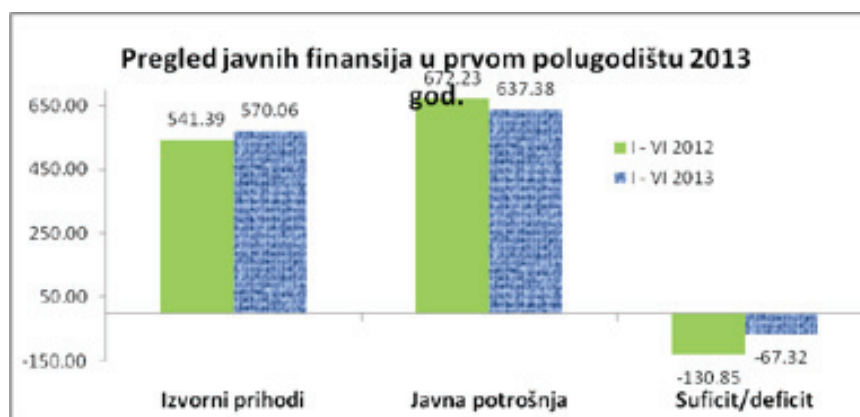
Mr Snežana Mugoša

JAVNE FINANSIJE CRNE GORE

Strukturu javnih finansija Crne Gore čini Budžet Crne Gore sa državnim fondovima (Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Fond zdravstvenog osiguranja, Fond za obeštećenje, Zavod za zapošljavanje i Fond rada) i budžeti lokalne samouprave (Prijestonica Cetinje, Glavni grad Podgorica i 19 opština). Budžet Crne Gore čini oko 90% javnih finansija, dok se preostalih 10% odnosi na lokalnu samoupravu.

Javna potrošnja za prvih šest mjeseci 2013. godine, prema procjeni MF¹, iznosila je 637,38 miliona eura, što predstavlja 18,1% procijenjenog BDP-a (3.517 miliona €) i manja je za 5,2% u odnosu na isti period 2012. To je rezultat preduzetih Vladinih mjera štednje tokom 2013. godine. Smanjenje je ostvareno kod subvencija u iznosu od 9,1 miliona €, kapitalnog budžeta od 6,4 miliona €, kao i kod rashoda za materijal i usluge i tekuće održavanje, dok su istovremeno porasli transferi za socijalno osiguranje.

Procijenjeni javni prihodi za prvih šest mjeseci 2013. godine iznose 570,06 miliona € ili 16,21% BDP-a. U odnosu na uporedni period prethodne godine, oni su viši za 5,3%, što predstavlja nominalni rast od 28,6 miliona €. Ovaj rast prihoda rezultat je niske naplate u 2012. godini, uz istovremeno povećanje prihoda u 2013. godini kao rezultat primjene mjera fiskalne konsolidacije. Procentualno, najveći rast je zabilježen kod poreza na dodatu vrijednost od 12,3%, akciza od 7,8%, i taksu od 52,5%, uz očekivani pad prihoda od poreza na međunarodnu trgovinu usljed dalje liberalizacije uvoza.

1 - Ministarstvo finansija pripremlilo je procjenu izvornih prihoda i javne potrošnje, obzirom da do zakonskog roka nijesu dobijeni podaci od većine lokalnih samouprava za drugi kvartal 2013.godine.

Deficit javnog sektora na kraju drugog kvartala 2013. godine iznosio je 67,3 miliona €, i manji je za 63,5 miliona € u odnosu na deficit ostvaren u istom periodu prošle godine.

BDP (u mil. €)	3517,0		3338,0			
Javna potrošnja	I - VI 2013		I - VI 2012		Analitika	
	mil. €	% BDP	mil. €	% BDP	Razlika u mil. €	Odstupanje-%
Izvorni prihodi	570,06	16,21	541,39	16,22	28,67	5,30
Porezi	358,56	10,20	336,40	10,08	22,16	6,59
Porez na dohodak fizičkih lica	47,53	1,35	46,08	1,38	1,44	3,13
Porez na dobit pravnih lica	28,14	0,80	25,73	0,77	2,40	9,35
Porez na promet nepokretnosti	6,53	0,19	7,66	0,23	-1,13	-14,77
Porez na dodatu vrijednost	182,90	5,20	162,81	4,88	20,08	12,34
Akcize	65,97	1,88	59,57	1,78	6,41	10,75
Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije	10,35	0,29	16,39	0,49	-6,04	-36,83
Lokalni porezi	14,85	0,42	16,15	0,48	-1,30	-8,07
Ostali republički porezi	2,30	0,07	2,00	0,06	0,29	14,72
Doprinosi	156,72	4,46	149,20	4,47	7,52	5,04
Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	93,73	2,67	88,41	2,65	5,32	6,02
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	54,05	1,54	52,21	1,56	1,84	3,53
Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	4,32	0,12	4,16	0,12	0,16	3,77
Ostali doprinosi	4,62	0,13	4,42	0,13	0,20	4,47
Takse	13,68	0,39	8,97	0,27	4,71	52,53
Naknade	21,63	0,62	28,34	0,85	-6,71	-23,66
Ostali prihodi	17,88	0,51	16,58	0,50	1,31	7,88
Primici od otplate kredita i sredstva prenjeta iz prethod. q.	1,58	0,04	1,90	0,06	-0,32	-16,92
Javna potrošnja	637,38	18,12	672,23	20,14	-34,86	-5,19
Tekuća javna potrošnja	607,50	17,27	635,98	19,05	-28,48	-4,48
Tekući izdaci	304,67	8,66	340,60	10,20	-35,93	-10,55
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	200,15	5,69	198,90	5,96	1,25	0,63
Ostala lična primanja	7,02	0,20	5,49	0,16	1,53	27,90
Rashodi za materijal i usluge	40,79	1,16	71,53	2,14	-30,75	-42,98
Tekuće održavanje	8,91	0,25	11,42	0,34	-2,51	-21,96
Kamate	33,82	0,96	30,70	0,92	3,12	10,15
Renta	3,88	0,11	3,51	0,11	0,37	10,46
Subvencije	7,03	0,20	16,15	0,48	-9,12	-56,48
Ostali izdaci	3,09	0,09	2,90	0,09	0,19	6,55
Transferi za socijalnu zaštitu	241,50	6,87	237,12	7,10	4,38	1,85
Prava iz oblasti socijalne zaštite	33,74	0,96	31,16	0,93	2,58	8,29
Sredstva za tehnološke viškove	6,22	0,18	8,98	0,27	-2,76	-30,76
Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	191,74	5,45	188,74	5,65	2,99	1,59
Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	6,23	0,18	5,27	0,16	0,96	18,20
Ostala prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja	3,57	0,10	2,96	0,09	0,61	20,54
Transferi instit. pojed. NVO i javnom sektoru	52,59	1,50	25,63	0,77	26,96	105,19
Kapitalni izdaci	29,88	0,85	36,26	1,09	-6,38	-17,60
Kapitalni budžet CG	22,24	0,63	22,81	0,68	-0,57	-2,49
Kapitalni budžet lokalne samouprave	7,63	0,22	13,44	0,40	-5,81	-43,23
Pozajmice i krediti	2,00	0,06	1,70	0,05	0,29	17,23
Rezerve	6,59	0,19	7,50	0,22	-0,90	-12,06
Otplata garancija	0,15	0,00	23,43	0,70	-23,28	0,00
Suficit/deficit	-67,32	-1,91	-130,85	-3,92	63,53	-48,55
Primarni deficit	-33,50	-0,95	-100,14	-3,00	66,64	-66,55
Otplata duga	90,19	2,56	98,36	2,95	-8,17	-8,31
Otplata glavnice rezidentima	21,64	0,62	43,08	1,29	-21,45	-49,78
Otplata glavnice nerezidentima	23,38	0,66	32,51	0,97	-9,13	-28,07
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	45,17	1,28	22,77	0,68	22,40	98,39
Nedostajuća sredstva	-157,51	-4,48	-229,21	-6,87	71,70	-31,28
Finansiranje	157,51	4,48	229,21	6,87	-71,70	-31,28
Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	55,87	1,59	38,17	1,14	17,71	46,40
Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	43,80	1,25	154,69	4,63	-110,90	-71,69
Donacije	2,08	0,06	2,90	0,09	-0,82	-28,27
Prihodi od privatizacije i prodaje imovine	5,85	0,17	6,48	0,19	-0,63	-9,74
Povećanje/smanjenje depozita	49,91	1,42	26,97	0,81	22,94	85,05

Izvor: Ministarstvo finansija Crne Gore

BUDŽET CRNE GORE

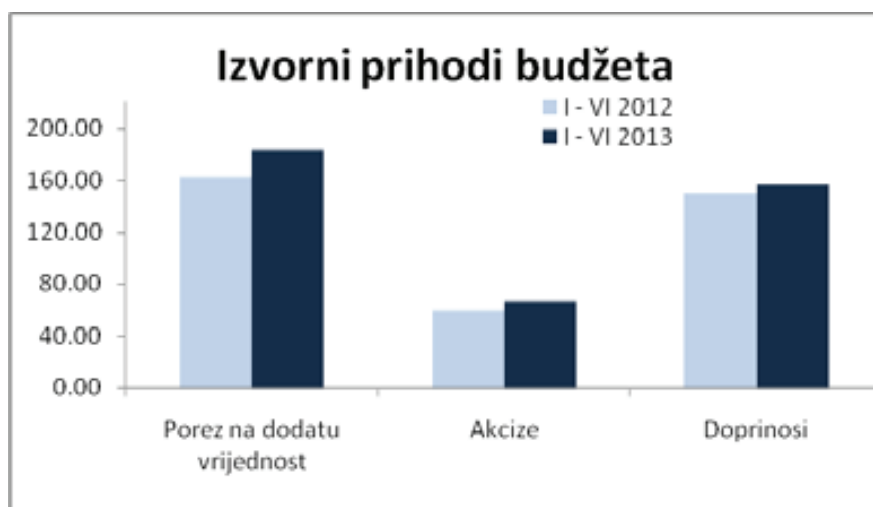
U prvom polugodištu 2013. godine primjenjivane su privremene mjere fiskalne politike („krizni“ porez na zarade i privremena obustava usklađivanja rasta penzija sa rastom zarada i inflacije), kao i mjere za suzbijanje sive ekonomije i mjere štednje u javnom sektoru. Kao rezultat ovih mjera došlo je do fiskalne konsolidacije. Državni budžet u ovom periodu karakteriše porast prihoda budžeta, uštede na rashodnoj strani, kao i značajno smanjenje budžetskog deficita.

Primici Budžeta Crne Gore² za prvih 6 mjeseci 2013. godine iznosili su 615,4 miliona eura, od čega se na izvorne prihode odnosi 516,1 miliona eura, dok je 96,7 miliona eura prihodovano iz pozajmica i kredita, dok je ostatak pokriven iz depozita. Izvorni prihodi viši su u odnosu na prošlogodišnje za 41,8 miliona eura ili za 8,8%. Ovom povećanju prihoda najviše su doprinijeli porezi i doprinosi koji u strukturi prihoda imaju najveći udio (93,8%).

Prihodi po osnovu poreza iznose 327,5 miliona eura i 8,9% su viši u odnosu na prošlogodišnje. Najveći rast prihoda u odnosu na prošlu godinu ostvaren je kod poreza na dodatu vrijednost od 20,1 miliona eura ili 12,3% i ukupno iznosi 182,9 miliona eura. Ovaj rast prihoda od PDV-a rezultat je primjene mjera za suzbijanje sive ekonomije. Rast je ostvaren i kod akciza, i to u iznosu od 6,4 miliona eura ili 10,8%, a objašnjava se postepenim povećanjem akciznih stopa. U ovom periodu povećan je prihod od ostalih taksi za 5,47 miliona eura, kao rezultat privremenih mjera iz jula 2012. godine, kada su uvedene nove takse.

Prihodi po osnovu doprinosa iznose 156,7 miliona eura i veći su za 7,5 miliona eura u odnosu na isti period 2012. godine. Takođe, povećana je naplata poreza na dobit pravnih lica od 9,4%.

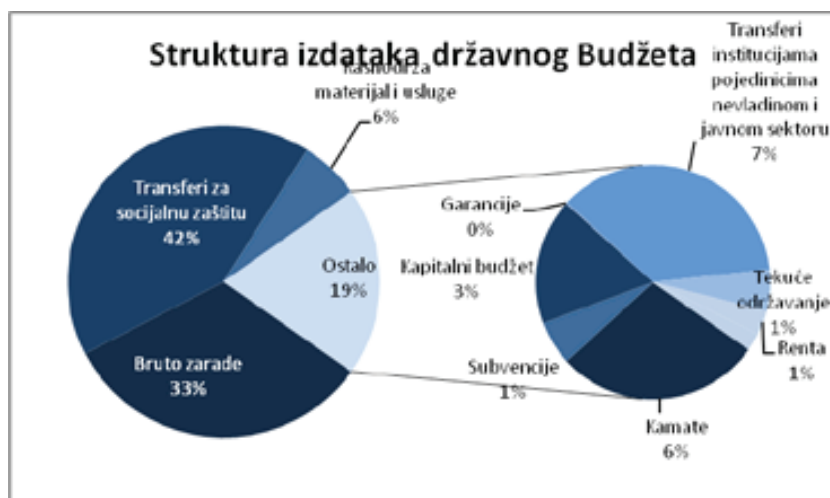
Negativno odstupanje bilježi se kod poreza na međunarodnu trgovinu, i to u iznosu od 6,0 miliona eura ili 36,8%, kao posljedica stupanja na snagu sporazuma sa STO u drugoj polovini 2012. godine.

Ukupni izdaci budžeta Crne Gore za prvih 6 mjeseci 2013. godine iznosili su 656,28 miliona eura ili 18,7% procijenjenog BDP-a za 2013 godinu, od čega je finansirana tekuća budžetska potrošnja u iznosu od 575,91 miliona eura, kapitalne investicije 19,7 miliona eura, dok je otplata državnog duga iznosila 60,67 miliona eura. Izdaci su smanjeni u odnosu na plan za 4,9%, a u odnosu na isti period 2012. godine za 4,14%, kao rezultat primijenjenih mjera štednje u 2013 godini.

Rashodi za bruto zarade su povećane za 1,98 miliona € u odnosu na isti period 2012. godine ili 3,2 miliona € u odnosu na plan. U odnosu na plan, smanjeni su rashodi za materijal i usluge (2,8 mil. €), rashodi za tekuće održavanje (3,8 mil. €) i kapitalni budžet (13,1 mil. €). Transferi Fondu PIO povećani su u odnosu na plan za 8,7 mil. €, dok su u odnosu na prethodnu godinu povećani za 3,0 mil. €.

2 - Primici Budžeta uključuju izvorne prihode (direktne i indirektne poreze i neporeske prihode), pozajmice, donacije i prihode od privatizacije i prodaje imovine.

U strukturi budžetske potrošnje za prvih šest mjeseci 2013. godine, prikazane na grafiku, najveće učešće imaju transferi za socijalnu zaštitu, oko 42%, bruto zarade 33% i rashodi za materijal i usluge 6%. Na ostale namjene odnosi se 19% budžetskih izdataka. Kamate učestvuju sa 6%, dok razvojni dio budžeta, tj. kapitalni budžet učestvuje sa 3% i subvencije sa 1% budžetske potrošnje.

Kao rezultat kretanja prihoda i rashoda u prvih šest mjeseci 2013. godine, deficit državnog budžeta iznosi 79,56 miliona eura i niži je od planiranog za 38,0 mil. € i za 67,5 mil. € od deficita ostvarenog u istom periodu 2012 godine. Otplata duga iznosi 60,7 miliona eura i smanjena je u odnosu na isti period prethodne godine za 10,2 miliona eura, i to pretežno zbog smanjenja otplate duga nerezidentima.

Nedostajuća sredstva Budžeta iznosila su 140,2 miliona eura i finansirana su najvećim dijelom iz pozajmica i kredita (iz inostranih izvora u iznosu od 43,0 miliona eura i pozajmica i kredita iz domaćih izvora u iznosu od 53,66 miliona eura i korišćenjem depozita 40,9 miliona eura) i manjim dijelom iz donacija i prihodima od privatizacije.

BDP (u mil. €)	3517,0		3338,0			
	I - VI 2013		I - VI 2012		Analitika	
Budžet Crne Gore	mil. €	% BDP	mil. €	% BDP	Razlika (u mil. €)	Odstupanje (%)
Izvorni prihodi	516,05	14,67	474,28	14,21	41,77	8,81
Porezi	327,54	9,31	300,75	9,01	26,79	8,91
Porez na dohodak fizičkih lica	37,25	1,06	33,57	1,01	3,68	10,96
Porez na dobit pravnih lica	28,14	0,80	25,73	0,77	2,40	9,35
Porez na promet nepokretnosti	0,63	0,02	0,67	0,02	-0,05	-6,86
Porez na dodatu vrijednost	182,90	5,20	162,81	4,88	20,08	12,34
Akcize	65,97	1,88	59,57	1,78	6,41	10,75
Porez na međunarodnu trgovinu i transakcije	10,35	0,29	16,39	0,49	-6,04	-36,83
Ostali republički prihodi	2,30	0,07	2,00	0,06	0,29	14,72
Doprinosi	156,72	4,46	149,20	4,47	7,52	5,04
Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	93,73	2,67	88,41	2,65	5,32	6,02
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	54,05	1,54	52,21	1,56	1,84	3,53
Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	4,32	0,12	4,16	0,12	0,16	3,77
Ostali doprinosi	4,62	0,13	4,42	0,13	0,20	4,47
Takse	11,22	0,32	6,17	0,18	5,04	81,69
Naknade	6,09	0,17	5,56	0,17	0,53	9,62
Ostali prihodi	12,91	0,37	10,70	0,32	2,21	20,67
Primici od otplate kredita i sredstva prenjeta iz prethod. g.	1,58	0,04	1,90	0,06	-0,32	-16,92
Izdaci	595,61	16,94	621,35	18,61	-25,74	-4,14
Tekuća budžetska potrošnja	575,90	16,37	598,54	17,93	-22,64	-3,78
Tekući izdaci	286,32	8,14	318,24	9,53	-31,92	-10,03
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	189,31	5,38	187,33	5,61	1,98	1,06
Ostala lična primanja	5,97	0,17	4,42	0,13	1,55	35,05
Rashodi za materijal i usluge	36,32	1,03	65,18	1,95	-28,86	-44,27
Tekuće održavanje	6,47	0,18	9,93	0,30	-3,46	-34,86
Kamate	32,22	0,92	29,41	0,88	2,81	9,56
Renta	3,80	0,11	3,42	0,10	0,37	10,94
Subvencije	6,93	0,20	15,95	0,48	-9,02	-56,56
Ostali izdaci	2,78	0,08	2,60	0,08	0,17	6,67
Kapitalni izdaci u tekućem budžetu	2,54	0,07	0,00	0,00	2,54	0,00
Transferi za socijalnu zaštitu	241,23	6,86	236,97	7,10	4,26	1,80
Prava iz oblasti socijalne zaštite	33,47	0,95	31,01	0,93	2,46	7,93
Sredstva za tehnološke viškove	6,22	0,18	8,98	0,27	-2,76	-30,76
Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja	191,74	5,45	188,74	5,65	2,99	1,59
Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite	6,23	0,18	5,27	0,16	0,96	18,20
Ostala prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja	3,57	0,10	2,96	0,09	0,61	20,54
Transferi institucijama pojedincima nevladinom i javnom sektoru	41,25	1,17	12,88	0,39	28,38	220,39
Kapitalni budžet	19,71	0,56	22,81	0,68	-3,10	-13,61
Pozajmice i krediti	1,24	0,04	0,91	0,03	0,33	36,02
Rezerve	5,71	0,16	6,11	0,18	-0,40	-
Otplata garancija	0,15	0,00	23,43	0,70	-23,28	-
Suficit/ Deficit	-79,56	-2,26	-147,07	-4,41	-67,52	-45,91
Primarni deficit	-47,33	-1,35	-117,66	-3,52	70,33	-59,77
Otplata duga	60,67	1,73	70,88	2,12	-10,21	-14,40
Otplata duga rezidentima	18,64	0,53	38,37	1,15	-19,74	-51,43
Otplata duga nerezidentima	21,87	0,62	32,51	0,97	-10,64	-32,73
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	20,17	0,57	0,00	0,00	20,17	-
Nedostajuća sredstva	-140,23	-3,99	-217,95	-6,53	77,73	-35,66
Finansiranje	140,23	3,99	217,95	6,53	-77,73	-35,66
Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	53,66	1,53	34,26	1,03	19,39	56,61
Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	43,02	1,22	154,69	4,63	-111,68	-72,19
Donacije	1,84	0,05	2,11	0,06	-0,27	-12,79
Prihodi od privatizacije	0,85	0,02	1,36	0,04	-0,52	-37,99
Povećanje/smanjenje depozita	40,87	1,16	25,53	0,76	15,35	60,12

Izvor: Ministarstvo finansija Crne Gore

LOKALNA SAMOUPRAVA

Procjena Ministarstva finansija

BDP (u mil. €)	3517.0		3338.0			
Lokalna samouprava	I - VI 2013		I - VI 2012		Analitika	
	mil. €	% BDP	mil. €	% BDP	Razlika u mil. €	Odstupanje u %
Izvorni prihodi	54.01	1.54	67.11	2.01	-13.10	-19.52
Porezi	31.02	0.88	35.65	1.07	-4.62	-12.97
Porez na dohodak fizičkih lica	10.27	0.29	12.51	0.37	-2.24	-17.87
Porez na promet nepokretnosti	5.90	0.17	6.98	0.21	-1.09	-15.54
Lokalni porezi	14.85	0.42	16.15	0.48	-1.30	-8.07
Takse	2.46	0.07	2.79	0.08	-0.33	-11.89
Naknade	15.54	0.44	22.78	0.68	-7.24	-31.78
Naknade za korišćenje dobara od opšteg interesa	0.20	0.01		0.00	0.20	
Naknade za korišćenje prirodnih dobara	1.71	0.05	2.06	0.06	-0.35	-17.18
Naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta	10.18	0.29	17.27	0.52	-7.10	-41.10
Naknade za lokalne puteve	1.78	0.05	1.79	0.05	-0.01	-0.70
Ostale naknade	1.68	0.05	1.65	0.05	0.03	1.80
Ostali prihodi	4.98	0.14	5.88	0.18	-0.91	-15.39
Izdaci	41.77	1.19	50.88	1.52	-9.11	-17.91
Tekuća potrošnja lokalne samouprave	34.14	0.97	37.44	1.12	-3.30	-8.82
Tekući izdaci	20.88	0.59	22.35	0.67	-1.47	-6.57
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	10.84	0.31	11.58	0.35	-0.73	-6.33
Ostala lična primanja	1.05	0.03	1.07	0.03	-0.02	-1.68
Rashodi za materijal i usluge	4.46	0.13	6.35	0.19	-1.89	-29.73
Tekuće održavanje	2.44	0.07	1.49	0.04	0.95	64.24
Kamate	1.60	0.05	1.29	0.04	0.30	23.49
Renta	0.08	0.00	0.09	0.00	-0.01	-8.77
Subvencije	0.10	0.00	0.20	0.01	-0.10	-50.12
Ostali izdaci	0.31	0.01	0.30	0.01	0.02	5.55
Transferi za socijalnu zaštitu	0.27	0.01	0.15	0.00	0.12	84.18
Transferi inst. pojedincima NVO i javnom sektoru	11.34	0.32	12.75	0.38	-1.42	-11.10
Kapitalni budžet lokalne samouprave	7.63	0.22	13.44	0.40	-5.81	-43.23
Pozajmice i krediti	0.76	0.02	0.79	0.02	-0.03	-4.26
Rezerve	0.88	0.03	1.39	0.04	-0.51	-36.56
Suficit/deficit	12.24	0.35	16.56	0.50	-4.31	-26.05
Primarni deficit	13.84	0.39	17.85	0.53	-4.01	-22.47
Otplata duga	29.52	0.84	27.48	0.82	2.04	7.41
Otplata glavnice rezidentima	3.00	0.09	4.71	0.14	-1.71	-36.32
Otplata glavnice nerezidentima	1.52	0.04	0.00	0.00	1.52	
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	25.00	0.71	22.77	0.68	2.23	9.81
Nedostajuća sredstva	-17.27	-0.49	-10.92	-0.33	-6.35	58.16
Finansiranje	17.27	0.49	10.92	0.33	6.35	58.16
Pozajmice i krediti iz domaćih izvora	2.22	0.06	3.91	0.12	-1.69	-43.20
Pozajmice i krediti iz inostranih izvora	0.78	0.02	0.00	0.00	0.78	
Prihodi od privatizacije i prodaje imovine	5.00	0.14	5.11	0.15	-0.11	-2.21
Donacije	0.24	0.01	0.79	0.02	-0.55	-69.63
Korišćenje depozita lokalne samouprave	9.03	0.26	1.11	0.03	7.92	711.80
Transferi iz budžeta CG	0.01	0.00	0.33	0.01	-0.33	-98.04

Izvor: Ministarstvo finansija Crne Gore

Shodno članu 74 Zakona o finansiranju lokalne samouprave opštine izvještaje o planiranim i ostvarenim prihodima, planiranim i izvršenim rashodima i budžetskom zaduženju dostavljaju Ministarstvu finansija kvartalno, u roku od 30 dana od dana isteka kvartala. S obzirom da sve opštine nijesu dostavile izvještaje za II kvartal 2013. godine, Ministarstvo finansija je izvršilo procjenu ostvarenja prihoda i izvršenja rashoda za prvih šest mjeseci 2013. godine.

Procijenjeni izdaci lokalne samouprave za prvih šest mjeseci 2013. godine iznose 41,77 mil. € ili 1,19 % BDP-a što je manje u odnosu na izvršenje u istom periodu prošle godine. Najznačajniji pad u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je kod kapitalnih izdataka.

Potrošnja je finansirana iz poreza u iznosu od 31,02 mil. €, taksi 2,46 mil. €, naknada 15,54 mil. € i ostalih tekućih prihoda u iznosu od 4,98 mil. €. Ukupni tekući prihodi lokalne samouprave za prvih šest mjeseci 2013. godine procijenjeni su u iznosu od 54,01 mil. €.

Suficit lokalne samouprave za šest mjeseci 2011. godine procijenjen je u iznosu od 12,24 mil. € ili 0,35 % BDP-a.

Iva VUKOVIĆ

v.d. direktora Direktorata za ekonomsku politiku i razvoj

Dr Stanko JEKNIĆ

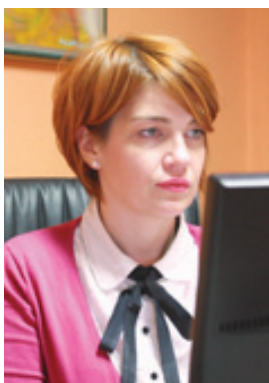
načelnik Direkcije za fiskalnu politiku u Direktoratu za ekonomsku politiku i razvoj

Mr Snežana MUGOŠA

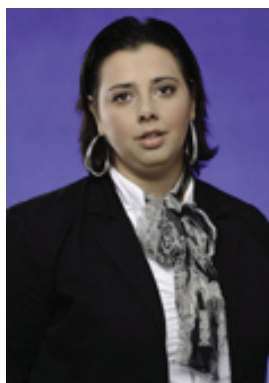
načelnica Direkcije za praćenje budžeta lokalnih samouprava,
regulatornih agencija i javnih preduzeća i drugih implicitnih budžetskih obaveza

Aktivnosti ministra finansija u periodu od 1. aprila do 30. juna 2013. godine

Marija Radenović

Ivona Mihajlović

02.04.2013. godine - Misija MMF-a pružiće tehničku podršku Ministarstvu finansija

Ministar finansija dr Radoje Žugić sa saradnicima sastao se delegacijom Međunarodnog monetarnog fonda, koju je predvodio Sami Ylaoutinen, savjetnik za pitanja tehničke podrške u Odjeljenju za fiskalna pitanja pri MMF-u. Riječ je o misiji tehničke podrške koju finansira Vlada Japana, a koja za cilj ima osnaživanje fiskalnog upravljanja u zemljama južno-istočne Evrope. G-din Ylaoutinen upoznao je ministra sa osnovnim ciljevima misije, koja će rezultirati preporukama koje će se odnositi na dodatno unapređenje fiskalnog okvira, u cilju jačanja njegovog kredibiliteta. Takođe će misija pružiti tehničku podršku Ministarstvu finansija u smislu davanja preporuka i praktičnih savjeta za unapređenje kapaciteta za upravljanje dugom, kao i za unapređenje fiskalnog izvješta-

vanja. Nakon izraza zahvalnosti za pružanje podrške, ministar Žugić upoznao je predstavnike MMF-a sa trenutnom ekonomskom situacijom u Crnoj Gori, ukazujući na posvećenost fiskalnoj konsolidaciji, stabilizaciji budžeta i planu povećanja prihoda, odnosno iznalaženju modeliteta za uspostavljanje održivog sistema javnih finansija. Takođe je predstavnicima MMF-a predočena posvećenost Vlade Crne Gore kreiranju dobre osnove za dugoročni ekonomski rast i priliv stranih direktnih investicija.

03.04.2013. – Zajednički rad na harmonizaciji poreskog sistema

Ministar finansija dr Radoje Žugić sa saradnicima sastao se sa predsjednicom Američke privredne komore u Crnoj Gori, Svetlanom Vuksanović. Sastanku su prisustvovali predstav-

nici Radne grupe za poreze pri Američkoj privrednoj komori, Jovana Stojanović i Nenad Nešovanović. Ministar Žugić upoznao je sagovornike sa aktuelnom ekonomskom situacijom u Crnoj Gori i aktivnostima koje Ministarstvo finansija sprovodi u cilju njenog unaprijeđenja. Takođe je naglasio da je, osim fiskalne konsolidacije i borbe protiv sive ekonomije, glavni prioritet Vladine politike pružanje podrške ekonomskom rastu i razvoju, kroz dalje unapređenje poslovnog ambijenta i privlačenje investitora. G-đa Vuksanović iznijela je pozitivan stav Američke privredne komore po pitanju pojedinih aktivnosti Ministarstva finansija i Vlade Crne Gore u cilju unapređenja uslova poslovanja za strane investitore u Crnoj Gori. Istakla je da je za strane investitore od najvećeg značaja da okvir u kome posluju bude predvidiv i siguran. Sagovornici su saglasni da Crna Gora ima konkurentan poreski sistem, u smislu trenutne visine stopa osnovnih poreza, te da je neophodno nastaviti sa aktivnostima na planu njegove dalje harmonizacije sa poreskim politikama zemalja regiona i Evropske unije. U tom pravcu je dogovorena podrška Američke privredne komore, u smislu zajedničkog rada Ministarstva finansija i Radne grupe za poreze pri APK na analizi svih aspekata harmonizacije poreskog sistema Crne Gore.

03.04.2013. - Susret Žugić – Csaszar: Usmjerenje na dalje unapređenje ekonomske saradnje

Ministar finansija dr Radoje Žugić sastao se sa mađarskim ambasadorom u Crnoj Gori, Tiborom Csaszarom. Sagovornici su veoma pozitivno ocijenili dosadašnje odnose dviju zemalja, koji su posebno ojačani potpisivanjem tzv. privilegovanog partnerstva, koji predstavlja model pružanja podrške Mađarske Crnoj Gori na njenom putu učlanjenja u EU. Sastanak je bio prilika da ministar Žugić upozna ambasadora Csaszara sa aktuelnom ekonomskom situacijom u Crnoj Gori i naporima koje ulažemo u pravcu uravnoteženja javnih finansija, kroz implementaciju mjera fiskalnog prilagođavanja i intenzivnu borbu protiv sive ekonomije. Ambasador Csaszar pohvalio je napore crnogorskih institucija u tom pravcu i potvrdio spremnost Ambasade Mađarske da

pruži svu podršku daljem unapređenju ekonomske saradnje između naše dvije zemlje.

04.04.2013. - Usješna saradnja Societe Generale grupe i Ministarstva finansija

Ministar finansija dr Radoje Žugić sastao se sa direktorom Societe Generale grupe za Evropu, Gianlucom Somom, i glavnom izvršnom direktoricom Societe Generale Montenegro, Brankom Pavlović. Ministar Žugić upoznao je predstavnike Societe Generale grupe sa aktivnostima koje Ministarstvo finansija sprovodi u cilju pružanja podrške daljem ozdravljenju bankarskog sektora i jačanju pravne sigurnosti na finansijskom tržištu. Predstavnici Societe Generale grupe izrazili su pozitivan stav prema takvim aktivnostima Ministarstva finansija i pohvalili napredak Crne Gore, kada je riječ o unapređenju njenog međunarodnog imidža. G-din Soma istakao je da je Societe Generale grupa zainteresovana da bude aktivan učesnik na crnogorskom bankarskom tržištu i pouzdan partner Vladi Crne Gore u realizaciji kvalitetnih i opravdanih inicijativa i projekata. Zajednički je konstatovano da imamo izuzetno uspješnu saradnju, te da se, i u narednom periodu, treba fokusirati na njeno obogaćivanje novim sadržajima.

05.04.2013. - Započet rad na unapređenju regulatornog okvira i standarda u oblasti igara na sreću

Petog aprila 2013. godine u Ministarstvu finansija održan je drugi sastanak ministra finansija dr Radoja Žugića i saradnika sa predstavnicima Uprave za igre na sreću, Udruženja priređivača igara na sreću „UPIS“ i Udruženja privrednih dru-

štava za priređivanje igara na sreću Crne Gore „Montenegro Bet“. Sastanak je predstavljao početak rada na unapređenju regulatornog okvira, stanja i standarda u oblasti igara na sreću. Ovaj posao biće povjeren radnom tijelu, sačinjenom od predstavnika navedenih institucija i organizacija, kao i ostalih državnih organa i svih subjekata koji iskažu interes i spremnost da se uključe u razmatranje važnih pitanja u oblasti igara na sreću. U tom smislu, učesnici sastanka iskazali su spremnost na punu transparentnost u budućem radu i otvorenost za sugestije i predloge svih zainteresovanih subjekata. Na predlog ministra Žugića, prisutni su se dogovorili da osnova za budući rad budu postojeći propisi, dobra uporedna praksa i sugestije na ovu temu iz prethodnog perioda. U tom smislu su predstavnicima uključenih institucija podijeljena zaduženja, a istovremeno je dogovorena dinamika i metodologija rada pomenutog radnog tima.

05.04.2013. - Ministar finansija razgovarao sa poslanicima Evropskog parlamenta

Ministar finansija dr Radoje Žugić sa saradnicima sastao se sa delegacijom Odbora za budžet Evropskog parlamenta. Sastanku su prisustvovali i predstavnici Delegacije EU u Crnoj Gori, na čelu sa ambasadorom Mitjom Drobničem. Glavna tema sastanka odnosila se na pitanja vezana za proces pregovora za članstvo u EU, u kome je Ministarstvo finansija prepoznato kao jedan od ključnih aktera. Ministar Žugić upoznao je predstavnike Evropskog parlamenta sa ukupnim aktivnostima koje Ministarstvo finansija, u saradnji sa ostalim državnim organima, sprovodi u okviru pregovora za članstvo Crne Gore u EU, ističući da procesi analitičkog pregleda (skringinga) i usaglašavanja nacionalnog sa evropskim regulatornim okvirom, koji su u toku, predstavljaju veoma zahtjevnu i izazovnu fazu u ukupnom procesu pristupanja EU. Ministar je, takođe, upoznao evropske poslanike sa progresom koji je Crna Gora ostvarila kada je riječ o procesu uvođenja decentralizovanog sistema upravljanja fondovima Evropske unije. Predstavnici Evropskog parlamenta ocijenili su impresivnim napredak koji je Crna Gora, u dosadašnjem periodu, ostvarila u procesu pristupanja i, po tom osnovu,

izrazili svoje čestitke predstavnicima Vlade. Poslanici evropskog Odbora za budžet istakli su da su administrativni kapaciteti i njihova obučenost i kvalitet od ključnog značaja za dinamiku i uspjeh procesa pregovaranja i upravljanja EU sredstvima, što su potvrdila i iskustva ostalih zemalja koje su, u prethodnom periodu, pristupile Evropskoj uniji.

08.04.2013. - Ministri Žugić i Brajović sastali se sa predstavnicima turskog konzorcijuma zainteresovanog za projekat autoputa

Na putu u zvaničnu posjetu NR Kini, u Istanbulu je održan sastanak ministra finansija dr Radoja Žugića i ministra saobraćaja i pomorstva Ivana Brajovića sa Mehmedom Gandijem, izvršnim direktorom finansijskog fonda Afii i predstavnicima turskog konzorcijuma DOGUS-GULSAN. Na sastanku se razgovaralo o projektu izgradnje autoputa Bar-Bolja, naročito prioritete dionice od Podgorice do Mateševa, za čije je finansiranje zainteresovan konzorcijum DOGUS-GULSAN. Ministri Žugić i Brajović predložili su sagovornicima da je crnogorska vlada u pregovorima sa određenim brojem eminentnih i renomiranih kompanija, zainteresovanih za izgradnju autoputa. Ministri su, takođe, upoznali sagovornike sa osnovnim kriterijumima kojima se Vlada rukovodi prilikom odabira partnera, a koji se, prije svega, odnose na održivost finansijske ponude u okviru budžeta Crne Gore, brzinu početka realizacije projekta i, svakako, reference izvođača. Turski partneri ponovili su spremnost da, u slučaju otpočinjanja saradnje, budu fleksibilni i prihvate modele obezbjeđivanja u vidu eksploatacije uglja i/ili boksita, zatim u vidu koncesija i imovine koja bi bila adekvatno valorizovana. Postizanje ovakvog dogovora bi, zaključili su sagovornici, bilo od velikog značaja jer bi doprinijelo smanjenju fiskalne izloženosti Države po ovom osnovu.

09.04.2013. - Ministri Brajović i Žugić sastali se sa predstavnicima Poly grupe

Ministar saobraćaja i pomorstva Ivan Brajović i ministar finansija Radoje Žugić sreli su se sa predsjednikom i potpredsjednikom Poly grupe Zhang Zhengaom i Wang Linom.

Predstavnici Poly grupe, koja je jedna od najvećih državnih kompanija u Kini koja se bavi istraživanjem i proizvodnjom u oblasti vojne industrije, nekretninama, energetikom, razvojem kulturnih i socijalnih projekata, izrazili su zadovoljstvo posjetom dva ministra, kao i do sada uspješnom prijateljskom i poslovnom saradnjom.

Gospodin Li je istakao da postoje vrlo dobre mogućnosti za proširenje saradnje sa Crnom Gorom na polju nekretnina i infrastrukturnih projekata. Ministar Brajović se zahvalio kineskim partnerima na gostoprimstvu i ukazao na značaj koji, za Crnu Goru, imaju istorijski dobri odnosi sa NR Kinom. Saradnja sa Poly grupom započeta je izgradnjom brodova ("Kotor" i "21. maj"), a isporuka još dva broda se očekuje u toku 2014. godine. Ministar Brajović je naglasio da ova saradnja pospješuje privredni i ekonomski razvoj Crne Gore, te da postoji prostor za njeno dalje produbljivanje kada je u pitanju Luka Bar, termoelektrana Pljevlja (Blok 2), projekti u oblasti solarne energije, nekretnina i sl. Ministar Žugić je istakao da sastanak daje doprinos unapređenju sadašnje i buduće saradnje. „Činjenica da je, zbog svjetske krize Crna Gora trenutno u fazi ekonomskog oporavka, dok NR Kina i u ovom periodu recesije bilježi znatan ekonomski rast u odnosu na većinu svjetskih ekonomija, dodatno nas motiviše da saradnju sa NR Kinom podignemo na jos veći nivo i da nastojimo da je proširimo kroz različite zajedničke projekte”- istakao je ministar Žugić.

09.04.2013. - Ministri Brajović i Žugić sastali se sa predsjednikom Exim Banke Li Ruogu

Ministar saobraćaja i pomorstva Ivan Brajović i ministar finansija Radoje Žugić sreli su se sa predsjednikom Exim banke Li Ruogu. Tema sastanka je bila mogućnost finansiranja projekta autoputa Bar-Boljare, odnosno njegove prioritetne dionice Podgorica-Mateševo, kroz preferencijalni kredit za čije sprovođenje bi bila zadužena kineska Exim banka. Ministar Žugić se zahvalio kineskoj strani na gostoprimstvu i

istakao da se nada da će ova posjeta produbiti i osnažiti već dobru političku i ekonomsku saradnju Crne Gore i Kine, naglasavajući značaj preferencijalnih uslova kredita koje nudi kineska Exim banka, posebno imajući u vidu mogućnost finansiranja projekta autoputa Bar-Boljare, kao prioriternog infrastrukturnog projekta. Obraćajući se predsjedniku Exim banke, ministar Brajović je naglasio da važnost i veličina projekta oslikavaju njegov istorijski značaj za Crnu Goru. Takođe je upoznao prisutne sa trenutnim statusom pregovora sa partnerima (CCCC/CRBC, JV Bechtel-Enka, EIB, Dogus-Gulsan), sa kojima se odmaklo u saradnji vezano za realizaciju projekta autoputa, i još jednom istakao značaj podrške ove finansijske institucije kroz davanje preferencijalnih uslova kredita. Istaknuto je takođe, da će, pored dobijanja adekvatnih finansijskih uslova, opredjeljujuća biti i cijena uz renomiranost partnera i mogućnosti brzog početka realizacije projekta. Oba ministra su kroz svoja izlaganja nastojala da dodatno obazloze potrebu za daljom optimizacijom preferencijalnih uslova, koji bi bili usklađeni sa fiskalnim kapacitetima Crne Gore.

10.04.2013. - Ministri Brajović i Žugić sastali se sa ministrom saobraćaja i transporta NR Kine Yang Chuantang

Ministar saobraćaja i pomorstva Ivan Brajović i ministar finansija Radoje Žugić susreli su se sa ministrom saobraćaja i transporta NR Kine Yang Chuantang. Sastanku su prisustvovali i visoki predstavnici kompanija zainteresovanih za izgradnju autoputa, CCCC International (Kineska kompanija za telekomunikacije i infrastrukturu) i CRBC (Kineska korporacija za izgradnju puteva i mostova). Ministar Yang Chuantang je izrazio zadovoljstvo posjetom crnogorske delegacije i naglasio da je ovo prva posjeta neke države ministarstvu saobraćaja i transporta NR Kine, nakon izbora novih članova Kongresa i Vlade. Iskustvo NR Kine i njeno otvaranje prema svijetu u prethodnih 30 godina pokazalo je da je jedan od glavnih razloga razvoja prvenstveno izdvajanje značajnih finansijskih sredstava i ulaganje u putnu infrastrukturu. Izrazio je očekivanja da će međusobna saradnja u sektoru saobraćaja biti dodatna spona već ionako dobre saradnje dvije države. Istakao je da su kompanije CCCC i CRBC renomirane državne kompanije, koje

su dale ogroman doprinos putnoj infrastrukturi Kine, kao i da se nada da će svojim kvalitetom, uslugom i dobrom ponudom dati crnogorskoj strani zadovoljavajući odgovor. Ministar Brajović je istakao posebnu važnost realizacije projekta autoputa Bar-Boljare uz održive finansijske uslove, ali takođe i naveo ostala polja saradnje. Među projektima od značaja je i Luka Bar, koja pored saobraćajnog ima i privredni značaj, pa samim tim spada u domen posebnog interesovanja različitih partnera, a za kineske partnere bi predstavljala vrata Jadrana i dalje povezivanje sa istočnom i centralnom Evropom. Ministar Žugić je uputio izraze zahvalnosti za spremnost davanja podrške za realizaciju projekta autoputa. Tri ministra su istakla da bi realizacija autoputa Bar-Boljare, odnosno njegove prioritetne dionice bila od najveće ekonomske važnosti ne samo za Crnu Goru, kroz multiplikativne efekte i za ostale sektore djelatnosti, već i za region u širem smislu.

11.04.2013. - Ministri Brajović i Žugić sastali se sa predstavnicima kineskih kompanija CCCC i CRBC i Ministarstva saobraćaja NR Kine

Ministar finansija dr Radoje Žugić i ministar saobraćaja i pomorstva Ivan Brajović sastali su se sa zamjenikom ministra finansija NR Kine, Li Yongom. Zamjenik ministra Yong istakao je da Kina daje punu podršku naporima Vlade Crne Gore da realizuje projekat autoputa Bar-Boljare. Ministar Žugić upoznao je predstavnike Ministarstva finansija sa fiskalnim reformama koje Crna Gora sprovodi, kao i sa ukupnom aktuelnom finansijskom i makroekonomskom situacijom. Uz ranije započetu saradnju Crne Gore i NR Kine u oblastima brodogradnje i vinogradarstva, ministar Žugić je naglasio da bi se još tješnjom saradnjom u realizaciji novih projekata u oblastima energetike i infrastrukture, koji bi bili od zajedničkog interesa, doprinijelo produbljivanju ekonomskih i ukupnih odnosa dviju zemalja. Ministar Žugić se, takođe, zahvalio zamjeniku ministra finansija Kine na snažnoj podršci za okvirno dogovorene preferencijalne kredite za finansiranje razvojnih projekata u Crnoj Gori. Delegacija se susrela i sa potpredsjednikom kineske kompanije CCCC,

Chen Fenjian-om i predsjednikom kineske kompanije CRBC, Zhang Jianchu-em. CCCC je matična kompanija koja ima predstavništva u 115 država, dok je CRBC, ćerka kompanija, specijalizovana za izgradnju puteva i ima predstavništva u 43 države svijeta. Gospodin Chen je istakao da Crna Gora i Kina imaju tradicionalno dobre odnose i da se nada početku realizacije zajedničkog projekta i izrazio je spremnost da se lično založi za analiziranje elemenata date preliminarne ponude, posebno sa cjenovnog aspekta. Gospodin Jianchu je informisao prisutne da je CRBC, zahvaljujući dobroj saradnji sa Exim bankom, kroz obezbjeđivanje preferencijalnih kredita, jedan od izvođača koji realizuju projekte iz tretmana preferencijalnog kredita kineske vlade. Iskazao je veliku zainteresovanost za realizaciju projekta autoputa Bar-Boljare, prvenstveno njegove prioritetne dionice Podgorica-Mateševu. Ministar Brajović se zahvalio domaćinima na gostoprimstvu i naglasio da je crnogorska delegacija proteklih dana imala vrlo uspješne sastanke i pozitivne signale od Ministarstva saobraćaja i Exim banke. Ministar je, takođe, naglasio da će, pri odabiru partnera, biti ključna tri kriterijuma, i to: cijena, renomiranost kompanije, kao i brzina početka realizacije projekta. Ministar Brajović je iskoristio priliku da, sa predstavnicima CRBC-a, detaljnije razgovara o očekivanjima i iznalaženju prostora za snižavanje cijene ponude, zatim o mogućnosti učešća CRBC-a u finansijskoj konstrukciji, kroz sam akcijski kapital kompanije do određenog procenta, kao i o stepenu otvorenosti prema angažovanju crnogorske operative i radne snage i periodu izgradnje. Predsjednik CRBC-a izrazio je spremnost kineske strane da, ukoliko pregovori budu uspješno okončani, za realizaciju projekta angažuje domaću radnu snagu i obećao dostavu inovirane ponude za projekat Bar-Boljare, u najkraćem roku.

13.04.2013. - Ministri saobraćaja i pomorstva i finansija Ivan Brajović i dr Radoje Žugić posjetili su dva brodogradilišta u Nanjingu, u kojima će se graditi još dva crnogorska broda

Na sastanku u upravi brodogradilišta sa predsjednikom gospodinom Gi Baom, ministri Brajović i Žugić zahvalili su se na

srdačnoj dobrodošlici i organizaciji obilaska brodogradilišta. Gospodin Ge Biao je prezentovao impresivne rezultate koji se ogledaju u proizvodnji različitih vrsta brodova do iznosa do 200.000 BRT i njihovoj isporuci u 20 zemalja širom svijeta, kada su u pitanju evropske zemlje najviše brodova su proizveli za Njemačku, Grčku i Finsku. Gospodin Ge Biao je istakao zadovoljstvo što će se izgraditi dva broda za obnovu crnogorske flote, u nadi da će ih kvalitet, efikasnost i isporuka na vrijeme preporučiti za dalju saradnju. Izgradnja prvog broda će otpočeti 10. juna ove godine, a njegova isporuka će biti u avgustu 2014. godine. Ministar Brajović je izrazio zadovoljstvo tokom posjete NR Kini i ukazao na bogatu pomorsku tradiciju Crne Gore i značaj ove privredne grane za dalji razvoj Crne Gore. Ministar Žugić je istakao da je konkurentnost cijenom i kvalitetom doprinijela zajedničkoj saradnji dvije strane i da se nada da će se, sa ekonomskim rastom Crne Gore, ta saradnja nastaviti i proširiti u budućnosti.

17.04.2013.- Održan sastanak ministra Žugića sa delegacijom Svjetske banke

Ministar finansija dr Radoje Žugić sa saradnicima sastao se sa delegacijom Svjetske banke, koju su činili Abebe Adunga, glavni ekonomista Svjetske banke za Evropu i centralnu Aziju i Sanja Madžarević Šujster, viši ekonomista u Svjetskoj banci. Glavna tema sastanka odnosila se na nastavak razgovora o pružanju finansijske podrške Crnoj Gori, u vidu razvojnog zajma (PEDPL - Public Expenditures Development Policy Loan), u iznosu od oko 50 miliona dolara. U tom pravcu je bilo riječi o ukupnoj finansijskoj i ekonomskoj situaciji u Crnoj Gori, aktuelnim fiskalnim i makroekonomskim indikatorima, a takođe su razmijenjeni stavovi vezano za pravce politika čija implementacija treba da doprinese snaženju javnih finansija, odnosno uspostavljanju održivog fiskalnog sistema i, time, smanjenju budžetskog deficita i potrebe za zaduživanjem. Predstavnici Svjetske banke pohvalili su dosadašnje aktivnosti Vlade i Ministarstva finansija Crne Gore na planu uravnoteženja javnih finansija i još jednom naglasili potrebu definisanja snažnije fiskalne agende, kroz razmatranje donošenja odluke o povećanju stope PDV-a. U

tom pravcu, dogovoreno je da Svjetska banka i Ministarstvo finansija intenziviraju aktivnosti na analizi efekata povećanja stope poreza na dodatu vrijednost, a da se zatim, u zavisnosti od rezultata takve analize, Vlada Crne Gore odredi po ovom pitanju. Uz konstataciju da su, u prethodnom periodu, značajno unaprijeđeni kapaciteti poreske administracije, na sastanku je istaknuta potreba daljeg snaženja administrativnih, kadrovskih i informacionih kapaciteta Poreske uprave. Predstavnici Svjetske banke izrazili su spremnost da daju podršku ovom procesu, što će biti predmet budućih razgovora.

17.04.2013. - Potpisan Sporazum o izmirivanju potraživanja po osnovu manje isplaćenog toplog obroka i regresa za 2010. godinu

U Ministarstvu finansija je potpisan Sporazum o izmirivanju potraživanja po osnovu manje isplaćenog toplog obroka i regresa za 2010. godinu. U ime Vlade Crne Gore, Sporazum je potpisao dr Radoje Žugić, ministar finansija, dok su potpisnici, u ime zaposlenih čije se zarade finansiraju iz Budžeta Crne Gore, generalni sekretar Unije slobodnih sindikata Crne Gore, generalni sekretar Saveza sindikata Crne Gore i predsjednici reprezentativnih granskih sindikata. Potpisivanjem Sporazuma su se stvorile pretpostavke za isplatu potraživanja po osnovu manje isplaćenog toplog obroka i regresa u toku 2010. godine. Sporazumom je definisano da se isplata potraživanja izvrši u tri istovjetne mjesečne rate, u iznosu od po 51,44 eura (uz obračun poreza i doprinosa), i to uz isplatu majske, junske i julske zarade za 2013. godinu. U cilju izbjeavanja eventualnih troškova sudskih postupaka, potpisnici Sporazuma su se obavezali na saradnju u postupku rješavanja radnih sporova, na način što će uputiti zaposlene da predmetno potraživanje ostvare pred Agencijom za mirno rješavanje sporova.

19.04.2013. - Crnogorska delegacija na proljećnom zasjedanju MMF-a i Svjetske banke

Delegacija Crne Gore koju predvode ministar finansija Radoje Žugić i guverner Centralne banke Crne Gore Milojica Dakić učestvuju na proljećnom zasjedanju Međunarodnog

monetarnog fonda i Svjetske banke. U okviru posjete, delegacija se susrela sa visokim predstavnicima ove dvije institucije - Nematom Shafikom, zamjenicom direktorke MMF-a, Rezom Moghadomom, direktorom MMF-a za Evropu, Phillipom Le Houeroum, potpredsjednikom Svjetske banke za Evropu i Centralnu Aziju, Ellen Goldstein, direktorkom Svjetske banke za region i Crnu Goru, Nadeemom Ilahijem, šefom misije MMF-a za Crnu Goru i drugim visokim zvaničnicima. Predstavnicima Svjetske banke i MMF-a, ministar Žugić je predstavio reforme koje se u Crnoj Gori sprovode na četiri kolosjeka, a koje se tiču privremenih, kriznih mjere fiskalnog prilagođavanja, daljih ušteda u javnim izdacima, borbe protiv sive ekonomije i izrade strategije održivosti javnog duga.

Cilj pomenutih reformi je, po riječima ministra Žugića, "da tendencija rasta javnog duga i visoki budžetski deficit ostanu dio prošlosti". Predstavnicima crnogorske delegacije su, tokom sastanaka sa ekspertima Svjetske banke i MMF-a, još jednom analizirali uticaje eventualnog povećanja stope PDV-a. Jedinstveno je zaključeno da neznatno povećanje stope PDV-a, npr. hipotetički sa 17% na 19%, donosi više benefita nego negativnih reperkusija, uz uslov da se zaštite „najranjivije“ socijalne kategorije stanovništva. U tom slučaju bi niža stopa PDV-a od 7% (najvažnije životne namirnice) ostala na istom nivou, a dio ostvarenog novog prihoda iz ovog izvora bi bio upotrijebljen u narednoj godini za usklađivanje vrijednosti penzija. Guverner Dakić je sagovornicima prezentovao situaciju u bankarskom sistemu, ističući da je bankarski sistem stabilan, likvidan i visoko-solventan, ali da se ključni izazov odnosi na visok nivo loše aktive. Konstatovano je i da je zaustavljena tendencija daljeg rasta loših kredita, kao i da su banke koje su se suočavale sa problemima dokapitalizovane tokom prethodne godine. Predstavnicima MMF-a i Svjetske banke su podržali preduzete reforme i pozitivno su se izrazili o njima. Istakli su da se ključna ranjivost i glavni izvor neizvjesnosti u ovom trenutku odnosi na rješavanje pitanja KAP-a i sugerisali su da se ovo pitanje što prije riješi. Ministar Žugić je istakao da je Vlada pripremila strategiju rješavanja problema KAP-a, kojom bi ovo preduzeće moglo da postane održivo i da je ista upućena na predlog Parlamentu.

Sa predstavnicima Svjetske banke je diskutovano o novom razvojnom kreditu (DPL III) i konstatovano je da pregovori o ovom zajmu idu u dobrom smjeru, da je većina uslova ispunjena ili je u fazi ispunjenja, te da se može očekivati da će sredinom godine biti odobren ovaj zajam. Predstavnicima Međunarodne finansijske korporacije (IFC) su istakli pozitivna iskustva koja su imali prilikom finansiranja mikro-elektrana i izrazili su spremnost da odobre dodatna sredstva za finansiranje razvojnih projekata privatnog sektora.

20.04.2013. - Nastavak susreta crnogorske delegacije i zvaničnika Svjetske banke i MMF-a

Delegacija Crne Gore, koju predvode ministar finansija Radoje Žugić i guverner CBCG Milojica Dakić, sastala se sa izvršnim direktorom Holandske konstitucije u MMF-u, Menom Snelom, izvršnim direktorom Holandske konstitucije u Svjetskoj banci, Frankom Heemskerkom, pomoćnikom direktora za monetarna i kapitalna tržišta MMF-a, Robertom Rennhackom, i drugim visokim zvaničnicima MMF-a i Svjetske banke. Na sastanku sa g-dinom Snelom, guverner Dakić, je prezentovao najvažnija makroekonomska kretanja u prvom kvartalu i ukazao da je, u tom periodu, došlo do oporavka ekonomske aktivnosti, čemu je značajan doprinos dao bankarski sistem, kroz novu kreditnu aktivnost i visok nivo stabilnosti. Ministar Žugić je predstavio sagovornicima najvažnije rezultate fiskalnih reformi i planove za naredni period, uključujući i povećanje PDV-a. Snel je istakao da su sve zemlje regiona u krizi i da djeluje da je Crna Gora prva zemlja regiona koja je na putu oporavka. Takođe je podržao fiskalne reforme, naročito povećanje PDV-a, uz zaključak da je to „teška“, ali apsolutno nužna mjera. Na sastanku sa g-dinom Heemskerkom, ministar Žugić se zahvalio se za finansijsku pomoć Svjetske banke, koja znači i podršku jačanju fiskalne, finansijske i makroekonomske stabilnosti. Ministar se osvrnuo na rezultate analize uticaja neznatnog povećanja stope PDV-a, koje su radili Svjetska banka, Centralna banka Crne Gore i Ministarstvo finansija, koje su pokazale da su benefiti takve odluke veći od potencijalnih negativnih efekata.

Guverner Dakić je istakao da bankarski sektor u Crnoj Gori karakteriše likvidnost, solventnost, nova kreditna aktivnost i pad kamatnih stopa. Takođe je ukazao na potrebu za daljim razvijanjem saradnje, kao i potrebu tehničke pomoći za testiranje kontidženci plana i loših kredita. Heemskerck je dao podršku implementaciji teških odluka, povećanju PDV-a i rješavanju pitanja KAP-a, ističući da je konzistentnost u vođenju ekonomske politike važnija od brzine. Dogovorena je i posjeta g-dina Heemskerck-a Crnoj Gori tokom jula. Na sastanku sa g-dinom Rennhack-om, guverner Dakić se dogovorio o pružanju značajne tehničke pomoći Svjetske banke CBCG u domenu upravljanja tržišnim rizicima, ekonomskog programiranja, finansijske statistike i drugim oblastima.

25.04.2013. - Sastanak ministra finansija sa predsjednikom Unije poslodavaca

Sastanak ministra finansija dr Radoja Žugića sa predsjednikom Unije poslodavaca Crne Gore (UPCG) Predragom Mitrovićem, uz učesće njihovih saradnika, održan je 25.04.2013. godine, u prostorijama UPCG. Na sastanku je bilo riječi o brojnim temama koje su tiču uslova poslovanja preduzeća, a za koje je, na direktan ili indirektan način, zaduženo Ministarstvo finansija. U tom smislu, jedna od tema sastanka odnosila se na nelegalno poslovanje koje su obje strane označile kao ključnu biznis barijeru. Ministar Žugić je bliže upoznao predstavnike UPCG sa novinama Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja, čiju su izradu, na zajedničkim sastancima u okviru Komisije za suzbijanje sive ekonomije, inicirali upravo predstavnici Unije. Izražena je potreba da se ovim zakonom posebno tretiraju oni subjekti koji posluju u apsolutno "crnoj" zoni, odnosno obavljaju djelatnost bez prethodno izvršene registracije, kako bi prema istima bile intenzivane inspeksijske kontrole i preduzete odgovarajuće mjere. Diskutujući dalje na temu sive ekonomije, konstatovana je potreba da se Komisija za suzbijanje sive ekonomije, čiji su članovi predstavnici UPCG, sastane u skorom roku, uoči turističke sezone, sa ciljem definisanja konačnih mjera koje će suzbijati nelegalno poslovanje u ovom sektoru i, po tom osnovu, obezbijediti bolje punjenje Budžeta u predstojećem

periodu. Jedna od tema sastanka odnosila se na regulativu tržišta rada, gdje su se sagovornici složili u ocijeni da bi trebalo ići u pravcu njenog poboljšanja, s obzirom na činjenicu da crnogorsko tržište rada karakteriše nedovoljna mobilnost i fleksibilnost radne snage. Na sastanku je najavljeno i da će, u skorom roku, Poreska uprava Crne Gore pripremiti uputstvo za primjenu Odluke o minimalnoj zaradi. Ministar Žugić je upoznao predstavnike UPCG sa aktivnostima koje Ministarstvo finansija i Vlada Crne Gore sprovode na planu fiskalnog prilagođavanja. U tom dijelu su sa predstavnicima UPCG razmijenjeni i stavovi o eventualnom povećanju stope PDV-a. Dogovoreno je da ova tema bude predmet diskusije i intenzivne koordinacije u narednom periodu između predstavnika Vlade i poslodavaca, i izražen stav da, ukoliko bude neophodno usvajanje ovakve mjere, ista mora biti ograničena na kratak vremenski rok. Na sastanku je dogovoreno unapređenje saradnje Ministarstva finansija i Unije poslodavaca koja je, kako su sagovornici ocijenili, i u prethodnom periodu bila veoma uspješna i kvalitetna.

25.04.2013. - Delegacija MMF-a u posjeti Ministarstvu finansija

Ministar finansija dr Radoje Žugić sastao se sa delegacijom MMF-a, koju čine Dimitir Radev, iz Odjeljenja za fiskalna pitanja u MMF-u i Dirk-Jan Kraan, regionalni savjetnik MMF-a za pitanja upravljanja javnim finansijama za jugoistočnu Evropu pri kancelariji CEF-a (Center of Excellence in Finance) u Ljubljani. Na sastanku je bilo riječi o dosadašnjoj saradnji između Ministarstva finansija i Odjeljenja za fiskalna pitanja pri MMF-u (FAD) i kancelarije CEF-a, te pravcima u kojima istu treba dalje razvijati. Ističući zadovoljstvo kvalitetom i intenzitetom saradnje, ministar Žugić zahvalio se predstavnicima MMF-a na ukupnoj podršci koja je, u prethodnom periodu, pružena Ministarstvu finansija. Zajednički je konstatovano da su tri osnovna pravca buduće saradnje Ministarstva finansija sa FAD-om i CEF-om, i to: reforma budžetskog procesa, posebno u dijelu donošenja Zakona o organskom budžetu i fiskalnim pravilima, zatim upravljanje javnim dugom i dalje snaženje fiskalne discipline. U okviru

posjete, delegacija MMF-a je održala radne sastanke sa pomoćnicima ministra finansija za bužet i trezor.

26.04.2013. - Izjava ministra Žugića nakon sjednice Vlade na kojoj je utvrđen Predlog zakona o sprječavanju nelegalnog poslovanja

„ ... Ovaj zakon predstavlja jednu od važnih mjera u procesu fiskalne konsolidacije, odnosno na fonu sužavanje zone sive ekonomije, kao i popunjavanja određenih pravnih praznina, ali i preciznijeg definisanja nadležnosti inspeksijskih organa. Zakonom se utvrđuju osnovne mjere, i to prije svega zabrana obavljanja djelatnosti bez prethodne registracije, utvrđuje se mogućnost dostupnosti javnosti podataka o poreskom obvezniku, kao i obaveza banaka da poreskom organu dostave podatke o transfernim plaćanjima. Dalje, Zakon propisuje obavezu za pravna lica i preduzetnika da kod banke otvore račun, na kome će voditi novčana sredstva i preko istoga vršiti transfer sredstava. Definiše se obaveza da pravna lica i preduzetnici definišu blagajnički maksimum... Na ovaj način, uvodimo potpuniji red u fiskalnoj i finansijskoj oblasti i dajemo doprinos većoj poreskoj disciplini, dok u samom Zakonu imamo osnov za rigidniju kaznenu politiku, čak i do nivoa podnošenja krivičnih prijava.“

29.04.2013. - Mađarska spremna da Crnoj Gori prenese iskustva na planu fiskalnih pravila i strožije discipline

Ministar finansija dr Radoje Žugić sa saradnicima sastao se sa predsjednikom Fiskalnog savjeta Mađarske, Arpadom Kovacsom. Sastanku je prisustvovao Ervin Szel, ekonomski savjetnik u Ambasadi Mađarske u Crnoj Gori. Na sastanku je

bilo riječi o naporima koje vlade Crne Gore i Mađarske ulažu u pravcu stabilizovanja javnih finansija, prije svega u dijelu uspostavljanja fiskalne discipline i obezbijedenja strogog poštovanja principa interne revizije. G-din Kovacs prenio je ministru Žugiću i njegovim saradnicima iskustva Mađarske koja se odnose na usvajanje odgovarajuće zakonske regulative kojom su precizirana fiskalna pravila, kao i formiranja Fiskalnog savjeta, kao glavne nadzorne jedinice za ove procese. Kako je istakao g-din Kovacs, Vlada Mađarske je, u procesima uspostavljanja fiskalnih pravila i konstituisanja Fiskalnog savjeta, tijesno saradivala sa Svjetskom bankom. Ministar Žugić istakao je bi za Ministarstvo finansija bila veoma korisna saradnja sa mađarskim kolegama u vidu razmjene iskustava, posebno zbog činjenice da se uskoro planira reforma budžetskog procesa, prvenstveno kroz donošenje Zakona o organskom budžetu i fiskalnim pravilima, kao i kroz dalje fiskalne discipline, jačanjem funkcije unutrašnje revizije. U okviru posjete, g-din Kovacs održao je radne sastanke sa pomoćnicima ministra finansija za bužet i unutrašnju reviziju.

08.05.2013.- Njemačka razvojna banka (KfW) nastavlja sa podrškom važnih projekata u Crnoj Gori

Ministar finansija dr Radoje Žugić sa saradnicima sastao se sa direktorom Njemačke banke za razvoj KfW za jugoistočnu Evropu i Tursku, Kristofom Tiskensom i glavnim projekt-menadžerom KfW-a za Crnu Goru i Tursku u oblasti energetike i transporta, Matijasom Šlundom. Sastanku su prisustvovali i predstavnici KfW kancelarije u Crnoj Gori - Željko Uljarević, direktor Kancelarije i Milica Knežević, lokalni projekt-kordinatorom u oblasti energetike. Na sastanku je razgovarano o dosadašnjoj saradnji Ministarstva finansija i KfW banke, koja je u Crnoj Gori aktivna od 2001. godine, kao i o mogućim pravcima njenog intenziviranja u narednom periodu. Ocijenjeno je da je Njemačka razvojna banka važan partner Vlade Crne Gore u finansiranju i implementiranju velikog broja projekata, prije svega u oblasti komunalne infrastrukture i energetike, kao i u bankarskom sektoru. Predstavnici KfW-a izrazili su interes za dalje unapređenje saradnje sa Crnom Go-

rom, kroz finansiranje projekata koji će doprinijeti unapređenju uslova za život u Crnoj Gori, kao i regionalnoj integraciji jugoistočne Evrope. U tom dijelu je bilo riječi o mogućem proširenju projekta "Vodosnabdijevanje i tretman otpadnih voda na Primorju", koji se trenutno realizuje u četiri primorske opštine, i na ostale gradove u obalnom dijelu Crne Gore, kao i o spremnosti KfW banke da finansijski podrži izgradnju zaobilaznica u primorskim opštinama. Takođe je izražena spremnost KfW banke da podrži projekte u oblasti hidroenergetskog sektora i željezničkog saobraćaja. Ministar Žugić zahvalio se predstavnicima KfW banke na dosadašnjoj podršci i spremnosti da, i u narednom periodu, kroz odobravanje kredita pod izuzetno povoljnim uslovima, bude partner Vladi Crne Gore na planu stvaranja preduslova neophodnih za podsticaj dinamiziranju ekonomskog rasta.

08.05.2013. - Ministar Žugić sastao se sa predsjednikom Privredne komore Srbije

Ministar finansija dr Radoje Žugić sastao se sa predsjednikom Privredne komore Srbije, Željkom Sertićem i direktorom predstavništva Privredne komore Srbije u Crnoj Gori, Radivojem Rašovićem. Glavna tema sastanka odnosila se na privrednu saradnju između Srbije i Crne Gore. Konstatovano je da postoji prostor za jačanjem ekonomske saradnje dviju zemalja, posebno u sektorima turizma, trgovine i saobraćaja. Ministar Žugić podržao je namjeru predstavnika Privredne komore Srbije da sa predstavnicima crnogorske privrede obave sastanke i razgovore na ove teme. Bilo je riječi i o ranije iniciranoj ideji uspostavljanja platnog prometa između Srbije i Crne Gore, na principu neto kliringa, koji bi doprinio poboljšanju efikasnosti sistema plaćanja i smanjenju troškova za obavljanje platnih transakcija za subjekte u obje zemlje. Dajući punu podršku implementaciji ovakog sistema plaćanja, uz podsjećanje da je uključivanje banaka u ovaj sistem zasnovano na dobrovoljnoj osnovi, sagovornici su izrazili očekivanje da će ovlašćene banke, kao nosioci platnog prometa, prepoznati interes i pristupiti ovakvom modelu plaćanja, za čiju su implementaciju stvorene sve neophodne pretpostavke. Sagovornici su veoma pozitivno ocijenili dosadašnje odnose dviju zemalja i, u cilju daljeg unapređenja ekonomskih odnosa Srbije i Crne Gore, dogovorili intenzivnu komunikaciju.

08.05.2013. - KfW i EBRD podržavaju razvoj energetskog sektora u Crnoj Gori

Predstavnicima Crnogorskog elektroenergetskog sistema potpisali su ugovor o kreditnom aranžmanu sa Njemačkom bankom za razvoj KfW, u visini od 25 miliona eura. U ime Vlade Crne Gore, ministar finansija dr Radoje Žugić potpisao je ugovor o garanciji za navedeni kreditni aranžman, čije je izdavanje predviđeno Zakonom o budžetu za 2013. godinu. Istog dana su, takođe, predstavnici Crnogorskog elektroenergetskog sistema potpisali i ugovor o kreditnom aranžmanu sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD), u visini od 60 miliona eura. Za efektivnost ovog aranžmana neophodne su državne garancije, koje će biti izdate u narednom periodu, u tranšama, kako to bude definisano godišnjim zakonima o budžetu. Predviđeno je da sredstva iz oba kreditna aranžmana budu iskorišćena za finansiranje izgradnje i postavljanja, 150km dugačkog, visokonaponskog 400 KW kabla između Tivta i Pljevalja, kao i za izgradnju trafostanice u Lastvi Grbaljskoj i rekonstrukciju trafostanice u Pljevljima. Realizacijom ovih aktivnosti biće obezbijeđena značajno jača prenosna mreža u Crnoj Gori i pouzdanije napajanje crnogorskog primorja, a takođe će se značajno umanjiti uticaj susjednih elektrosistema na naš sistem, u slučaju većih kvarova. Planirana dodatna linija će predstavljati ključno osnaživanje crnogorske elektroenergetske mreže koje je neophodno u cilju korišćenja punog kapaciteta podvodne konekcije između Italije i Crne Gore i doprinijeće intenzivnijem prometu električne energije u Jugoistočnoj Evropi. Ugovorom sa KfW bankom, predviđeno da se sredstva kredita vraćaju u periodu od 9 godina, u 18 jednakih ili približno jednakih polugodišnjih rata, počevši od decembra 2016. godine. Kredit podliježe fiksnoj kamatnoj stopi u iznosu od 2,4%. Što se aranžmana sa EBRD-om tiče, ugovorom je predviđeno da se kredit vraća u periodu od 12 godina u jednakim ili približno jednakim polugodišnjim ratama. Prva rata otplate kredita biće plaćena u septembru 2016. godine, a posljednja u septembru 2028. godine. Na kredit će se obračunavati varijabilna kamatna stopa, a standardna kamatna stopa EBRD-a iznosi šestomjesečni EURIBOR + 1%. Prilikom potpisivanja ugovora

ra, ministar Žugić je istakao da je „Vlada odobrila garanciju za kreditni aranžman sa KfW bankom, uvažavajući razvojnu komponentu projekta, čija će realizacija dati doprinos dinamiziranju ekonomske aktivnosti, kao i minimalan rizik koji je karakteriše“. Potpisnici su izrazili zadovoljstvo ostvarenim dogovorom o pružanju podrške ovom projektu, koga su ocijenili izuzetno kvalitetnim i dugoročno održivim.

10.05.2013. - Ministar Žugić sastao se sa predsjednikom Opštine Budva

Ministar finansija dr Radoje Žugić susreo se sa predsjednikom Opštine Budva gospodinom Lazarom Rađenovićem. Na sastanku je razgovarano o intezivnoj saradnji na suzbijanju sive ekonomije, kao i o tekućim zajedničkim temama. Ministar Žugić upoznao je prisutne sa aktivnostima koje Ministarstvo finansija sa resornim institucijama sprovodi na polju suzbijanja sive ekonomije. Naglasio je da će Vladine institucije, u predstojećoj turističkoj sezoni, biti maksimalno prisutne u svim opštinama Crne Gore, a prvenstveno u primorskom području. Gospodin Rađenović je upoznao ministra Žugića sa svim aktivnostima koje Opština sprovodi u cilju suzbijanja sive ekonomije i koje su kompatibilne sa mjerama i akcijama Vladinog tima. Ministar Žugić i Predsjednik Rađenović su dogovorili i zajedničku saradnju na pilot projektu "Suzbijanje sive ekonomije u sektoru taksi usluga" koja će se realizovati potpisivanjem Protokola o saradnji između Opštine Budva i Poreske Uprave, sa ciljem potpunog eliminisanja prisustva nelegalnih taksi udruženja. Na sastanku je razgovarano o načinu i dinamici izmirenja obaveza Opštine Budva prema Budžetu Crne Gore. Dogovoreno je unapređenje i inteziviranje saradnje Ministarstva finansija i Opštine Budva koja je, kako su sagovornici ocijenili, i u prethodnom periodu bila veoma uspješna i kvalitetna.

10.05.2013. - Nastavak rada na unapređenju regulatornog okvira i standarda u oblasti igara na sreću

U Ministarstvu finansija je održan treći sastanak ministra finansija dr Radoja Žugića i saradnika sa predstavnicima

Skupštine Crne Gore, Ministarstva za informaciono društvo, Uprave za igre na sreću, Uprave za inspeksijske poslove, Udruženja priređivača igara na sreću (UPIS) i Udruženja privrednih društava za priređivanje igara na sreću Crne Gore „Montenegro Bet“.

Sastanak predstavlja nastavak rada na unapređenju regulatornog okvira, stanja i standarda u oblasti igara na sreću. U tom smislu, Ministarstvo finansija je formiralo Radno tijelo čiji je zadatak da pripremi osnove za izradu teksta Predloga zakona o igrama na sreću. Radno tijelo je sastavljeno od predstavnika Skupštine Crne Gore, Ministarstva finansija, Ministarstvo za informaciono društvo, Sekretarijata za zakonodavstvo, Uprave za igre na sreću, Uprave za inspeksijske poslove, Udruženja priređivača igara na sreću Montenegro bet, Udruženja priređivača igra na sreću (UPIS). Na predlog UPIS-a, prisutni su se dogovorili da se, do kraja maja, pripremi sveobuhvatna analiza kojim će se urediti ključna pitanja u oblasti igara na sreću, zasnovana na najboljim evopskim praksama. Ovaj posao će biti realizovan kroz rad manjih radnih grupa, koje će se baviti pitanjima uređenja sistema oporezivanja dobiti od igara na sreću, uvođenja on line nadzora priređivača igara na sreću i koncesionim naknadama.

14.05.2013. - Održan sastanak ministra finansija i Misije MMF-a u okviru konsultacija vezanih za Član IV

Ministar finansija dr Radoje Žugić, sa saradnicima, primio je misiju Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), u okviru

konsultacija vezanih za član IV, koju predvodi Ilahi Nadeem. Na sastanku je razmatrana aktuelna situacija u makroekonomskoj i fiskalnoj sferi, kao i stanje u bankarskom sektoru. Takođe je bilo riječi i o aktivnostima Ministarstva na pripremi predloga organskog Zakona o budžetu i fiskalnih pravila, kao i o uticaju eventualnog povećanja stope PDV-a na fiskalne performanse Crne Gore. Obostrano je potvrđena neophodnost nastavka vođenja oprezne fiskalne politike i implementacije fiskalnih reformi, naročito povećanja PDV-a, koji predstavlja nepopularnu, ali nužnu mjeru. Ministar Žugić je delegaciji MMF-a prezentovao najnovije makroekonomske podatke, koji preliminarno potvrđuju izlazak iz recesije, kao i ostvarenje javnih prihoda koje je iznad plana. Razgovaralo se i o projektu izgradnje autoputa i najavama novih značajnih stranih direktnih investicija. Delegacija MMF-a boravi u Crnoj Gori od 9. do 20. maja i tokom posjete je planirano održavanje brojnih sastanaka, sa predstavnicima Vlade, lokalnih samouprava, Centralne banke Crne Gore, a takođe i sa predstavnicima privatnog i bankarskog sektora. Zadnjeg dana Misije MMF-a, 20. maja, poslije završnog sastanka vezanog za politiku, javnosti će biti prezentovani zaključci Misije i njihova ocjena ekonomske situacije u Crnoj Gori.

15.05.2013. - Održan sastanak ministra finansija i zamjenika direktora MMF-a za Odjeljenje za Evropu

Ministar finansija dr Radoje Žugić sastao se sa zamjenikom direktora MMF-a za Odjeljenje za Evropu, Aasimom Husainom. Sastanku je prisustvovao i šef Misije MMF-a za Crnu Goru, Ilahi Nadeem. Ministar Žugić upoznao je g-dina Husaina sa trenutnom ekonomskom situacijom u Crnoj Gori, ukazujući na posvećenost Vlade i Ministarstva finansija fiskalnoj konsolidaciji, stabilizaciji budžeta i stvaranju platforme za snažniji oporavak i ekonomski rast i razvoj. Takođe su predstavnicima MMF-a prezentovane aktivnostima Ministarstva na pripremi predloga organskog Zakona o budžetu i fiskalne odgovornosti. Na sastanku je bilo riječi i o projektu izgradnje autoputa i najavama novih značajnih stranih direktnih investicija.

20.05.2013. – Izjava ministra finansija na press-konferenciji povodom redovne godišnje misije Međunarodnog monetarnog fonda

“... Zajedno smo u nekoliko iteracija konstatovali ključne ranjivosti u svim sektorima i čini se uspjeti da provjerimo dijagnozu oporavka ukupnog makroekonomskog oporavka. Čini se da je ključna potencijalna ranjivost nivo javnog duga, odnosno nivo deficita budžeta i njime generisan nivo javnog duga i svakako da smo pokušali da predstavnicima MMF-a, u našim frekventnim komunikacijama, prezentujemo sve bolne i nepopularne mjere koje sprovodimo u dijelu fiskalne politike. Pomenuo bih neke od njih - donošenje budžeta sa redukcijom elemenata u potrošnji, dodatne mjere fiskalnog prilagođavanja u vidu kriznog poreza, za one zaposlene sa zaradama većim od 720 eura, zatim mjere štednje vezane za naknade Vladinih radnih tijela, komisija, savjeta, odbora pravnih lica u većinskom državnom včasništvu. Dalje, naveo bih mjere štednje u dijelu diskrecionih rashoda, ali i pitanje vođenja socijalne politike ne samo kada je u pitanju zamrzavanje vrijednosti penzija za jedan lični bod, već i u dijelu nastavka reforme, ali ne na štetu socijalno najugroženijih kategorija... U izboru između novog deficita i njime generisanog nivoa javnog duga i veće fiskalne održivosti i stabilnosti, kroz selektivno i kratkoročno povećanje dijela stope PDV-a, mislim da je svakako određenje prema drugom cilju i time svakako dostizanje većeg nivoa fiskalne, finansijske stabilnosti, a time i ukupne makroekonomske stabilnosti... Želim da istaknem da smo sa Centralnom bankom i MMF-om komentarisali i stope rasta za ovu godinu i to približno u istoj mjeri, a pošli smo i od onoga što je efekat u prvom kvartalu na bazi grubih preliminarnih podataka koji govore o tome da je rast u prvom kvartalu veći od 4%... Nadamo se da ćemo stvaranjem finansijske stabilnosti, kroz fiskalnu održivost, imati dobru osnovu za ono što znači trajnije generisanje stabilnosti, kroz ohrabivanje kako domaćih tako i stranih investitora i snažnije generisanje stopa ekonomskog rasta, a time i stvaranja nove vrijednosti...”

23.05.2013. - Nova direktorka Svjetske banke za zemlje Jugoistočne Evrope u prvoj zvaničnoj posjeti Crnoj Gori

Ministar finansija dr Radoje Žugić sa saradnicima primio je delegaciju Svjetske banke, koju je predvodila Elen Goldstein, direktorka Svjetske banke za zemlje Jugoistočne Evrope. Gospođa Goldstein je dužnost direktorke preuzela 1. februara tekuće godine i ovo je njena prva posjeta Crnoj Gori. Predstavnici Svjetske banke izrazili su punu podršku ove institucije implementaciji mjera usmjerenih na smanjenje budžetskog deficita i, time, snaženje fiskalnih pozicija Crne Gore. Zajednički je prepoznata potreba da se ove politike nastave i u narednom periodu, kako bi se ojačale javne finansije i povećala konkurentnost crnogorske privrede. Na sastanku je bilo riječi i o aktivnostima na pripremi razvojnog zajma (PEDPL - Public Expenditures Development Policy Loan), kao i o spremnosti Svjetske banke da pruži finansijsku i tehničku podršku Ministarstvu finansija u cilju jačanja IT kapaciteta poreske administracije i unapređenja sistema za praćenje javnog duga.

24.05.2013. - Uvodno izlaganje ministra finansija dr Radoja Žugića na prezentaciji ekonomskog izvještaja Svjetske banke za Crnu Goru pod nazivom Crna Gora: Priprema za prosperitet - Kako postići održivost, povezanost i fleksibilnost u korist dinamičnog privrednog rasta?

„... Politička i ekonomska ozbiljnost i odgovornost Crne Gore, demokratske tekovine i spremnost prihvatanja evropskih vrijednosti i standarda u cilju poboljšanja kvaliteta života građana ključni su elementi za stabilan proces približavanja zemlje

evroatlanskim integracijama tokom posljednjih godina. U 2012. godini došlo je do novog, izuzetno značajnog koraka u tom procesu, a to je početak pregovora za članstvo u EU. Realna su očekivanja da će proces pregovora trajati nekoliko godina. Njegov početak, ipak, jasno ukazuje na činjenicu da je zemlja ušla u posljednju, ali najzahtjevniju fazu koje će se izvršiti punopravnim članstvom u EU. Evropske integracije kao osnovno političko opredjeljenje postaju ključni ekonomski okvir u kome će Crna Gora snažnije ostvarivati svoje ciljeve ponovnog ekonomskog rasta i razvoja... Godina 2012. bila je jedna od najtežih u ekonomskom smislu... Ostvaren je realan pad BDP-a od 0,5%, kao posljedica ekstremnih vremenskih prilika u prvom kvartalu, negativnih uticaja izazvanih krizom u okruženju i unutrašnjih strukturnih slabosti. Sumirajući uticaj krize, moglo bi se reći da su se, pred Crnom Gorom, otvorili brojni izazovi, počev od onih u fiskalnoj sferi, sa ključnim ranjivostima deficita budžeta i javnog duga, preko problema nelikvidnosti u realnoj ekonomiji i slabe kreditne aktivnosti banaka, pa do potrebe jačanja konkurentnosti i snažnijeg privlačenja SDI. U cilju prevazilaženja ovih izazova, neophodno je pribjeći strukturnim i regulatornim reformama, poštovati principe fiskalne odgovornosti u unaprijediti poslovni ambijent. Samo se na taj način mogu stvoriti pretpostavke za povećanje potencijalnih stopa rasta koje donose kvalitetan život svakog građanina Crne Gore. Razvojni prioriteti se moraju postaviti na temeljima pametnog, održivog i inkluzivnog rasta, preko ulaganja u inovacije, digitalizaciju i mobilnost mladih ljudi, kao i kroz poboljšanje efikasnosti korišćenja resursa, odnosno komparativnih prednosti u funkciji povećanja zaposlenosti, socijalne inkluzije i smanjenja siromaštva. Umjesto zaduživanja, prekomjerne potrošnje i uvoza, te pregrijavanja tražnje, što su bile karakteristike modela tokom posljednjih 20 godina, neophodno je razviti novi model privređivanja, odnosno strategiju održivog razvoja, koja će se zasnivati na rastu domaće štednje, povećanju produktivnosti i poboljšanju konkurentnosti. Potrebno je unaprijediti konkurentnost kreiranjem politika zasnovanih na produktivnosti, inovativnosti i razvoju preduzetništva. Takav izbor ekonomskih politika doprinosi kreiranju stabilnog finansijskog sistema, a uspjeh će zavisi od dinamike i nivoa prilagođavanja same ekonomije...”

28.05.2013. - Uvodno izlaganje ministra finansija dr Radoja Žugića povodom otvaranja konferencije Mikrofinansijskog centra

„... Mikrofinansijske institucije su širom svijeta, a prije svega kod zemalja u razvoju, prepoznate kao korektivni mehanizam za suzbijanje rasta siromaštva i stvaranje kvalitetnog kako ekonomskog tako i socijalnog ambijenta. Mikrofinansijske in-

stitucije su dizajnirane za onaj dio privrede (preduzetnika) i fizičkih lica, koji naročito u periodu restriktivne kreditne politike banaka, opterećene relativno visokim nekvalitetnim kreditima i makroekonomskim poput visoke stope ne zaposlenosti, od strane standardnih finansijskih moderatora – banaka nijesu prepoznati kao podobni klijenti bilo iz razloga visok troškova odobravanja kredita u odnosu na iznos kredita ili zbog činjenice da klijent nema odgovarajući bonitet bilo u vidu previsokog rizika, nedovoljnog koleterala, neredovnih primanja, itd.

Kada govorimo o MFI u Crnoj Gori, danas se u širokoj javnosti za ovaj vid finansijskog poslovanja vežu epiteti previsokih kamatnih stopa, zelenaškog ponašanja, itd. Naime, na ukupno odobrene kredite na kraju 2012. godine, prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa (PPEKS) iznosila 28,48% i nedvosmisleno je izuzetno visoka i sa razlikom između nominalnih i efektivnih kamatnih stopa od gotovo 10 p.p. Međutim prije preuranjenih zaključaka, na izgled upečatljivo visok nivo kamatnih stopa ima čitav set uzroka i uveliko reflektuje sadašnju izrazitu potrebu za likvidnim sredstvima od strane kako pravnih, tako i fizičkih lica. Prvo, u ovom sektoru je prisutna oskudnost izvora finansiranja, odnosno činjenica da je i u segmentu MFI prisutno razduživanje obaveza prema izvorima finansiranja koji nije praćen jednako izdašnim novim izvorima... Druga karakteristika koja utiče na rigidnost efektivnih kamatnih stopa je i visoka koncentracija u sektoru MFI. Od ukupno šest MFI koliko ih posluje u Crnoj Gori, na dvije se odnosi 76,6% ukupne aktive, 75,4% ukupnih kredita i 71,8% ukupnih pozajmica MFI... Treće, dio uzorka visokih kamatnih stopa se nalazi u činjenici da MFI prihvataju onaj segment tržišta koji banke smatraju preričnim ili čije odobrenje bi bilo praćeno neisplativo visokim troškovima odobravanja u odnosu na traženi kredit. Ovaj segment, imajući u vidu makroekonomski ambijent, nivo nezaposlenosti, i realnih zarada i nelikvidnost korporativnog sektora je u porastu. Četvrto, u uslovima velike nezajvesnosti MFI se oslanjaju na sekundarne izvore i infor-

macije o klijentu i potencijalnom biznisu koji žele finansirati, a sve u cilju smanjenja asimetrične informacije... Sa druge strane, MFI predstavlja jedini segment finansijskog tržišta koji jedini nema problema sa nekvalitetnim kreditima. Naime, ukupni nekvaliteteni krediti (NPL) u decembru 2012. godine iznosili su 1,4 miliona eura ili 4,75% ukupnih kredita. Ovo je bio jedan od nepobitnih argumenata zašto MFI segment finansijskog tržišta nije bio uključen u Odluku koju je CBCG donijela u novembru 2012. o ograničenju ekstremno visokih kamatnih stopa. Čineći svega 1,23% ukupnog finansijskog sistema, sa nekvalitetnim kreditima koji ne prelaze 5% ukupnog kreditnog portfolija, CBCG teško da bi mogla dati valjan argument da ovaj segment finansijskog tržišta na bilo koji način može da ugrozi finansijsku stabilnost, što je predstavljao pravni osnov za njeno donošenje... S tim u vezi, nema sumnje da bi crnogorska ekonomija i MFI, kao potrebni dio finansijske intermedijacije na tržištu Crne Gore, samo benefitirao od ulaska novih institucija na tržište, jer bi uticao na diverzifikaciju tržišta i vršio pritisak na snižavanje kamatnih stopa. Uporedo, obezbjeđenje novih izvora finansiranja, kako od postojećih, prije svega, internacionalnih finansijskih institucija koji, već tradicionalno, Crnu Goru prepoznaju kao profitabilno tržište (EBRD, EIB, itd), tako i od strane novih investitora takođe bi imao pozitivan uticaj na prilagođavanje kamatnih stopa, jer njihov nivo jednim dijelom reflektuje da traženje za kreditima ne nedostaje...”

29.05.2013. - Govor ministra finansija dr Radoja Žugića na poslovnom ručku koji je organizovala Američka privredna komora

„ ... Zahvaljujem na pozivu Američke privredne komore da prisustvujem današnjem sastanku, koji je još jedna prilika za dodatno unapređenje dijaloga predstavnika Vlade i stranih investitora. U američkim privrednicima, MF i Vlada vide značajne i važne partnere sa kojima, kroz intenzivnu saradnju, radimo na eliminisanju prepreka razvoju preduzetništva i kreiranju povoljnijog poslovnog ambijenta. U tom smislu, veoma je važno da u kontinuitetu razmijenjujemo stavove o

aktuelnim ekonomskim prilikama i problemima sa kojima se realni sektor suočava, te da zajednički usaglašavamo pravce budućeg djelovanja sa ciljem njihovog prevazilaženja. Obezbeđivanje povoljnijih uslova za poslovanje i uklanjanje biznis barijera predstavljaju važan preduslov za dalji ekonomski razvoj jedne zemlje. Svjesni ove činjenice, Vlada Crne Gore kontinuirano radi na realizaciji mjera u svim oblastima ekonomskog sistema u cilju stvaranja što povoljnijeg biznis ambijenta. Kroz smanjenje i pojednostavljenje procedura, skraćenje rokova i smanjenje troškova, naši napori usmjereni su na stvaranje preduslova za što jednostavnije i efikasnije otpočinjanje i razvoj biznisa. Polazeći od preporuka Izvještaja o lakoći poslovanja, koji je rezultat naše saradnje sa Svjetskom bankom, u prethodnom periodu smo sproveli reforme u ključnim oblastima vezanim za obavljanje privredne aktivnosti u Crnoj Gori. One su se, između ostalog, odnosile na: uvođenje jednošalterke registracije privrednih subjekata i omogućavanje elektronskog podnošenja prijave za registraciju, izmjenu Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata u dijelu unapređenja postupka izdavanja građevinskih dozvola sa aspekta rokova i finansiranja, omogućavanje elektronskog plaćanja većeg broja poreza, reformu u oblasti izvršenja pravosnažnih sudskih presuda, proširenje kreditnog registra, pojednostavljenje procedure zapošljavanja stranaca, reformu biznis licenciranja, smanjenje administrativnih taksi, realizaciju aktivnosti na povećanju transparentnosti u poslovanju privrednih subjekata i prevazilaženju problema nelikvidnosti i dr. Naši napori na smanjenju biznis barijera bivaju prepoznati i od strane međunarodne javnosti, a time i stanih investitora. Tome u prilog je i činjenica o kontinuiranom napretku naše zemlje na rang listi najznačajnijih međunarodnih izvještaja, kao što su Izvještaj o lakoći poslovanja Svjetske banke, Izvještaj o ekonomskim slobodama Heritidž fondacije, Izvještaj o ekonomskim slobodama svijetu Frejzer instituta i Izvještaj o slobodi globalne trgovine Svjetskog ekonomskog foruma. Fokus daljih reformi u dijelu unapređenja poslovnog ambijenta podrazumijeva unapređenje administrativnih procedura u cilju kreiranja veće efikasnosti administracije u pogledu postupanja po zahtjevima privrede i građana, kao i kreiranje povoljnijih uslova za poslovanje kako na državnom, tako i na lokalnom nivou..."

30.05.2013. - Četvrta sjednica Komisije za suzbijanje sive ekonomije

30.05.2013. godine je održana četvrta sjednica Komisije za suzbijanje sive ekonomije, kojoj je predsjedavao dr Radoje Žugić, ministar finansija u Vladi Crne Gore i koordinator Komisije. Jedna od tačaka dnevnog reda sjednice odnosila se na

razmatranje realizacije mjera iz Akcionog plana za suzbijanje sive ekonomije.

Članovi Komisije su, u okviru svojih nadležnosti, izvjestili sve prisutne o statusu aktivnosti obuhvaćenih Akcionim planom. Ocijenjeno je da je ostvaren visok stepen saradnje, te da se mjere iz Akcionog plana ostvaruju planiranom dinamikom. Posebna tačka dnevnog reda odnosila se na problematiku u vezi sa upotrebom fiskalnih kasa i evidentiranim problemom zloupotreba u ovoj oblasti, u vidu postojanja dvojnih, "defiskalizovanih" kasa i, na taj način, izbjegavanja evidentiranja prometa, što posredno dovodi do smanjenja javnih prihoda. Komisija je, stoga, formirala poseban stručni tim, sa zadatkom revidiranja postojeće regulative, u cilju stvaranja pretpostavki za potpuno eliminisanje zloupotreba u ovoj oblasti. Takođe će zadatak tima biti sagledavanje mogućnosti za efikasnije licenciranje i obezbijedjenje registracije i kontrole svih kasa u upotrebi, uz poostrenu kaznenu politiku. U cilju aktivnog uključivanja građana u kampanju protiv sive ekonomije koju je pokrenulo Ministarstvo finansija, na sastanku je bilo riječi i o uspostavljanju novih mehanizama komunikacije građana i nadležnih institucija koji će, osim pojednostavljenja procedura podnošenja prijava od strane građana, omogućiti i povratno informisanje od strane nadležnih institucija. U tom dijelu je dogovoreno formiranje tima koji će koordinirati ovim aktivnostima i, na taj način, doprinijeti jačanju društvene odgovornosti i podizanju svijesti građana o potrebi aktivne borbe protiv sive ekonomije, koja ima negativne posljedice za društvo u cjelini. Članovi Komisije su ponovili neophodnost što hitnijeg usvajanja Predloga Zakona o sprečavanju nelegalnog poslovanja, koji je u skupštinskoj procedure, čija ce rješenja doprinijeti eliminisanju neformalne ekonomije i stvaranju uslova za fer uslove poslovanja i zdravu konkurenciju na tržištu.

31.05.2013. - Zajednički sastanak Ministarstva finansija i Zajednice opština Crne Gore

Ministarstvo finansija i Zajednica opština Crne Gore su organizovali zajednički sastanak na kojem su raspravljali o trenutnom stanju u finansijama lokalnih samouprava. Sa-

stanku su, pored predstavnika ove dvije institucije, prisustvovali gradonačelnici, predsjednici opština, sekretari za finansije lokalnih samouprava, kao i predstavnici državnih organa čije su nadležnosti od značaja za sistem finansiranja lokalnih samouprava.

Na sastanku je razmatran materijal „Analiza stanja u finansiranju lokalnih samouprava“. Ministar finansija dr Radoje Žugić je naglasio da je, radi realne slike u ovoj oblasti, osim prihoda, neophodno uzeti u obzir i rashode, kao i ukupne dugove i neizmirene obaveze lokalnih samouprava, koje svakako zahtijevaju hitne intervencije. Ministar Žugić je iskazao spremnost Ministarstva finansija da zajedno sa lokalnim samoupravama radi na hitnoj konsolidaciji lokalnih javnih finansija. U tom dijelu, ministar je govorio o nalazima Informacije o pokazateljima finansijskog stanja opština u 2012. godini koju je pripremila Ministarstvo finansija, a nedavno razmatrala Vlada Crne Gore, koja je pokazala da je, u prethodnom periodu, došlo do pogoršanja stanja u javnim finansijama na lokalnom nivou. Stoga je ministar Žugić istakao potrebu dalje racionalizacije, u dijelu broja zaposlenih u lokalnim samoupravama, kao i neophodnost snižavanja nivoa zarada u lokalnim samoupravama i javnim preduzećima, odnosno njihovog usklađivanja sa obračunskom vrijednošću koeficijenta po kojoj se obračunavaju zarade državnih službenika i namještenika. Ostali problemi na koje je ukazao ministar Žugić odnose se na neplaćanje poreskih obaveza, neefikasnu realizaciju ugovora o finansijskom restrukturiranju pojedinih opština, te pretjeranu zaduženost opština. S druge strane, predstavnici lokalnih samouprava su se saglasili sa predlozima koji su sadržani u Analizi koju je pripremila Komisija za finansiranje lokalne samouprave i istakli da glavni problem u njihovom funkcionisanju vide u ukidanju pojedinih prihoda koji su predstavljali značajan dio prihodne strane njihovih budžeta. Zato je, po njihovom mišljenju, potrebno naći načina kojim će se nadomjestiti dio tih prihoda, uz poštovanje Zaključaka koje je usvojila Vlada, prilikom usvajanja pomenute Informacije. Nakon konstruktivne diskusije u kojoj je veliki broj učesnika uzeo učešće, donijeti su sljedeći zaključci: - da se, u što kraćem roku, na nivou svake

lokalne samouprave napravi plan konsolidacije lokalnih javnih finansija, čiji će sastavni dio biti mjere interne ekonomije; - da se navedeni planovi dostave Ministarstvu finansija sa čijim će se predstavnicima napraviti predlog aktivnosti za prevazilaženje postojećih problema za svaku jedinicu lokalne samouprave; - da lokalne samouprave u što kraćem roku predlože konverzije poreskih obaveza (u imovinu lokalnih samouprava, ili sl.); - da se, nakon analize koja će obuhvatiti sve navedene aspekte lokalnih javnih finansija, pristupi izradi analize ukupne fiskalne politike kojom će se sagledati efekti dosadašnje primjene Zakona o finansiranju lokalne samouprave i pokazati opravdanost eventualnih izmjena i dopuna ovog Zakona.

05.06.2013. - Susret Žugić – del Monaco: Usmjerenje na dalje unapređenje ekonomske saradnje

Ministar finansija dr Radoje Žugić susreo se sa novoimenovanim ambasadorom Italije u Crnoj Gori, Vincenzom del Monacom. Ministar Žugić je poželio dobrodošlicu novom ambasadoru, ističući zadovoljstvo dosadašnjom, veoma uspješnom i kvalitetnom, saradnjom Crne Gore i Italije. U toku sastanka je bilo riječi o ukupnoj ekonomskoj i finansijskoj situaciji u Crnoj Gori, kao i o procesu fiskalnog prilagođavanja. Ambasador del Monaco pohvalio je napore Vlade Crne Gore u cilju uravnoteženja javnih finansija, kao i ostvarene efekte do sada implementiranih mjera. Sastanak je završen ocjenom da je pred Crnom Gorom i Italijom period jačanja ekonomskih veza, a brojne uspješne privatizacije potvrđuju da ima još prostora i mogućnosti gdje dvije zemlje mogu još intenzivnije sarađivati.

06.06.2013. – Izjava ministra nakon sjednice Vlade na kojoj su usvojene smjernice makroekonomske i fiskalne politike za period od 2013 - 2016. godine

„... Smjernice za makroekonomsku i fiskalnu politiku za period od 2013 – 2016. definišu, između ostalog, ključni makroekonomski parametar - prosječnu stopu rasta za ovaj period i ona iznosi 3,6 procenta i po godinama se kreće od 2,5 u 2013.

do 4,5 u 2016. godini. Glavni impuls ovoj projektovanoj stopi ekonomskog rasta u srednjem roku je, prije svega, rast potrošnje stanovništva u Crnoj Gori koji je dominantno određen nivoom agregatne tražnje, ali i snažan rast investicione potrošnje posebno u sektorima turizma, energetike, saobraćaja, poljoprivrede i ruralnog razvoja. Po Smjernicama, nivo deficita u 2016. godini projektovan je ispod jednog procenta, dok će javni dug, koji je danas nešto više iznad 51%, sa neizmirenim obavezama, blago rasti u 2014. godini, a onda imati trend pada, da bi 2016. godine nivo javnog duga iznosio nešto iznad 50% BDP-a... Strane direktne investicije imajuće stabilan rast u narednom periodu, na nivou od oko 11,5% BDP-a... Nivo inflacije takođe je jedan od generatora ukupnog ekonomskog rasta, odnosno razvoja u srednjem roku, plan za inflaciju za ovu godinu je nešto oko 3%, a u narednom periodu do 2016. godine prosječna stopa rasta cijena će biti 2,5%. Što se tiče kretanja zaposlenosti, tokom čitavog posmatranog perioda ćemo imati blagi rast zaposlenosti koji će biti korigovan elementima konkurencije, odnosno snaženja konkurentnosti našeg korporativnog sektora, ali i rješavanja strukturnih problema. Poseban aspekt je dat podsticanju konkurentnosti korporativnog sektora, koji sam po sebi podrazumijeva, odnosno znači veći nivo fiskalne i održivosti finansijske stabilnosti, pa ćemo u predstojećem periodu nakon što vrlo brzo provedemo sve nepopularne i bolne mjere fiskalnog prilagođavanja raditi na višeslojnim dubinskim analizama koje se tiču tereta koje nosi korporativni sektor, kada je u pitanju element konkurentnosti... Pripremili smo važan materijal koji će biti osnova za implementaciju svih ekonomskih aktivnosti Vlade u narednom periodu i istovremeno njime zadužili sva resorna ministarstva da, svako u domenu svojih nadležnosti, predvide podsticajne mjere za bolju valorizaciju ukupnih ekonomskih potencijala i time doprinesu domaćoj proizvodnji i poboljšanju bilansa plaćanja..."

13.06.2013. - Susret Žugić – Al-Jasem: Usmjerenje na dalje unapređenje ekonomske saradnje

Ministar finansija dr Radoje Žugić sastao se sa ambasadorom Države Kuvajt u Republici Srbiji i nerezidentnim amba-

sadorom za Crnu Goru, Fawzi A. Al-Jasemom. Sagovornici su veoma pozitivno ocijenili dosadašnje odnose dviju zemalja i istakli da postoji prostor za dalje unapređenje saradnje, posebno u ekonomskoj sferi. U tom pravcu je ambasador Al-Jasem istakao da je Kuvajt zainteresovan da sa Crnom Gorom osnuje Mješoviti komitet za ekonomsku saradnju, što bi doprinijelo daljem unapređenju odnosa Kuvajta i Crne Gore. Ambasador Al-Jasem je, takođe, prenio interesovanje kuvajtskog Fonda za razvoj da, pod povoljnim uslovima, finansira infrastrukturne projekte u Crnoj Gori.

14.06.2013. - Izlaganje ministra finansija dr Radoja Žugića na regionalnom Samitu ministara finansija i guvernera

„... Iskustva koja smo stekli u proteklim godinama, od snažnog ekonomskog buma u periodu od 2006. do 2008. godine, preko recesije u 2009. godini i ekonomskog oporavka nakon toga, jasno ukazuju na činjenicu da je okvir evropskih integracija neophodno ispuniti kvalitetnim fiskalnim, finansijskim i makroekonomskim politikama. Višegodišnji negativni uticaji ekonomske krize uzrokovali su brojne izazove, počev od onih u fiskalnoj sferi, sa ključnim ranjivostima deficita budžeta i javnog duga, preko problema nelikvidnosti u realnoj ekonomiji i slabe kreditne aktivnosti banaka, pa do potrebe jačanja konkurentnosti i snažnijeg privlačenja SDI. U cilju prevazilaženja ovih izazova, neophodno je pribjeći strukturnim i regulatornim reformama, poštovati principe fiskalne odgovornosti u unaprijediti poslovni ambijent. Samo se na taj način mogu stvoriti pretpostavke za povećanje potencijalnih stopa rasta koje donose kvalitetan život svakog građanina Crne Gore... Osnovni stub razvojne politike otvorene i eurizovane privrede kao što je Crna Gora je unapređenje poslovnog ambijenta sa naglaskom na podizanje konkurentnosti sistema. Imperativi su: ubrzanje strukturnih i regulatornih reformi, unapređenje institucionalnog i poslovnog ambijenta i izgradnja kvalitetene infrastrukture, posebno one koja je u funkciji interne i eksterne integracije našeg države. U našim uslovima, nesumnjiv doprinos i snaženje razvoja, odnosno temelja razvoja daju bolne i nepopularne mjere fiskalnog prilagođavanja, kao i smanjenje učešća neformalne ekonomije, odnosno njeno suzbijanje, kojim se kreiraju fer uslovi poslovanja za sve učesnike na tržištu, po principu pravednosti i zdrave konkurencije. Dugoročno, održiva makroekonomska strategija zajedno sa opreznom i održivom fiskalnom politikom, stvara veće šanse za povećanje konkurentnosti i stabilan privredni razvoj. Neophodno je nastaviti tržišne reforme, uspostaviti stimulativan privredni ambijent i ubrzati proces pristupanja EU. Na ovaj način

ćemo generisati povećanu investicionu aktivnost domaćih i stranih investitora, što će podstaći stvaranje nove vrijednosti i obezbijediti snažniji rast BDP-a.“

14.06.2013. - Susret ministara finansija Srbije i Crne Gore u okviru Samita u Bečićima

U okviru Samita ministara finansija i guvernera regiona, koji je održan u Bečićima, u organizaciji NIN-a i pod pokroviteljstvom Ministarstva finansija Crne Gore, ministar Žugic susreo se sa ministrom finansija Republike Srbije, Mlađanom Dinkićem. Dvojica ministara razgovarali su o aktuelnoj ekonomskoj situaciji i izazovima sa kojima se suočavaju vlade Srbije i Crne Gore na planu uravnoteženja javnih finansija, odnosno smanjenja deficita i državnog duga. Razmijenjena su i dosadašnja iskustva u vezi sa mjerama fiskalnog prilagođavanja koje se, u cilju jačanja fiskalne i finansijske stabilnosti, sprovode u obje zemlje. Takođe je bilo riječi o privrednim odnosima Srbije i Crne Gore i konstatovano je da postoji prostor za jačanjem ekonomske saradnje dviju zemalja, posebno u sektorima turizma, trgovine i saobraćaja. Razgovarano je i o mogućnostima saradnje na rekonstrukciji željezničke pruge Bar - Beograd.

17.06.2013. - Održan sastanak ministra finansija i predstavnika Hypo-Alpe-Adria grupe

Ministar finansija dr Radoje Žugić sastao se sa predstavnicima Hypo Alpe-Adria-Bank AD Podgorica - Johannesom Prokschom, predsjednikom Odbora direktora, Christophom Schoenom, glavnim izvršnim direktorom i Tarikom Telaćevićem, izvršnim direktorom za komercijalne poslove. Ministar Žugić upoznao je predstavnike Hype-Alpe-Adria grupe sa aktivnosti-

ma koje Ministarstvo finansija sprovodi u pravcu stabilizacije fiskalnog sistema. Gospodin Johannesom Prokschom je upoznao ministra finansija sa planovima i dinamikom privatizacije Hypo grupe. Predstavnici Hypo Alpe-Adria-Bank grupacije iskazali su interesovanje banke da podrži investicije i razvojne projekte u Crnoj Gori i time da doprinosi bržem ekonomskom oporavku zemlje. Zajednički je konstatovano da, u tom dijelu, poseban akcenat treba staviti na preduzeća koja su, iako nelikvidna, solventna i imaju izgleda za oporavak. Izraženo je očekivanje da će Crna Gora, u narednom periodu, postati ekonomski jača i, time, atraktivnija za biznis, kako za sektor malih i srednjih preduzeća, tako i za bankarski.

27.06.2013. – Izjava ministra nakon sjednice Vlade na kojoj je utvrđen Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu za 2013. godinu

“... Rebalans budžeta uzrokovan je zaključcima Parlamenta iz aprila ove godine, kao i prethodnim zaključcima iz februara 2012. godine. Vlada se prvih 100 dana svoga rada svakodnevno bavila rješavanjem akumuliranih problema na relaciji KAP – Elektroprivreda Crne Gore i to pitanjima koje je, prije svega, zatekla u tom dijelu neriješenih odgovornosti... Prethodna praksa je bila da je EPCG isporučivala ili snadbijevala KAP energijom za koju nije bio potpisan ugovor o međusobnim pravima i obavezama dva partnera. Zato mi danas pokušavamo da operacionalizujemo zaključke Skupštine kojima je podržan makar dio Vladine formule kada je u pitanju pokušaj sanacije ovih ranije akumuliranih problema. Podsejćam vas da se Vlada i Parlament nijesu složili oko drugog dijela Vladine formule kojoj Vlada pokušava da trasira put za budućnost ili održivost aluminijumske industrije u Crnoj Gori... Stoga je predlog rebalansa pokušaj da izađemo iz statusa quo, da stavimo tačku na to pitanje i da se Vlada u cjelini posveti onome što je njen dominantan cilj, a to je ekonomski razvoj...”

Marija RADENOVIĆ, portparol
Ivona MIHAJLOVIĆ, asistent portparola

Analiza javne potrošnje na lokalnom nivou u 2012. godini

Mr Snežana Mugoša

Sistem javnih finansija na lokalnom nivou u prethodnom periodu obilježio je pad tekućih prihoda, rast neizmirenih obaveza i nelikvidnosti, rast kreditnih zaduženja, visok nivo budžetskog deficita i nerealno planiranje njegovog finansiranja, kao i visok nivo zaposlenosti u organima lokalne uprave, javnim preduzećima i ustanovama čiji je osnivač opština.

Izdaci opština su, shodno navedenim podacima, značajno pali u 2011. godini u odnosu na 2009. i 2010. godinu, pri čemu je najznačajniji pad zabilježen kod kapitalnih izdataka. U periodu investicionog buma ugovorene su značajne obaveze po kapitalnim projektima, što je u periodu ekonomske krize rezultiralo visokim nivoom neizmirenih obaveza. Otplata obaveza iz prethodnog perioda bilježi značajan rast, tako da konsolidovani bilans lokalne samouprave daje iskrivljenu sliku kojom opštine u 2011. i 2012. godini ostvaruju suficit, iz razloga što izdaci za otplatu duga ne ulaze u račun deficita, već u račun finansiranja.

U sljedećem tabelarnom pregledu dato je izvršenje budžeta lokalne samouprave u prethodne četiri godine:

OPIS	2009	2010	2011	2012
Izvorni prihodi	183.70	173.79	155.93	178.89
Porezi	83.22	81.25	90.45	98.55
Takse	6.51	5.74	5.97	5.50
Naknade	77.25	74.57	46.87	61.04
Ostali prihodi	16.72	12.23	12.63	13.80
Izdaci	222.68	181.76	149.00	149.04
Tekući izdaci	75.13	64.61	65.52	62.67
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	40.53	32.76	32.69	33.10
Ostala lična primanja	6.03	5.72	7.35	2.94
Rashodi za materijal i usluge	20.00	17.84	15.84	16.84
Tekuće održavanje	4.86	4.84	4.62	5.03
Kamate	1.01	1.15	2.51	2.86
Renta	0.73	0.57	0.33	0.32
Subvencije	1.13	0.75	0.95	0.75
Ostali izdaci	0.83	0.98	1.23	0.84
Transferi za socijalnu zaštitu	0.60	0.44	0.76	0.45
Transferi institucijama pojedincima, NVO i javnom sektoru	30.39	29.33	26.82	32.94
Kapitalni izdaci	112.34	83.15	51.47	48.32
Pozajmice i krediti	0.61	0.97	2.14	1.19
Rezerve	3.61	3.25	2.30	3.46
Deficit	-36.41	-6.07	8.53	32.84
Finansiranje	36.41	6.07	-8.53	-32.84
Domaće finansiranje	-19.03	-20.75	-28.49	-47.14
Pozajmice i krediti	17.53	22.05	21.41	7.82
Otplata dugova	7.75	5.33	8.61	10.49
Otplata obaveza iz prethodnog perioda	28.81	37.47	41.29	44.46
Inostrano finansiranje	5.54	3.08	4.24	2.88
Prihodi od prodate imovine	22.73	22.29	11.63	10.53
Transferi	2.57	1.89	1.60	2.99
Povećanje/smanjenje depozita	-27.17	-1.45	-4.07	-0.88

Zbog smanjene naplate lokalnih prihoda opštine su u 2011. i 2012. godini značajno unaprijedile kapacitete za naplatu poreza na nepokretnosti kao najznačajnijeg lokalnog poreza i, po tom osnovu, ostvarile značajan napredak. U cilju finansijske konsolidacije, većina jedinica lokalne samouprave sprovela je program ušteda i racionalizacije u organima lokalne uprave, kao i u javnim preduzećima čiji su osnivači opštine, zatim plan reprograma poreskog duga i obaveza prema dobavljačima, rješavanje problema tehnoloških viškova. Navedene mjere su u 2012. godini rezultirale većim lokalnim prihodima i smanjenjem diskrecione potrošnje.

Najznačajnije učešće u tekućim izdacima opština imaju izdaci za bruto zarade zaposlenih – oko 52%, s tim što ovaj podatak treba uzeti sa rezervom, jer jedan broj opština redovno ne isplaćuje zarade zaposlenih, odnosno učešće pomenutih izdataka je veće.

Visina prosječne neto zarade zaposlenih u organima lokalne uprave kreće se od 393,81 eura u Andrijevići do 624,54 eura u Tivtu, dok je prosječna neto zarada zaposlenih u sektoru državne uprave i odbrane i obaveznog socijalnog osiguranja, prema podacima MONSTAT-a, u decembru 2012. godine iznosila 484,00 eura.

U većini opština obračunska vrijednost koeficijenta po kojoj se obračunavaju zarade zaposlenih nije usklađena sa obračunskom vrijednošću koeficijenta po kojoj se obračunavaju zarade državnih službenika i namještenika.

Članom 7 Zakona o zaradama državnih službenika i namještenika ("Službeni list CG", broj 14/12) propisano je da se ovaj zakon primjenjuje i na zaposlene u organima lokalne samouprave. Odlukom o utvrđivanju vrijednosti koeficijenta za obračun fiksnog dijela zarade državnih službenika i namještenika za fiskalnu 2012. godinu ("Službeni list CG", broj 35/12) vrijednost ovog koeficijenta utvrđena je u bruto iznosu od 90,00 eura.

U skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o zaradama državnih službenika i namještenika, jedinice lokalne samouprave usvajaju interne akte koji se odnose na utvrđivanje obračunske vrijednosti koeficijenta za obračun fiksnog dijela zarade lokalnih službenika i namještenika.

Zaključcima Vlade Crne Gore sa sjednice od 26. aprila 2013. godine preporučeno je opštinama, javnim preduzećima i ustanovama čiji je osnivač opština da, za utvrđivanje fiksnog dijela zarade zaposlenih, primjenjuju obračunsku vrijednost koeficijenta koju utvrđuje Vlada Crne Gore za obračun fiksnog dijela zarade državnih službenika i namještenika.

U sljedećem tabelarnom pregledu dat je prosječan iznos bruto i neto zarada zaposlenih u organima lokalne uprave u opštinama u 2012. godini:

redni broj	Naziv opštine	Organi lokalne uprave	
		bruto zarada	neto zarada
1	Andrijevica	576.98	393.81
2	Bar	902.16	539.96
3	Berane	641.21	429.61
4	Bijelo Polje	690.09	411.16
5	Budva	801.56	543.51
6	Danilovgrad	709.42	475.46
7	Žabljak	711.33	476.58
8	Kolašin	643.33	431.02
9	Kotor	779.70	518.80
10	Mojkovac	719.83	433.63
11	Nikšić	625.20	418.88
12	Plav	622.19	416.87
13	Plužine	744.93	499.10
14	Pljevlja	684.49	458.62
15	Podgorica	818.03	499.00
16	Rožaje	721.39	483.33
17	Tivat	1,041.72	624.54
18	Ulcinj	753.15	504.61
19	Herceg Novi	832.95	558.00
20	Cetinje	762.00	496.00
21	Šavnik	690.15	417.37

Izvor: Opštine

Značajan problem sa kojim se suočavaju jedinice lokalne samouprave jeste veliki broj zaposlenih u organima lokalne uprave i javnim ustanovama i preduzećima čiji su osnivač opštine, što se direktno odražava na visoke tekuće izdatke, a prije svega na učešće izdataka za bruto zarade zaposlenih u ukupnim izdacima opština.

U sljedećem tabelarnom pregledu dat je broj zaposlenih u organima lokalne uprave, javnim ustanovama i preduzećima čiji je osnivač opština na 31.12.2012. godine:

redni broj	Naziv opštine	Organi lokalne uprave	Javne ustanove	Javna preduzeća	Ukupno
1	Andrijevica	56	23	29	108
2	Bar	288		564	852
3	Berane	301	0	174	475
4	Bijelo Polje	376	67	215	658
5	Budva	342	96	620	1,058
6	Danilovgrad	133	42	105	280
7	Žabljak	50	8	58	116
8	Kolašin	152	36	52	240
9	Kotor	181	38	240	459
10	Mojkovac	85	13	45	143
11	Nikšić	516	85	142	743
12	Plav	112	30	75	217
13	Plužine	40	8	22	70
14	Pljevlja	286	58	352	696
15	Podgorica	690	201	1,353	2,244
16	Rožaje	99	39	82	220
17	Tivat	101	32	138	271
18	Ulcinj	213	25	377	615
19	Herceg Novi	225	63	183	471
20	Cetinje	262	15	214	491
21	Šavnik	56	5	20	81
	UKUPNO	4,564	884	5,060	10,508

Izvor: Opštine

Stanje duga po kreditima lokalne samouprave na 31.12.2012. godine

Dug lokalne samouprave po kreditima na 31.12.2012. godine iznosio je 115,36 miliona eura, od čega se na unutrašnji dug odnosi 54,51 miliona eura, a na inostrani dug 60,85 miliona eura.

U sljedećem tabelarnom pregledu dato je stanje unutrašnjeg i ino duga duga po kreditima, po jedinicama lokalne samouprave na 31.12.2012. godine:

Opština	Unutrašnji dug	Ino dug	Stanje duga na 31.12.2012.
Andrijevića	0.19	0.00	0.19
Bar	1.14	6.29	7.43
Berane	4.19	0.99	5.19
Bijelo Polje	7.45	0.99	8.44
Budva	6.88	0.53	7.41
Danilovgrad	0.67	0.00	0.67
Kolašin	3.70	0.42	4.12
Kotor	0.08	4.89	4.97
Mojkovac	0.43	0.00	0.43
Nikšić	9.57	6.58	16.15
Plav	1.37	0.00	1.37
Plužine	0.85	0.00	0.85
Pljevlja	6.95	1.90	8.84
Podgorica	1.10	29.83	30.94
Rožaje	0.81	0.00	0.81
Tivat	0.00	5.07	5.07
Ulcinj	1.50	0.91	2.41
Cetinje	5.05	0.00	5.05
Šavnik	0.28	0.00	0.28
Žabljak	0.25	0.00	0.25
Herceg Novi	2.06	2.46	4.52
UKUPNO	54.51	60.85	115.36

Izvor: Opštine i Ministarstvo finansija

Neizmirene obaveze lokalne samouprave na 31.12.2012. godine

Neizmirene obaveze opština na 31.12.2012. godine iznosile su 109,37 miliona eura, što je za 10,83 miliona eura više u odnosu na stanje neizmirenih obaveza na 31.12.2011. godine.

U sljedećoj tabeli dat je pregled ukupnih neizmirenih obaveza jedinica lokalne samouprave po kategorijama i po jedinicama lokalne samouprave u mil. €:

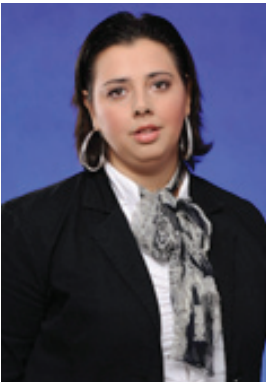
	Obaveze za tekuće rashode	Obaveze po transferima za socijalnu zaštitu	Obaveze za transfere institucijama, pojedincima, NVO	Obaveze za kapitalne izdatke	Obaveze po pozajmicama i kreditima	Ukupne obaveze
Andrijevica	0.00					0.00
Bar	3.26		0.78	1.62	2.81	8.47
Berane	5.67			0.41	0.20	6.28
Bijelo Polje	4.57	0.01	0.32	3.65	0.26	8.80
Budva	12.57	0.01	3.41	18.42		34.42
Danilovgrad	1.81		0.05			1.86
Herceg Novi	2.30			1.00		3.30
Kolašin	3.94		0.07	1.05	0.29	5.35
Kotor	0.98	0.00	0.29	0.00	0.77	2.04
Mojkovac	0.21			0.04		0.25
Nikšić	5.13	0.01	1.78	3.37	4.15	14.44
Plav	1.60		0.02	0.08	1.37	3.07
Plužine	0.01					0.01
Pljevlja	5.89	0.00	0.59	1.12	0.07	7.68
Podgorica	0.00		0.04	0.02		0.06
Rožaje	0.00					0.00
Tivat	0.00				0.28	0.28
Ulcinj	3.28	0.00	0.08	0.02	2.85	6.22
Cetinje	4.03		0.89	0.35	0.72	5.99
Žabljak	0.50	0.00	0.01	0.08		0.60
Šavnik	0.22		0.01		0.01	0.24
Ukupno	55.96	0.03	8.35	31.26	13.77	109.37

Izvor: Opštine

Mr Snežana MUGOŠA

Načelnica Direkcije za praćenje budžeta lokalnih samouprava,
regulatornih agencija i javnih preduzeća i drugih implicitnih budžetskih obaveza

Info/web aktivnosti Ministarstva finansija u periodu od 1. aprila do 30. juna 2013. godine

Ivona Mihajlović

04.04.2013. godine - Održan seminar na temu „Javne nabavke prema EU pravilima“

U prostorijama Ministarstva održivog razvoja i turizma održan je seminar na temu javnih nabavki prema pravilima Praktičnog vodiča za procedure sklapanja ugovora za spoljne aktivnosti Evropske Unije (PRAG). Cilj seminara je bliže upoznavanje operativnih struktura sa procedurama ugovaranja za ugovore o uslugama, nabavci robe, izvođenju radova i dodjeli donacija, prema pravilima PRAG-a. Imajući u vidu da je postupak akreditacije za komponente I-IV u toku, od velike je važnosti da službenici budu adekvatno upućeni u postupke javnih nabavki, zadatke koje će obavljati, kao i procedure koje će predstavljati osnovu za njihov rad.

04.04.2013. godine - Smanjenje naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada

Vlada je, na sjednici od 4. aprila 2013. godine, usvojila Odluku o izmjenama i dopunama odluke o kriterijumima za utvrđivanje visine naknade za rad člana radnog tijela ili drugog oblika rada, koju je pripremila Ministarstvo finansija. Odlukom se smanjuje ograničenje visine naknade članovima savjeta i komisija koje obrazuje Vlada, i to za predsjednika sa 90% na 70%, a za člana sa 70% na 50% prosječne zarade. U tom smislu, usvojenim rješenjem je propisano da je gornja granica za iznos naknade predsjedniku savjeta i komisija koje obrazuje Vlada 340,9 eura, umjesto dosadašnjih 435,6 eura, dok je gornji limit naknade za člana ovih tijela 243,5 eura, umjesto dosadašnjih 338,8 eura. Istovremeno se Odlukom ukida pravo na naknadu za izradu propisa i sprovođenja postupaka javnih nabavki. Po osnovu ovih rješenja, očekuje se ostvarenje ušteda na rashodnoj strani budžeta, u iznosu od aproksimativno 1,9 miliona eura, na godišnjem nivou.

09.04.2013. godine - Potpisan Bilateralni program saradnje između ministarstava finansija Crne Gore i Holandije

Ministarstvo finansija Crne Gore i Ministarstvo finansija Holandije potpisali su obnovljeni Memorandum o saradnji,

koji predstavlja sastavni dio podrške Holandije partnerima iz njene Konstitucije. Ovaj Memorandum će predstavljati okvir za saradnju dva ministarstva do kraja 2015. godine. Program saradnje se odnosi na tehničku pomoć i saradnju dva ministarstva, a obuhvatiće organizovanje studijskih posjeta, seminara, savjetodavnih misija i obuke na radnom mjestu za službenike Ministarstva finansija, kao i kontinuiranu razmjenu informacija i preporuka.

12.04.2013. godine - Održan seminar na temu „Finansijsko upravljanje i računovodstvena evidencija IPA projekata u okviru IPA komponenti I-IV”

Sektor za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU) organizovao je seminar na temu „Finansijsko upravljanje i računovodstvena evidencija IPA projekata u okviru IPA komponenti I-IV”, sa ciljem uspostavljanja dobre prakse pružanja obuka i savjeta predstavnicima IPA tijela, te jačanja kapaciteta za samostalno upravljanje finansijske pomoći EU. Cilj seminara je bliže upoznavanje zaposlenih u operativnim strukturama sa osnovnim principima finansijskog upravljanja IPA sredstvima, nakon uspostavljanja decentralizovanog upravljanja IPA sredstvima u Crnoj Gori, kao i računovodstvenom evidencijom IPA sredstava, u cilju vođenja evidencije, sastavljanja izvještaja, poštovanja rokova i ispunjavanja obaveza prema Evropskoj komisiji.

12.04.2013. godine - Održan analitički pregled pravne tekovine za 16. poglavlje Porezi

U Briselu je 8. i 9. aprila održan sastanak eksplanatornog analitičkog pregleda pravne tekovine za Crnu Goru za

poglavlje 16 koje se odnosi na poreze. Predstavljani su propisi i procedure koji se odnose na direktno i indirektno oporezivanje. U oblasti direktnog oporezivanja predstavljani su propisi koji se odnose na porez na dobit, eliminisanje dvostrukog oporezivanja, Konvenciju o arbitražama, sprječavanje izbjegavanja plaćanja poreza, uzajamnu pomoć i sudske presude u ovoj oblasti. U oblasti indirektnog oporezivanja, predstavljani su propisi koji se odnose na porez na dodatu vrijednost, porez na finansijske transakcije, akcize, carine, transakcije unutar zajednice i individualno oslobađanje od poreza. Predstavnici crnogorskih institucija, koji su članovi radne grupe za poglavlje 16, imali su priliku da dobiju detaljan uvid u sadržaj ovog poglavlja, kao i potrebne informacije i uputstva u pravcu dalje harmonizacije i primjene evropskog zakonodavstva.

19.04.2013. godine - Brisel: Održan sastanak Pododbora o trgovini, industriji, carinama, porezima i saradnji sa drugim zemljama kandidatima

U Briselu je održan sastanak Pododbora o trgovini, industriji, carinama, porezima i saradnji sa drugim zemljama kandidatima, na kome su predstavnici crnogorskih institucija prezentirali napredak ostvaren u tim oblastima, od prethodnog sastanka koji je održan u martu 2012. U svim oblastima naglasak je stavljen na usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa evropskim i jačanje administrativnih/ institucionalnih kapaciteta. Obostrano je zaključeno da i Crna Gora i EU u potpunosti primjenjuju SSP, odnosno odredbe Sporazuma koje se odnose na razmatrane oblasti, te da je Crna Gora u periodu između dva sastanka ostvarila značajan napredak u harmonizaciji i primjeni zakonodavstva u ovim oblastima. U oblasti slobodnog kretanja roba, razmatrane su horizontalne i proceduralne mjere za standardizaciju, metrologiju, akreditaciju, ocjenu usklađenosti i nadzor tržišta, uključujući razvoj događaja u oblasti administrativnih kapaciteta i infrastrukture. U oblasti trgovine razmatrani su statistički podaci o trgovini i direktnim stranim ulaganjima, administrativni kapacitet

u pogledu različitih nadležnosti u trgovini, usklađivanje zakonodavstva sa *acquis-em*, sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, uključujući postepeno ukidanje carina. U ovom dijelu sastanka se razgovaralo o Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (STO), efektima primjene CEFTA sporazuma, te pregovorima o sporazumima o slobodnoj trgovini sa trećim zemljama. U dijelu sastanka o industrijskoj politici posebna pažnja je posvećena zakonodavstvu i institucionalnim/administrativnim kapacitetima, kao i najnovijim dešavanjima u oblasti politike u sektoru malih i srednjih preduzeća i industrije. Razmatran je i napredak u politici turizma, posebno iz ugla napretka u zakonodavstvu i strategije razvoja turizma. U dijelu sastanka posvećenom porezima i carinskoj uniji, date su informacije o napretku u usklađivanju sa *acquis-em* u oblasti indirektnog i direktnog oporezivanja sa posebnim osvrtom na porez na dodatu vrijednost i akcize, kao i podaci o skorašnjim naprecima postignutim u pogledu porijekla, upravljanja kvotama, zaštiti prava intelektualne svojine i dr. Ovaj Pododbor je jedan od sedam zajedničkih pododborâ koje su osnovale Evropska komisija i Vlada Crne Gore, sa ciljem redovnog praćenja i analize sprovođenja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

29.04.2013. godine - Održan seminar na temu „Prvi nivo kontrole za Mediteranski program“

U organizaciji Sektora za finansiranje i ugovaranje sredstava EU pomoći (CFCU), održan je dvodnevni seminar, u saradnji sa njemačkim konsultantskim kućama GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) i IEP (Institute für Europäische Politik). Riječ je o seminaru na temu: „Prvi nivo kontrole za Mediteranski program“, koji predstavlja nastavak pomenute saradnje i trećeg ciklusa obuka u okviru programa „Evropske integracije jugoistočne Evrope“, koji je dio Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. Osnovni cilj seminara odnosi se na upoznavanje učesnika sa pojmom prvog nivoa kontrole, budžetskim stavkama koje se prijavljuju, ali i sa prihvatljivim i neprihvatljivim troškovima u programima prekogranične saradnje.

07.05.2013. godine - Održan bilateralni analitički pregled pravne tekovine za poglavlje 16 - Porezi

Dana 30. aprila u Briselu je završen dvodnevni sastanak bilateralnog analitičkog pregleda pravne tekovine za 16. pregovaračko poglavlje - Porezi. Na ovom sastanku predstavljen je nivo usklađenosti pravnog sistema Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti oporezivanja. Članovi Radne grupe za poglavlje 16 su kolegama iz Evropske komisije predstavili institucionalni i zakonodavni okvir koji se odnosi na oporezivanje u Crnoj Gori. Predstavljani su postojeći kapaciteti za efikasno sprovođenje propisa u ovim oblastima, kao i planovi daljeg usklađivanja sa pravnom tekovinom i standardima EU. Evropska komisija (EK) je izrazila zadovoljstvo kvalitetom pripremljenih materijala i izlaganjima članova radne grupe za 16. poglavlje. Ocijenili su da u narednoj fazi fokus treba da bude na jačanju administrativnih kapaciteta i razvoju IT sistema Poreske uprave. Održavanjem bilateralnog sastanka završena je faza analitičkog pregleda usklađenosti za Poglavlje 16, nakon čega će Evropska komisija sačiniti izvještaj o skriningu koji će predstavljati osnovu za dalji tok pregovora u oblasti oporezivanja. Nakon bilateralnog sastanka, crnogorska delegacija je posjetila misiju Crne Gore pri EU, gdje je razgovarala sa ambaradorom Ivanom Lekovićem o tekućim i daljim aktivnostima u procesu evropskih integracija.

11.05.2013. godine - Godišnje zasijedanje EBRD-a u Istanbulu - Predstavljene investicione mogućnosti Crne Gore

Pomoćnik ministra finansija i zamjenik guvernera Crne Gore u Bordu direktora Evropske banke za obnovu i razvoj

Nikola Vukićević učestvovao je na redovnom godišnjem zasijedanju Banke (EBRD), koje se održavao u Istanbulu, 10. i 11. maja 2013. godine. U okviru zasijedanja EBRD-a organizovan je panel na temu „Održivi razvoj u Crnoj Gori“, čiji je cilj prezentovanje zemlje i njenih investicionih mogućnosti predstavnicima finansijskih institucija i korporativnog sektora, kao potencijalnim investitorima. Na panelu je razgovarano o ukupnoj ekonomskoj situaciji u Crnoj Gori, mjerama koje Vlada implementira u cilju fiskalne konsolidacije, kao i o budućim projektima koji će se realizovati u Crnoj Gori, iz oblasti energetike, turizma i infrastrukture. Restrukturiranje i smanjenje javnog duga i smanjenje deficita označeni su kao dva glavna izazova koji stoje pred Vladom u oblasti vođenja javnih finansija. Pomoćnik ministra Vukićević je istakao da je Crna Gora posvećeno radi na obezbijedenju finansijske i fiskalne stabilnosti, istovremeno stvarajući osnovu za dugoročni rast i prosperitet. „Za ostvarenje ovih ciljeva, ključni su nastavak fiskalne konsolidacije i dalje jačanje finansijskog sistema, uz kontinuirano unapređenje poslovnog ambijenta“, istakao je g-din Vukićević u svom izlaganju. Osim učešća na pomenutom panelu, g-din Vukićević se, u okviru zasijedanja EBRD-a u Istanbulu, sastao sa visokim zvaničnicima EBRD-a, Evropske investicione banke i Banke za razvoj Savjeta Evrope. Na sastancima je bilo riječi o realizaciji aktuelnih projekata U Crnoj Gori, koje finansiraju ove institucije, kao i o modelima buduće saradnje koja, zajednički je ocijenjeno, treba da bude usmjerena na unapređenje infrastrukture i podršku sektoru malih i srednjih preduzeća.

15.05.2013. godine - U Briselu predstavljeni propisi EU u oblasti finansijskih i budžetskih odredbi

U Briselu je održan sastanak eksplanatornog analitičkog pregleda pravne tekovine za 33. poglavlje koje se odnosi na finansijske i budžetske odredbe. Eksperti Generalnog direktorata za budžet Evropske komisije su članovima crnogorske radne grupe predstavili sadržaj ovog poglavlja i pružili potrebne informacije i uputstva u pravcu primjene

evropskog zakonodavstva i daljeg usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa evropskim. Pomoćnik ministra Nikola Vukićević je istakao posvećenost Crne Gore u usklađivanju domaćih propisa sa politikom EU u dijelu finansijskih i budžetskih odredbi. Pregovori vezani za ovo poglavlje treba da definišu projekcije, obračun, uplatu i kontrolu sopstvenih sredstava koje Crna Gora treba da izdvaja u budžet Evropske unije. Sa druge strane, ovo će omogućiti Crnoj Gori da koristi sredstva iz budžeta EU koja su namijenjena za poljoprivredni i ruralni razvoj, ulaganje u infrastrukturne projekte, razvoj slabije razvijenih regija i ostale projekte koji budu prepoznati kao značajni od strane Crne Gore i koji ispunjavaju neophodne kriterijume postavljene od strane EU.

16.05.2013. godine - Još intenzivnija racionalizacija kod javnih preduzeća i ustanova čiji je većinski vlasnik Država

Kabinet Potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku i Ministarstvo finansija su pripremili analizu politike zarada i potrošnje u javnim preduzećima i akcionarskim društvima u kojima je većinski vlasnik Država, koja je, 16. maja, razmatrana i usvojena na sjednici Vlade Crne Gore. Analiza je pokazala da su zarade rukovodećih kadrova u većini javnih ustanova i preduzeća u kojima Država ima većinsko vlasništvo i dalje značajno visoke u odnosu na prosječnu zaradu u Državi, te da postoji neuslađenost raspona koeficijenata sa rasponom koeficijenata u državnoj upravi. Imajući u vidu prethodno i sa ciljem dalje racionalizacije potrošnje u državnim preduzećima, kao i povećanja efikasnosti i utvrđivanja eventualnih tehnoloških viškova, na današnjoj sjednici Vlade je dogovoreno da je neophodno izvršiti smanjenje zarada i uskladiti ih sa prosječnim zaradama u Državi. S tim u vezi, Vlada je zadužila javne ustanove i preduzeća u kojima Država ima većinsko učešće u vlasništvu da, u svojim opštim aktima, utvrde najviši iznos zarade koji, za rukovodeće lice (izvršnog direktora), ne može biti viši od dvije prosječne zarade u Državi u prethodnoj godini. Zarade zaposlenih u rangu nižem od izvršnog direktora (pomoćnika direktora, direktora sektora, savjetnika) ne mogu biti veće od jedne ipo prosječne zarade u Državi za prethodnu godinu. Takođe su pomenuta preduzeća zadužena da usklade zarade zaposlenih koji ne pripadaju menadžmentu, odnosno da se, shodno pravilnicima o organizaciji i sistematizaciji, koeficijenti zaposlenih budu usklađeni sa rasponom koeficijenata u državnoj upravi, imajući u vidu visinu prosječne zarade u Državi, sa jedne strane, i visinu zarada rukovodećih lica, sa druge strane. Osim smanjenja izdataka za lična primanja, javne ustanove i preduzeća su zadužena

da izvrše racionalizaciju svih diskrecionih rashoda, odnosno rashoda koji se odnose na službena putovanja, korišćenje službenih vozila, autorske honorare, konsultantske usluge itd. Vlada je, takođe, za preduzeća u kojima je Država vlasnik u učešću 100% precizirala obavezu da višak prihoda nad rashodima, u iznosu od 70%, transferišu u Budžet Crne Gore. U slučajevima gdje je Država ima manji udio, data je preporuka da se uplaćuje iznos dobiti proporcionalno udjelu vlasništva. Članovi Vlade su utvrdene mjere označili kao krizne i privremene i istakli da one ostavljaju prostor da se, u onim preduzećima koja ostvaruju pozitivne poslovne rezultate, kroz institut bonusa, mogu nagraditi zasluge i kreativnost.

16.06.2013. godine - U Briselu predstavljani propisi EU u oblasti finansijske kontrole

U Briselu je održan sastanak eksplanatornog analitičkog pregleda pravne tekovine za poglavlje 32 – Finansijska kontrola. Predstavnicima resornih generalnih direkcija Evropske komisije su članovima crnogorske radne grupe predstavili sadržaj ovog poglavlja i pružili potrebne informacije i uputstva u pravcu daljeg usklađivanja i primjene evropskog zakonodavstva. Poglavlje 32 – Finansijska kontrola obuhvata četiri glavne oblasti: javna unutrašnja finansijska kontrola (PIFC), eksterna revizija, zaštita finansijskih interesa EU i zaštita eura od krivotvorenja. Evropsko zakonodavstvo u ovoj oblasti obuhvata usvajanje međunarodno prihvaćenih standarda javne unutrašnje i spoljne finansijske kontrole i najbolje prakse EU i njihovu primjenu na cijeli javni sektor. Sistem unutrašnjih finansijskih kontrola doprinosi unapređenju discipline i transparentnosti u korišćenju javnih sredstava, sredstava EU kao i zaštiti finansijskih interesa EU. Radna grupa za ovo poglavlje, koja broji 24 člana, je počela s intenzivnim radom u cilju sveobuhvatne harmonizacije sa pravnom tekovinom EU. Na sastanku eksplanatornog skringa učestvovala je delegacija sačinjena od šest članova radne grupe iz Ministarstva finansija, Centralne banke i Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija. Evropska Komisija je pohvalila napore koje Ministarstvo finansija preduzima u oblasti unutrašnje finansijske kontrole, kao i ostvareni napredak u ovoj oblasti.

16.05.2013. godine “Stereotipi i razvoj” autorski tekst savjetnika za ekonomsku politiku i razvoj Borislava Ratkovića objavljen u “Vijestima”

„ ... Još se vije kriza Evropom i dužnički teret stoji kao opomena i prijetnja stabilnosti mnogih evropskih ekonomija. Uzdrmani korpus evropskog projekta, koliko god u osnovi imao humanu i pragmatičnu ideju okupljanja i udruživanja oko univerzalnih vrijednosti koje baštini civilizacija, teško nalazi put do rješenja koja bi učvrstila integrativnu nit na osnovama čvršće monetarne, fiskalne ili neke druge forme... Ovih dana, nakon zatvorenih poglavlja koja tretiraju nauku i obrazovanje, aktuelan je proces skringa nacionalne regulative po pojedinim poglavljima koja će biti predmet pregovora sa EU. Ozbiljnost i kompetentnost u početnim aktivnostima ovog procesa pokazuje odlučnost i spremnost da se strateški cilj usmjerenja na evroatlantske integracije pragmatično fundira, i pored toga što je ekonomska politika u prvim mjesecima ove godine, u uslovima poremećenih razvojnih performansi, suočena s izazovima finansijske konsolidacije i stvaranja uslova dugoročne stabilnosti javnih finansija... Pokazujući se kao lider u regionu u naporima da u okviru evropskog procesa osnaži nove vrijednosti, Crna Gora svakako pokazuje da svojom otvorenošću i saradnjom razumije globalne procese i teži da svoj razvoj uskladi s pravilima razvijenog svijeta...“

16.05.2013. godine - Savjetnik u Ministarstvu finansija Slađana Pavlović učestvovala na konferenciji „Primjena modernih tehnologija u svrhu monitoringa životne sredine“

Savjetnik u Ministarstvu finansija Slađana Pavlović bila je jedan od govornika konferencije „Primjena modernih tehnologija u svrhu monitoringa životne sredine. U okviru druge panel diskusije “Kako primjena novih tehnologija može unaprijediti saradnju Vlade, medija i civilnog društva u oblasti životne sredine“, g-đica Pavlović je prezentovala projekat vizuelizacije budžeta. Pavlović je podsjetila da je inicijator ideje o vizuelizaciji budžeta bilo samo Ministarstvo finansija, te da je ideja vizuelizacije nastala iz potrebe korisnika podataka i analiza za kratkim, ali i sveobuhvatnim pregledom. Takođe, pojašnjen je tok razvoja ideje – od publikovanja Makroekonomskih mjesečnih pregleda, preko interaktivne mape, do, sada već, portala. Tom prilikom učesnicima je prikazana radna verzija portala. Kako je Pavlović najavila, naredni korak će biti javna kampanja, tokom koje će građani biti u mogućnosti da iznesu svoje sugestije u vezi sa unapređenjem portala, te da daju mišljenje da li je vizuelizacija budžeta korisna i jednostavna za korišćenje, da li su podaci predstavljeni na razumljiv način i kako unaprijediti vizuelizaciju da bolje odgovara potrebama određenih kategorija korisnika (nevladinih organizacija, istraživača, studenata, novinara, itd).

20.05.2013. godine - Saopštenje za medije povodom završetka misije MMF-a vezane za član IV u Crnoj Gori

Tim osoblja Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) je posjetio Podgoricu tokom perioda od 9. do 20. maja kako bi vodio razgovore u vezi sa konsultacijama za član IV za 2013. godinu. Članovi misije sreli su sa predsjednikom Vlade, gospodinom Đukanovićem, ministrom finansija, gospodinom Žugićem i guvernerom Centralne banke, gospodinom Dakićem, drugim državnim zvaničnicima i predstavnicima Skupštine, poslovne zajednice, sindikata i međunarodnih partnera. Na kraju posjete gospodin Ilahi, šef misije MMF-a za Crnu Goru, je dao sljedeće saopštenje: “Očekuje se da će se ekonomija oporaviti u 2013. nakon prošlogodišnje recesije, ali će problemi u sektoru metalske industrije, preopterećenost privatnog sektora dugom i slabo eksterno okruženje ograničiti ekonomski rast u intervalu između 1 i 2 procenta. Ubrzano povećanje javnog duga od 2008. godine nadalje predstavlja značajan rizik, jer iscrpljene fiskalne rezerve i rastuća potreba za obnavljanjem kredita velikog obima čine da je Crna Gora osjetljiva na promjene u uslovima na tržištu. Vlada je ostvarila napredak u zauzdavanju fiskalnog deficita, što bi trebalo da pomogne da se ublaži dinamika akumuliranja duga ove godine, ali treba još puno uraditi da bi se riješili ključni strukturni faktori koji uzrokuju visok fiskalni deficit. Visok nivo javne zaduženosti i potreba za obnavljanjem kredita takođe ograničavaju prostor za novo zaduživanje za velike

infrastrukturne investicije. Potrebni su održivi, višegodišnji napori u pogledu fiskalne konsolidacije da bi se smanjilo opterećenje javnim dugom na 30 procenata BDP-a za 10 godina, što predstavlja cilj koji ova misija smatra adekvatnim. Kako bi se olakšalo postizanje ciljanog fiskalnog deficita za 2013. godinu, misija ohrabruje brzo usvajanje povećanja stope PDV-a sa 17 na 19 procenata, koje se trenutno razmatra. Ona takođe savjetuje nadležne organe da produže fiskalne mjere usvojene ove godine na 2014. godinu, kao i nakon tog perioda i da identifikuju konkretne mjere na prihodnoj i rashodnoj strani kojima bi se postigao srednjeročni ciljani nivo duga. Kontrakcija bankarskog sistema nakon nagle ekspanzije kreditiranja se dobro odvijala, iako povećanje nivoa nekvalitetnih kredita i nastavak umanjenja vrijednosti bilansa stanja privatnog sektora i dalje predstavljaju zabrinutost. Treba preduzeti korake da bi se uklonile strukturne distorzije koje ometaju čišćenje bilansa stanja banaka i privatnog sektora, uključujući i dugotrajne sudske postupke zbog kojih kasni izvršenje obezbjeđenja potraživanja. Intervencije da se podrži fabrika aluminijuma (KAP) nijesu uspjele da je stave na održive temelje i doprinijele su neadekvatnom alociranju ionako nedovoljnih resursa, potrebi za budžetskim subvencijama i rastu potencijalnog duga, iako pozdravljamo nedavno smanjenje poslovanja kompanije koje je pomoglo smanjenju fiskalnog opterećenja. Treba prestati sa budžetskom pomoći kompaniji i treba početi sa koracima u pravcu postepene likvidacije u skladu sa jasnim i vremenski ograničenim planom. Crna Gora ima značajan neiskorišćeni potencijal u turizmu i energetici, ali treba da nastavi da rješava slabosti u poslovnom okruženju koje odvrćaju investitore. Za malu otvorenu ekonomiju bez instrumenta deviznog kursa kojim bi se ublažili šokovi, od suštinskog je značaja i da unaprijedi okvir kolektivnog pregovaranja na način koji osmišljeno rješava visoku strukturnu nezaposlenost i osigurava da su promjene u zaradama srazmjerne promjenama produktivnosti.”

24.05.2013. godine - Predstavnicima Ministarstva finansija posjetili Opštinu Pljevlja

Posjeta Opštini Pljevlja organizovana je u okviru projekta “Jačanje upravljanja državnom pomoći” (SAM), koji se realizuje posredstvom projektnog ciklusa IPA 2011, a koji finansira Evropska komisija. U svijetlu već započetih pregovora sa EU, ovaj projekat ima za cilj da obezbijedi potpunu harmonizaciju sistema državne pomoći u Crnoj Gori sa pravnim tekovinama EU. Tokom sastanka, istaknuto je da značaj pravne harmonizacije, naročito u slučaju usluga od opšteg ekonomskog interesa, odnosno obaveza pružanja javnih usluga, kako na centralnom, tako i na lokalnom nivou.

Predsjednik Opštine Pljevlja dr Miloje Pupović izrazio je zadovoljstvo što je baš ta opština prepoznata kao jedan od partnera Ministarstva finansija na projektu za implementaciju ove bitne aktivnosti. Vođa projekta "SAM" Lagzdina Daiga pohvalila je transparentnost u radu Opštine Pljevlja, kao i RTV Pljevlja, i dala stručno mišljenje o dosadašnjem radu i sugestije u cilju unapređenja kvaliteta. Sastanak je završen ocjenom da je, u procesu harmonizacije domaćeg zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije, izuzetno važna saradnja Vlade sa lokalnom samoupravom, i u tom kontekstu je dogovoreno da ova posjeta bude samo prva u nizu sastanaka koji će se realizovati u okviru "SAM" projekta.

28.05.2013. godine - Odluka o povećanju više stope PDV-a sa 17 na 19 odsto

Vlada Crne Gore je donijela odluku o povećanju više stope PDV-a sa postojećih 17 na 19 odsto i zadržavanju niže i nulte stope ovog poreza na istim nivoima. Osnovni motiv za donošenje ovakve odluke je nastojanje Vlade Crne Gore da zaustavi dalje pogoršanje indikatora fiskalne stabilnosti, u prvom redu pokazatelja javnog duga, koji je posljedica višegodišnjeg budžetskog deficita, odnosno nesklada između javnih prihoda i javnih rashoda. U slučaju daljeg produblivanja ovog jaza, mogući scenario bi bio ugrožavanje budžetske likvidnosti, te, time, usporavanje u servisiranju obaveza koje Država ima, što bi imalo multiplikativne negativne efekte, i po građane i po realni sektor. Ovo potvrđuje nužnost donošenja teške i nepopularne odluke o povećanju stope PDV-a, koja će, u sadejstvu sa ostalim mjerama fiskalnog prilagođavanja, doprinijeti smanjenju potrebe za zaduživanjem i, time, smanjenju javnog duga u budućem periodu, što će unaprijediti stabilnost fiskalnog, finansijskog i makroekonomskog sistema. Prethodno rađene analize pokazale su da će selektivno povećanje stope PDV-a generisati jednokratni rast cijena, koji će biti ublažen zadržavanjem niže stope PDV-a od 7% na istom nivou. Podsjećamo da se niža stopa PDV-a odnosi, između ostalog, na: osnovne proizvode za ljudsku ishranu (hljeb, brašno, mlijeko i mliječne proizvode, hranu za odojčad, mast,

ulje, meso i šećer), lijekove, udžbenike, knjige i nastavna sredstva, štampu, računarsku opremu, usluge smještaja u hotelima, motelima, aparthotelima, turističkim naseljima, pansionima, kampovima i vilama, usluge javnog prevoza, usluge javne higijene, pogrebne usluge, stočnu hranu, usluge koje se naplaćuju putem ulaznica za bioskopske i pozorišne predstave, koncerte, muzeje, sajmove, zabavne parkove, izložbe, zoološke vrtove i slične kulturne i sportske priredbe. Zadržavanjem niže stope PDV-a od 7% na istom nivou, uticaj na nivo cijena i životni standard biće manjeg obima, budući da proizvodi i usluge koji se oporezuju nižom stopom čine oko 50% potrošačke korpe. Na ovaj način, biće zaštićene socijalno najranjivije kategorije stanovništva i onaj dio tražnje koji je apsolutno neelastičan u odnosu na kretanje cijena. Takođe će se, kroz selektivni pristup, zaštititi, dijelom, i konkurentnost privrede, posebno turističkog sektora, s obzirom da će usluge smještaja, kao i proizvodi za ishranu, čije cijene dominantno kreiraju cijene u oblasti turističkih usluga, biti i dalje oporezivane po nižoj, odnosno istoj stopi. Ističemo da je riječ o mjeri privremenog karaktera, te da ćemo, tokom narednog perioda, pratiti efekte njene primjene i odrediti se po pitanju njene, eventualno, duže implementacije.

30.05.2013. godine - Ministarstvo finansija objavilo Bilten XXVIII

03.06.2013. godine - I u maju nastavljen trend rasta budžetskih prihoda - premašeni i plan i ostvarenje iz prethodne dvije godine

Prema preliminarnim podacima Ministarstva finansija, prihodi Budžeta Crne Gore u periodu od 01.01.-31.05.2013. godine ostvareni su u iznosu od 414,6 miliona eura, što je za 36,3 miliona eura, odnosno 9,6% više u odnosu na ostvarenje prihoda u istom periodu prošle godine. Ostvarenjem prihoda u nivou od 414,6 miliona eura premašen je i plan za period

januar – maj 2013. godine, i to za 1,7%, odnosno 6,8 miliona eura, kao i ostvarenje iz 2011. godine, za 3,9%, odnosno 15,5 miliona u apsolutnom iznosu. Najveći doprinos rastu zabilježen je kod prihoda od poreza na dodatu vrijednost koji su, za prvih pet mjeseci 2013. godine, naplaćeni u iznosu od 147 miliona eura, što je, u odnosu na plan, više za 12,23%, odnosno 16 miliona eura, a u odnosu na isti period prošle godine za 17,6%, odnosno 22 miliona eura. Veće ostvarenje u odnosu na prošlu godinu zabilježeno je i kod akciza (rast od 18,2%), prihoda od poreza na dobit pravnih lica (rast od 11,7%) i prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica (8,7%). Razlozi pozitivnog odstupanja u ostvarenju prihoda tokom prvih pet mjeseci tekuće godine su realizacija paketa mjera fiskalnog prilagođavanja, usvojenog krajem prošle godine, i aktivnosti koje nadležni organi sprovode na planu suzbijanja sive ekonomije.

06.06.2013. godine - Održan sastanak predstavnika Udruženja špeditera, Ministarstva finansija i Uprave carina

U okviru VI sjednice Odbora Udruženja špeditera Privredne komore Crne Gore razmatrano je pitanje solidarne odgovornosti carinskih zastupnika (špeditera) prilikom indirektnog zastupanja u postupku pred carinskim organom. Uz učešće predstavnika Ministarstva finansija i Uprave carina. konstatovano je da je postojeće zakonsko rješenje koje tretira ovu oblast u potpunosti usaglašeno sa evropskim zakonodavstvom. Predstavnici Udruženja špeditera dali su obrazloženje da bi primjena instituta solidarne odgovornosti kod indirektnog zastupanja, kao primarnog sredstva naplate carinskog duga, pogoršala uslove njihovog poslovanja, s obzirom na aktuelnu ekonomsku situaciju i probleme likvidnosti u realnom sektoru. Razumijevajući i uvažavajući iznešene razloge špeditera, predstavnici Ministarstva finansija i Uprave carina su izrazili spremnost da se, u postupku naplate carinskog duga, primjenjuju ostali zakonski mehanizmi (protesti bankarskih garancija kod poslovnih banaka, zaključci o prinudnom izvršenju Centralne banke, naplata po mjenici kod poslovne banke i preko Privrednog suda), te da će se za carinski dug koji nastane u narednom periodu primjenjivati institut solidarne odgovornosti.

07.06.2013. godine - Objavljena bijela lista – spisak najurednijih poreskih obveznika

Ministarstvo finansija i Poreska uprava Crne Gore objavili su tzv. Bijelu listu – spisak poreskih obveznika kod kojih je uočen najveći stepen fiskalne discipline. Na listi su se

našla imena 106 poreskih obveznika sa kojima Poreska uprava kontinuirano ostvaruje uspješnu saradnju u pogledu poštovanja poreskih propisa i izmirivanja poreskih obaveza. Kriterijumi po kojima je izvršena selekcija obveznika za Bijelu listu obuhvatali su urednost obračunavanja poreza i podnošenja poreskih prijava, redovnost izmirivanja poreskih obaveza, kao i da u postupcima inspeksijskog nadzora nijesu utvrđivane značajnije nepravilnosti, koje bi ukazivale na bilo kakav vid neregularnog poslovanja. Objavljivanje Bijele liste predstavlja još jedan korak u podsticanju obveznika na poštovanje poreskih propisa i saradnju sa Poreskom upravom, jer u ovom organu pozitivan tretman mogu imati samo uredni poreski obveznici koji redovno izmiruju obaveze, doprinoseći ostvarenju budžetskih prihoda, te unapređenju poslovnog i investicionog okruženja u Crnoj Gori.

11.06.2013. godine - Delegacija Ministarstva finansija učestvovala na Trećoj regionalnoj konferenciji za internu finansijsku kontrolu u javnom sektoru (PIFC)

Delegacija ministarstva finansija koju su predvodili pomoćnik ministra mr Ana Krsmanović i sekretar Damir Rašketić učestvovala je na Trećoj regionalnoj konferenciji za internu finansijsku kontrolu u javnom sektoru (PIFC), koja se održala u periodu od 03-07. juna 2013.godine, u Ankari, Turska. Pomoćnik ministra mr Ana Krsmanović je učestvovala u panel diskusiji gdje se raspravljalo o najnovijim kretanjima na području finansijskog upravljanja i kontrola i ključnim faktorima za uspješan razvoj i sprovođenje. Takođe, učesnike konferencije upoznala je sa progresom Crne Gore ostvarenim u periodu između dvije konferencije i predstavila buduće planove Ministarstva finansija za razvoja finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru Crne Gore.

13.06.2013. godine – Izjava Borisa Buškovića, pomoćnika ministra, nakon sjednice Vlade na kojoj je utvrđen Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2012. godinu

“Prethodnu godinu su karakterisali problemi nelikvidnosti realnog sektora, negativni trendovi u industrijskoj proizvodnji, smanjen obim aktivnosti u građevinarstvu i šumarstvu. Pozitivni trendovi zabilježeni su u sektoru turizma, gdje je evidentiran rast broja dolaska i broja noćenja turista. Takođe je u 2012. godini zaustavljen trend opadanja stranih direktnih investicija, tako da je u ovoj godini zabilježen rast direktnih investicija u iznosu od 18,16% u odnosu na 2011. godinu. 2012. godina u oblasti javnih finansija je bila najteža godina. U istoj godini je došlo do pada naplate prihoda od centralnog budžeta i aktiviranja dijela garancija za kredit odobren Kombinat u aluminijuma u aprilu 2012. godine. Sredinom godine došlo je do rebalansa budžeta i donesen je set fiskalnih mjera koje su na rashodnoj strani budžeta značile smanjenje rashoda visokih zarada, naknada za službena putovanja i angažmana u radnim tijelima, dok su na prihodnoj strani uvedene dodatne takse i povećane akcize na alkohol, duvan, kafu, lož ulje i gazirana pića. Makroekonomski pokazatelji u 2012. godini ukazuju da je crnogorska ekonomija zabilježila blagi pad, te da je prema preliminarnim podacima Zavoda za statistiku Crne Gore, procijenjeni BDP u iznosu od 3,3 milijarde eura. Nominalni rast BDP-a ostvaren je stopom od 1,3, dok je procenat realnog pada 0,5%. Godišnja stopa inflacije iznosila je 4,1%, dok je javni dug na kraju godine činio 50,1% BDP-a...”

14.06.2013. godine - Održana pres konferencija povodom završetka projekta „Jačanje sistema upravljanja i kontrola finansijske pomoći Crnoj Gori”

Završni događaj povodom finalizacije projekta „Jačanje sistema upravljanja i kontrola EU finansijske pomoći

u Crnoj Gori”, održan je u srijedu, u velikoj sali hotela Podgorica. Projekat „Jačanje sistema upravljanja i kontrola EU finansijske pomoći u Crnoj Gori” otpočeo je u novembru 2010. godine sa ciljem da pripremi crnogorsku administraciju za samostalno upravljanje EU sredstvima u slučaju IPA komponenti I – IV i da pruži podršku prilikom uspostavljanja sistema finansijskog upravljanja i kontrola za korišćenje nacionalnih sredstava u javnom sektoru. Projekat je finansiran iz IPA 2009 Nacionalnog programa i implementiran od strane konzorcijuma EWC, Sofreco i Eurekna. Važno je napomenuti da je Ministarstvo finansija u proteklih par godina intenzivno radilo na uspostavljanju decentralizovanog sistema upravljanja pretpristupnim fondovima Evropske unije (IPA). Ovaj projekat je omogućio razumijevanje suštine procesa decentralizacije, upoznavanje službenika državne administracije sa zahtjevima i načelima Evropske komisije, kao i uvođenje novih modela rada i institucionalne podjele nadležnosti u pogledu IPA komponenti I, II, III i IV. Vlada Crne Gore je prepoznala složenost procesa decentralizacije i definisala ga jednim od svojih prioriteta. Nacionalni fond (Ministarstva finansija) je, uz podršku navedenog projekta, pripremio neophodne pravne akte, koordinirao izradu procedura, definisao međusektorske odnose i, što je najbitnije, omogućio jačanje nacionalnih kapaciteta za buduće samostalno upravljanje fondovima Evropske unije. U tom pogledu, kontinuirano su održavane brojne obuke, u okviru kojih je stečeno veliko iskustvo u oblastima finansijskog upravljanja, procedura javnih nabavki, upravljanja rizicima i otklanjanja nepravilnosti. Važno je napomenuti da su nacionalne institucije u proteklih pola godine bile predmet niza revizija, kako nezavisnih revizorskih institucija tako i revizora Evropske komisije, što je dodatno ojačalo kapacitete i pomoglo, prije svega, u prepoznavanju slabosti sistema i definisanju načina za otklanjanje istih. Izvještaji revizora Evropske komisije se očekuju u narednom periodu te je pred državnim službenicima uključenim u IPA poslove intenzivan rad u IV kvartalu ove godine, kako bi se osiguralo donošenje pozitivne odluke od strane Evropske komisije.

19.06.2013. godine - U Briselu predstavljeno crnogorsko zakonodavstvo u oblasti finansijskog nadzora

U Briselu je održan bilateralni analitički pregled pravne tekovine za 32. pregovaračko poglavlje koje se odnosi na finansijski nadzor. Na sastanku je učestvovalo 13 članova radne grupe koji su predstavnicima Evropske komisije, kroz pet prezentacija, predstavili stepen usaglašenosti domaćeg zakonodavstva sa evropskim propisima u sljedećim

oblastima: javna unutrašnja finansijska kontrola, spoljna revizija, zaštita eura od falsifikovanja i zaštita finansijskih interesa EU.

Pored zakonodavnog, predstavljen je postojeći institucionalni okvir, kao i administrativni kapaciteti Crne Gore za efikasno sprovođenje propisa u ovoj oblasti. Predstavnicima EK su izrazili zadovoljstvo kvalitetnom pripremom bilateralnog sastanka i sveobuhvatnošću dostavljenog materijala. Takođe, predstavnici EK su istakli da su zadovoljni stepenom usklađenosti crnogorskog zakonodavstva u ovom poglavlju i naglasili na će u narednom periodu nastaviti da prate implementaciju propisa.

20.06.2013. godine - Predstavnicima Ministarstva finansija posjetili Opštinu Budva

Predstavnicima Odjeljenja za državnu pomoć Ministarstva finansija, zajedno sa konsultantima angažovanim na projektu "Jačanje upravljanja državnom pomoći - SAM" Daigom Lagzdinom i Zvezdanom Čadenovićem, posjetili su Opštinu Budva, gdje su imali radni sastanak sa predstavnicima te Opštine, kao i predstavnicima JP Regionalni vodovod. Posjeta Opštini Budva organizovana je u okviru projekta "Jačanje upravljanja državnom pomoći" (SAM), koji se realizuje posredstvom projektnog ciklusa IPA 2011, a koji finansira Evropska komisija. Kako je glavni cilj ovog projekta da obezbijedi potpunu harmonizaciju sistema državne pomoći u Crnoj Gori sa pravnim tekovinama EU, šefica Odjeljenja za državnu pomoć, Šefika Kurtagić, istakla je značaj efikasnog upravljanja državnom pomoći, kao i njene pravne harmonizacije, naročito u slučaju usluga od opšteg ekonomskog interesa, odnosno obaveza pružanja

javnih usluga, kako na centralnom tako i na lokalnom nivou. Predstavnicima Opštine Budva izrazili su zadovoljstvo što je ta Opština među tri odabrane, koje će kao partneri Ministarstva finansija, učestvovati u pomenutom projektu i doprinijeti implementaciji ove važne aktivnosti. Nakon što je GIZ ekspert Zvezdan Čadenović upoznao zainteresovane strane sa ciljem projekta, vođa projekta "SAM" Daiga Lagzdina prezentovala je glavne zaključke iz detaljne analize dosadašnje usklađenosti sa EU pravilima, u ovoj oblasti, i dala sugestije u cilju unapređenja kvaliteta iste. Na kraju je dogovoreno da se saradnja Vlade sa lokalnom samoupravom nastavi, u cilju što skorije i potpunije harmonizacije domaćeg zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije.

21.06.2013. godine - Održan seminar na temu „Značaj pravila kontrole državne pomoći za učesnike na tržištu“

U cilju jačanja kapaciteta crnogorskih institucija u oblasti državne pomoći, danas je u Budvi održan seminar na temu „Značaj pravila kontrole državne pomoći za učesnike na tržištu“. Članstvo u EU prioritetni je cilj Crne Gore, a na putu njegovog ostvarenje nezaobilazni i vjerovatno jedan od težih zadataka je usklađivanje domaćeg zakonodavstva i prakse sa pravilima koja važe u EU. Taj zadatak je, čini se, posmatrano iz ugla zemalja koje su ranije pristupile, naročito težak i zahtjevan za oblast državne pomoći. O složenosti tog zadatka najbolje svjedoči podatak da je većina zemalja, uključujući i Hrvatsku, kao poslednje pregovaračko poglavlje zatvorila upravo ono koje se tiče državne pomoći. Uzimajući u obzir važnost i značaj pravilnog i efikasnog upravljanja državnom pomoći, osmišljen je i projekat "Jačanje upravljanja državnom pomoći" (SAM), koji se realizuje posredstvom projektnog ciklusa IPA 2011, a koji finansira Evropska komisija, a kofinansira njemačka organizacija GIZ. U uvodnom izlaganju, predstavnica Odjeljenja za državnu pomoć Šefika Kurtagić, istakla je da je za uspješnu realizaciju osnovnog cilja ovog projekta neophodno uključivanje svih društvenih činilaca, te je stoga i organizovan pomenuti seminar, u želji da se ostvari što bolja

saradnja sa predstavnicima privrednog sektora i unaprijedi nivo informisanosti o pitanjima koja jesu i koja će tek, u narednom kratkom roku, biti od ključne važnosti. Kurtagić je dodala da su pred Crnom Gorom brojni izazovi i naponi, da cilj nije lagan ali i da je, uz trud i predan rad, i dostižan. Ekspert i vođa projekta „SAM“ g-đa Daiga Lagzdina, je kroz prezentaciju ključnih pravila kontrole državne pomoći za učesnike na tržištu i navođenjem primjera iz prakse svoje ali i drugih zemalja članica EU, približila ovu oblast učesnicima seminara i ukazala na segmente koje je potrebno korigovati, u cilju što skorije i potpunije harmonizacije. Kroz aktivan dijalog sa predstavnicima malih i srednjih preduzeća koja se bave različitim djelatnostima, prepoznat je prostor za dalju saradnju i unapređenje njenog kvaliteta. Održani seminar je prvi u nizu planiranih u okviru ovog dvogodišnjeg projekta.

24.06.2013. godine - U Briselu predstavljeno crnogorsko zakonodavstvo u oblasti carinske unije

U Briselu je završen dvodnevni sastanak bilateralnog analitičkog pregleda pravne tekovine za 29. pregovaračko poglavlje koje se odnosi na oblast carinske unije. Na sastanku su učestvovala 24 člana radne grupe koji su predstavnicima Evropske komisije, kroz 22 prezentacije, predstavili stepen usaglašenosti domaćeg zakonodavstva s evropskim propisima u oblastima carinskih pravila i procedura, tranzita, carinske klasifikacije i tarife, e-carine, pravila o porijeklu, carinske vrijednosti, upravljanja rizikom, kompjuterizacije i dr. Pored zakonodavnog, predstavljen je postojeći institucionalni okvir kao i administrativni kapaciteti Crne Gore za efikasno sprovođenje propisa u ovoj oblasti. Predstavnicima EK su konstatovali da je crnogorsko zakonodavstvo u velikoj mjeri usklađeno s pravnom tekovinom EU i izrazili zadovoljstvo kvalitetom pripremljenih prezentacija i konciznošću ponuđenih odgovora.

25.06.2013. godine - Saopštenje povodom posjete predstavnika Ministarstva finansija Prijestonici Cetinje, u okviru projekta „SAM“

Predstavnicima Odjeljenja za državnu pomoć Ministarstva finansija, zajedno sa konsultantima angažovanim na projektu „Jačanje upravljanja državnom pomoći - SAM“ Daigom Lagzdinom i Zvezdanom Čadenovićem, posjetili

su Prijestonicu Cetinje, gdje su imali radni sastanak sa predstavnicima Prijestonice, kao i predstavnicima Javnog komunalnog preduzeća Cetinje.

Posjeta Prijestonici organizovana je u okviru projekta „Jačanje upravljanja državnom pomoći“ (SAM), koji se realizuje posredstvom projektnog ciklusa IPA 2011, koji finansira Evropska komisija, a kofinansira i implementira Njemačko Društvo za međunarodnu saradnju (GIZ). Načelnica Odjeljenja za državnu pomoć, Šefka Kurtagić, istakla je značaj efikasnog upravljanja državnom pomoći, kao i njene pravne harmonizacije, naročito u slučaju usluga od opšteg ekonomskog interesa, odnosno obaveza pružanja javnih usluga, kako na centralnom tako i na lokalnom nivou. Predstavnicima Prijestonice izrazili su zadovoljstvo što će učestvovati u „SAM“ projektu i time doprinijeti implementaciji važnih mjera. GIZ ekspert Zvezdan Čadenović informisao je predstavnike Prijestonice o cilju projekta, nakon čega je, vođa projekta „SAM“ Daiga Lagzdina predočila glavne zaključke iz analize dosadašnje usklađenosti sa EU pravilima, u ovoj oblasti i dala sugestije u cilju unapređenja kvaliteta iste. Saradnja sa Prijesticom biće nastavljena, u cilju ostvarenja glavne težnje ovog projekta, obezbjeđenja potpune harmonizacije sistema državne pomoći u Crnoj Gori sa pravnim tekovinama EU.

25.06.2013. godine - Održan seminar povodom Analize implementacije procesa procjene regulatornih efekata u Crnoj Gori

U organizaciji OECD/SIGMA-e i Ministarstva finansija, 24. juna 2013. godine, u Miločeru je održan jednodnevni

seminar povodom analize implementacije RIA-e u Crnoj Gori, kojem je prisustvovalo 35 državnih službenika, predstavnika svih ministarstava. U uvodnom izlaganju pomoćnik ministra finansija za finansijski sistem i unapređenje poslovnog ambijenta, Bojana Bošković, upoznala je prisutne sa procesom uvođenja RIA-e u crnogorski regulatorni sistem, kriterijumima na kojima se zasniva analiza uticaja, obavezama predlagača propisa, ulogom Ministarstva finansija, kao i benefitima primjene RIA-e. Učesnici seminara imali su priliku da čuju i praktična rješenja država članica EU za analitičke izazove sa kojima se Crna Gora suočava, koje su izložili predstavnica Vlade Velike Britanije, Rebekah Eden, profesor na Uvierzitetu Vilnus, Ramunas Vilpišauskas i predstavnica OECD/SIGMA-e, Rachel Holloway. U osvrtu na primjenu RIA-e u procesu donošenja regulative, predstavnik OECD/SIGMA-e, Rachel Holloway ukazala je da rezultati njihovih analiza prepoznaju transparentnu Vladinu politiku u donošenju odluka, kao i napore usmjerene ka većoj efikasnosti u implementaciji propisa.

28.06.2013. godine - Predstavnici Ministarstva finansija prisustvovali AFCOS konferenciji u Ankari

Delegacija Ministarstva finansija, na čelu sa predstavnicom AFCOS (Anti-Fraud Coordination Service) kancelarije, Milicom Popović, učestvovala je na AFCOS konferenciji održanoj u Ankari, u periodu od 26. do 28. juna 2013. godine. U okviru dvodnevne konferencije održane su brojne debate koje su predstavljale dobru priliku da se razmjene iskustva i unaprijedi saradnja između zemalja kada je riječ o zaštiti finansijskih interesa Evropske unije. Uticaj aktuelnih zakonodavnih inicijativa na zaštitu finansijskih interesa EU, saradnja između OLAF-a i nadležnih državnih organa, strategija za borbu protiv prevara u cilju zaštite finansijskih interesa, kao i aktuelni izazovi koji se tiču izvještavanja o nepravilnostima, bile su neke od teme o kojima se diskutovalo na pomenutim debatama.

28.06.2013. godine - Izjava sekretara Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi i pomoćnika ministra finansija Bojane Bošković

„Savjet za regulatornu reformu i unapređenje poslovnog ambijenta, u saradnji sa Ministarstvom finansija i ostalim resornim ministarstvima, kontinuirano sprovodi aktivnosti na unapređivanju poslovnog ambijenta. Smatramo da smo u nekoliko prethodnih godina našeg postojanja opravdali misiju Savjeta obzirom da su ključni reformski koraci već realizovani... U skladu sa ekonomskom politikom Vlade, u radu Savjeta za regulatornu reformu za ovu godinu stavljen je akcenat na realizaciji određenih analiza iz oblasti strukturnih reformi, pa je, u skladu sa tim, Savjet i promijenio svoj naziv u Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi. U tom kontekstu je stavljen akcenat na izradu analiza u ključnim oblastima strukturnih politika koje se, prije svega, odnose na obrazovanje, zdravstvo i penzijski sistem... Takođe, Savjet je svoje aktivnosti stavio u funkciju reforme javne uprave i izrade plana reorganizacije javnog sektora, čiji će nacrt biti razmatran na nekoj od narednih sjednica Vlade... Uradili smo i analizu svih fiskaliteta na lokalnom nivou i ista je razmatrana na prethodnoj sjednici Savjeta. To je prvi dokument te vrste koji na jednom mjestu obuhvata sve fiskalitete koje opštine, tj. jedinice lokalnih samouprava u Crnoj Gori nameću privredi; rezultat rada te radne grupe i analize treba da bude zapravo sistemsko sagledavanje fiskaliteta koje nameću opštine i predlog koji od tih fiskaliteta treba da se ukinu, da se smanje, da li treba neki da se sažmu, posebno vodeći računa o potencijalnoj fiskalnoj održivosti lokalnih samouprava... Na današnjoj sjednici Savjeta razmatrana je i Informacija o implementaciji jednošalterskog sistema u postupku izdavanja građevinskih dozvola, ono što je nalaz te informacije je da sistem jednog šaltera ne funkcioniše jednako u svakoj jedinici lokalne samouprave... Analiza je pokazala da je praksa šarolika u zavisnosti od lokalne samouprave i da se prosječan period izdavanja građevinskih dozvola zapravo produžio. U tom kontekstu, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je

sprovela jaku kampanju u toku ove godine, prvenstveno na edukaciji predstavnika u jedinicama lokalnih samouprava kako da, na adekvatan način, implementiraju zakon, kao i na uvođenju kaznenih odredbi za organe koji ne postupe u skladu sa Zakonom, tj. ne izdaju građevinske dozvole u predviđenom roku, kao i ukoliko ne budu dovoljno transparentni, tj. ne budu objavljivali sve izdate građevinske dozvole na svojim web-sajtovima i ne budu objavljivali urbanističko-tehničke uslove. Što se tiče Analize penzijskog sistema, to je takođe jedna informacija koja je razmatrana danas na sjednici Savjeta. Zadatak međuresorne radne grupe je bio da analizira mogućnosti za uvođenja II stuba penzijskog osiguranja u Crnoj Gori. Ono što je analiza pokazala jeste da su postojeće penzijske reforme pokazale dobre rezultate, a da ono što može da utiče na lošiji efekat tih reformi jesu podsticaji za prijevremene odlaske u penziju... Pokazalo se da je uvođenje II stuba penzijskih reformi u Crnoj Gori jako skup poduhvat i da teško može da se realizuje u državama koji imaju veliki deficit u I stubu. Poznato je da

Crna Gora ima deficit u I stubu penzijskog sistema, koji je već na nivou od 4% BDP-a... Dvije analize iz obrazovnog sistema koje su danas usvojene na sjednici Savjeta odnose se na analizu akcionog plana osnovnog obrazovanja i vaspitanja u Crnoj Gori u poređenju sa zemljama regiona i zemljama Evropske unije i analizu mogućnosti uvođenja IT tehnologija (hardvera i odgovarajućeg didaktičkog softvera) u nastavni plan i program na nivou osnovnog obrazovanja. Ove informacije će ustvari da budu potpora donosiocima odluka u predstojećim reformama obrazovnog sistema u Crnoj Gori. Takođe, jedna važna informacija koju je razmatrao Savjet jeste informacija o statusu na izradi Zakona o javnom privatnom partnerstvu i očekuje se da će radna grupa koja radi na tom zakonu, u roku od 45 dana, pripremiti nacrt Zakona koji će potom Vlada razmatrati..."

Ivona MIHAJLOVIĆ
asistent portparola

Sagledavanje kvaliteta unutrašnje revizije u javnom sektoru

Nataša Simonović

UVOD

Kvalitet rada jedinice za unutrašnju reviziju je značajan za njeno mjesto, ulogu i položaj u subjektu. Jedinica za unutrašnju reviziju se procjenjuje na osnovu kvaliteta rada i upravljanja aktivnošću unutrašnje revizije.

Unutrašnja revizija u javnom sektoru Crne Gore uspostavljena je organizovanjem posebne organizacione jedinice za unutrašnju reviziju u okviru subjekta ili povjeravanjem poslova unutrašnje revizije jedinici za unutrašnju reviziju drugog subjekta, na osnovu sporazuma, uz prethodnu saglasnost Ministarstva finansija.

Imajući u vidu da je uspostavljena funkcija unutrašnje revizije u javnom sektoru Crne Gore, veoma je važno obezbijediti da jedinice za unutrašnju reviziju istu vrše na pravilan način.

Stoga je u narednom periodu neophodno započeti aktivnosti sagledavanja kvaliteta rada unutrašnje revizije kod uspostavljenih jedinica za unutrašnju reviziju u subjektima javnog sektora, koje su operativne u sprovođenju aktivnosti unutrašnje revizije u cilju poboljšanja metodologije i standarda rada u ovoj oblasti.

Zašto je potrebno sagledavanje kvaliteta unutrašnje revizije?

Jedinice za unutrašnju reviziju daju uvjerenje u vezi sa korporativnim upravljanjem, upravljanje rizikom i kontrolom, a ujedno trebaju da se i same uvjere da pružaju kvalitetne usluge subjektu.

Obezbeđenje kvaliteta rada unutrašnje revizije podrazumijeva: poznavanje posla, poznavanje subjekta revizije, uočavanje problema i suočavanje sa njima, povezivanje problema, odnosno slabosti sa sistemima koje je potrebno unaprijediti, nalaženje resursa za podsticanje kvaliteta, efektivne i efikasne procedure, usvajanje kulture pravilnog obavljanja posla i stalnog unapređenja.

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju, saglasno Zakonu o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru (Sl. list Crne Gore, br. 73/08, 20/11 i 30/12), odgovoran je za: pripremu strateškog i godišnjeg plana rada unutrašnje revizije i pripremu planova rada pojedinačne revizije, koordinaciju i raspodjelu zadataka unutrašnjim revizorima saglasno njihovim znanjima i vještinama, primjenu međunarodnih standarda unutrašnje revizije i propisane metodo-

logije rada i odgovoran je za profesionalno i kompetentno obavljanje unutrašnje revizije.

Nadalje, rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju odgovoran je za pravilno upravljanje aktivnošću unutrašnje revizije tako da revizorski rad ispunji opštu svrhu i odgovornosti revizije koje su definisane poveljom unutrašnje revizije koju potpisuju rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju i rukovodilac subjekta, da se revizorski resursi koriste efikasno i efektivno i da se unutrašnja revizija obavlja u skladu sa Međunarodnim standardima profesionalne prakse unutrašnje revizije.

Sagledavanje kvaliteta rada unutrašnje revizije treba da pruži pomoć jedinicama za unutrašnju reviziju subjekata javnog sektora u kreiranju dodate vrijednosti i poboljšanju poslovanja subjekta i da pruži uvjeravanje da se unutrašnja revizija obavlja u skladu sa propisanom metodologijom rada.

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju treba da koristi rezultate sagledavanja kvaliteta rada prilikom definisanja strategije za unapređenje kvaliteta funkcije unutrašnje revizije.

Ko vrši sagledavanje kvaliteta unutrašnje revizije u javnom sektoru?

U ovoj fazi razvoja unutrašnje revizije u javnom sektoru Crne Gore važno je da se vrši jedan od oblika eksternog sagledavanja kvaliteta rada jedinica za unutrašnju reviziju u smislu koliko se primjenjuju zahtjevi metodologije koja je propisana Priručnikom za unutrašnju reviziju.

Saglasno članu 38 Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Centralna jedinica za harmonizaciju Ministarstva finansija, u narednom periodu, sagledavaće kvalitet unutrašnje revizije kod subjekata u javnom sektoru. Centralna jedinica za harmonizaciju treba da osigura da se sagledavanje kvaliteta unutrašnje revizije sprovodi i da se preduzmu mjere vezano za utvrđene slabosti koje proizađu iz tih pregleda.

Zaposleni u Centralnoj jedinici za harmonizaciju koji je obavio sagledavanje kvaliteta unutrašnje revizije na kraju pregleda razmatra nalaze sa rukovodiocem jedinice za unutrašnju reviziju i u obavezi je da sačini izvještaj. Izvještaj o kvalitetu rada jedinice za unutrašnju reviziju dostavlja se rukovodiocu jedinice za unutrašnju reviziju i rukovodiocu Centralne jedinice za harmonizaciju.

Rukovodilac jedinice za unutrašnju reviziju treba da odgovori, pisanim putem, na izvještaj sa prijedlozima za rješavanje mogućih pitanja i da obezbjedi sprovođenje preporuka datih u izvještaju o sagledavanju kvaliteta obavljanja aktivnosti unutrašnje revizije.

METODOLOGIJA ZA SAGLEDAVANJE KVALITETA UNUTRAŠNJE REVIZIJE

Na osnovu Zakona o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, Ministarstvo finansija donijelo je Pravilnik o metodologiji sagledavanja kvaliteta unutrašnje revizije u javnom sektoru, koji je objavljen u Službenom listu Crne Gore, broj 11 od 21. februara 2013. godine.

Cilj donošenja Pravilnika je definisanje metodologije na osnovu koje se sagledava kvalitet rada unutrašnje revizije u jedinicama za unutrašnju reviziju subjekata javnog sektora. Prema propisanoj metodologiji sagledava se kvalitet uspostavljene unutrašnje revizije u jedinici za unutrašnju reviziju subjekta javnog sektora, sa aspekta organizacionog uređenja jedinice za unutrašnju reviziju i sa aspekta kvaliteta sadržaja pojedinačnih revizorskih dosijea.

Sagledavanje kvaliteta organizacionog uređenja jedinice za unutrašnju reviziju se sprovodi neposrednim uvidom u:

- povelju unutrašnje revizije, radi utvrđivanja sadržaja i postupka donošenja i ažuriranja povelje,
- strateški plan unutrašnje revizije, radi utvrđivanja obima i primijenjene metodologije u postupku pripreme, donošenja i ažuriranja strateškog plana,
- plan obuke unutrašnjih revizora, radi utvrđivanja sadržaja obuka u odnosu na sticanje potrebnih vještina za obavljanje poslova unutrašnje revizije i
- pisane zahtjeve rukovodioca subjekta za pružanje konsultantskih usluga od strane unutrašnjeg revizora, za posebne neplanirane zadatke, čiji je cilj stvaranje dodate vrijednosti i poboljšanje procesa upravljanja, upravljanja rizikom i kontrola.

Sagledavanje kvaliteta pojedinačnih revizorskih dosijea sprovodi se neposrednim uvidom u dokumenta revizorskog dosijea, radi utvrđivanja primjene metodologije vršenja pojedinačne revizije u sljedećim fazama:

- planiranje revizije,
- evidentiranje sistema,
- ocjena sistema,

- testiranje sistema,
- revizorski zaključci i revizorsko izvještavanje i
- akcioni planovi i praćenje.

Centralna jedinica za harmonizaciju Ministarstva sagledava kvalitet unutrašnje revizije primjenom metodologije date u Prilogu 1 i Prilogu 2, koji su sastavni dio Pravilnika o sagledavanju kvaliteta unutrašnje revizije u javnom sektoru. Prilog 1 - sagledavanje kvaliteta organizacionog uređenja jedinice za unutrašnju reviziju i Prilog 2 - sagledavanje kvaliteta pojedinačnih revizorskih dosijea sadrže niz pitanja koja predstavljaju kriterijume za sagledavanje kvaliteta unutrašnje revizije i osmišljena su tako da negativan odgovor ukazuje na potencijalne slabosti. Osim odgovora na postavljena pitanja, zaposleni u Centralnoj jedinici za harmonizaciju koji je obavio sagledavanje kvaliteta unutrašnje revizije jedinice za unutrašnju reviziju treba od rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju da obezbijedi odgovarajuće podatke i komentare koji podržavaju odgovor.

ZAKLJUČAK

Centralna jedinica za harmonizaciju tokom ove godine otpočeće sagledavanje kvaliteta unutrašnje revizije u jedinicama za unutrašnju reviziju subjekata javnog sektora. Na taj način će otpočeti i realizacija mjere iz Akcionog plana za sprovođenje Strategije daljeg razvoja sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru za period 2013-2014. godine, koja predviđa uspostavljanje modela ocjene kvaliteta unutrašnje revizije tokom 2013. i 2014. godine.

Nataša SIMONVIĆ
Viša unutrašnja revizorka
Direkcija za centralnu harmonizaciju

